

VIDEÓ HÍREK SIKEREK

1989/2

WMS

Hogyan ülünk a lóra?

Hívjuk lacoccat!

Fekete '88

Párducszerű, érzéki és ...

Hármasban a világ körül

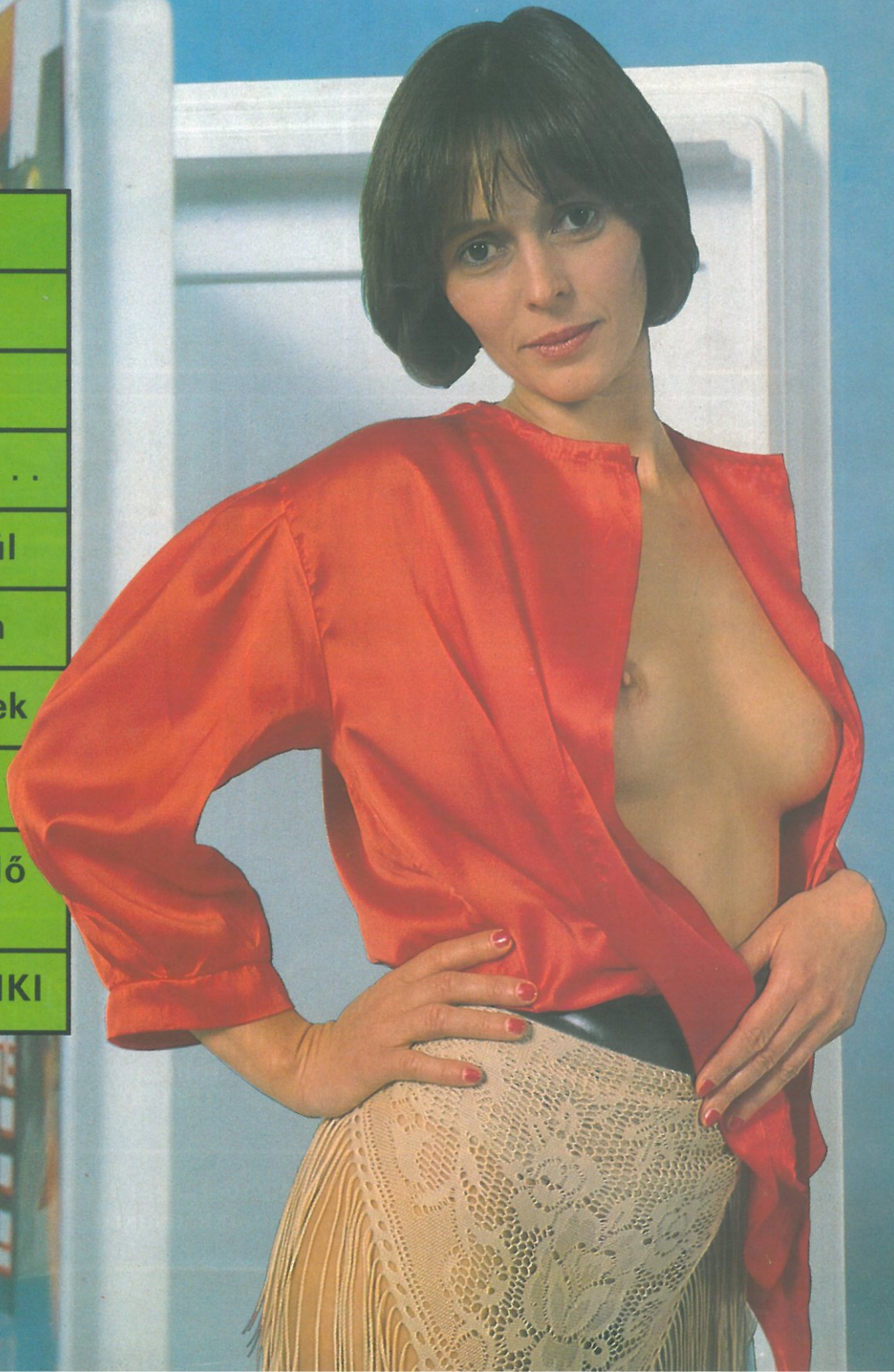
85 tekercs Woody Allen

Extrák, trükkök, effektek

Oscar story

Fénylő képernyők, fénylő
tekintetek

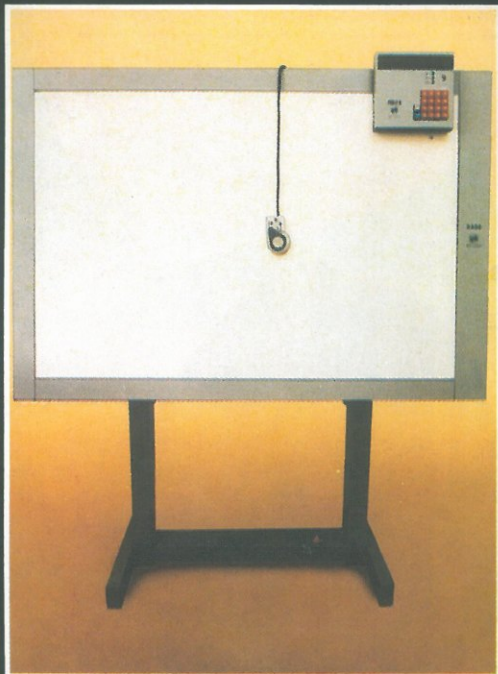
Kabos, Jackson — és KIKI

Finommechanikai és Elektronikus Műszergyártó Szövetkezet

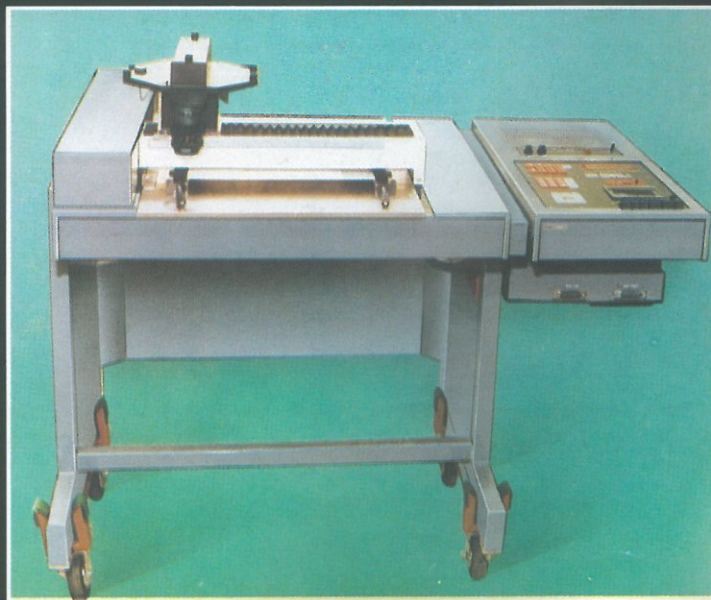
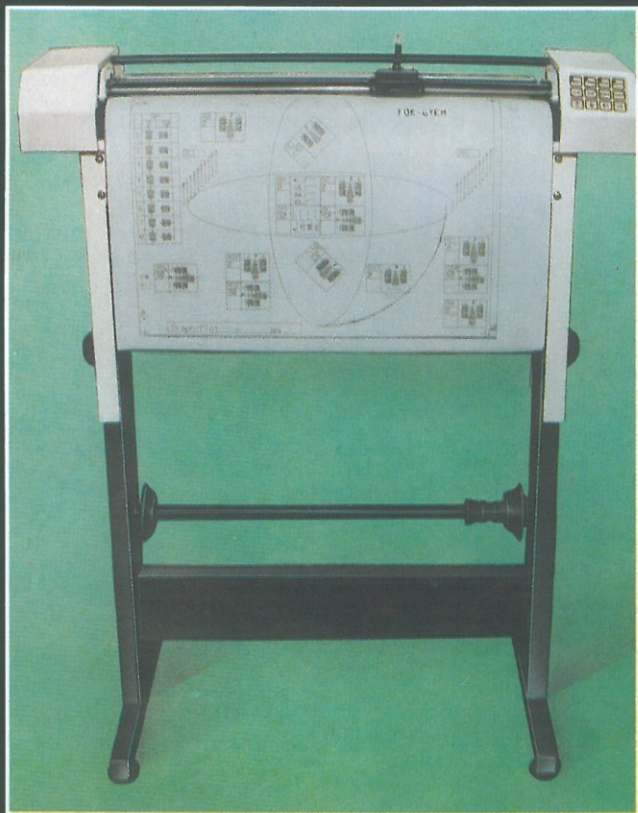
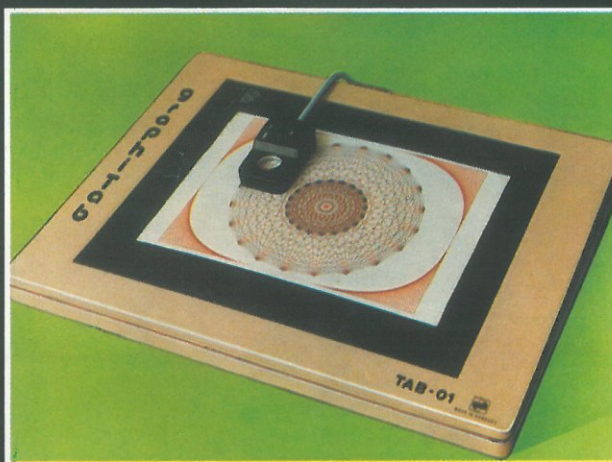
1222 Budapest, Nagytétényi út 100—102. 1775 Bp., Pf. 69 Telex: 22-60-34
Telefon: 730-011 Telefax: 386-593

Digitálizáló berendezések:

RA-06/A intelligens digitalizáló
GT-01 Tablet asztali digitalizáló

250 000 Ft + ÁFA
90 000 Ft + ÁFA

Plotterek:
GP-01 egyszínű
258 000 Ft + ÁFA
GP-01M 8 színű
tollváltós
318 000 Ft + ÁFA

Admap-5 nyomtatott
áramkört lapok
rajzolására, fúrására,
illetve fotósablon
készítésére
598 000 Ft + ÁFA

További részletes felvilágosítással a Szövetkezet Kereskedelmi Osztályán állunk szíves rendelkezésükre.

Kedves Olvasóink!

Magazinunk fő témája ezúttal a műsoros kazetták hazai kínálata. Munkatársaink utánajártak, hogyan bírják a verseny iramát a legnagyobb terjesztők. A tékák és a feketepiac által nyújtott szolgáltatások szinte kiegészítik egymást: úgy tűnik, kis leleménnyel, némi ismeret-ségi körrel előbb-utóbb mindenhez hozzájuthatunk. Egyszer talán erre a területre is kiterjed majd az a szellem, amelyet lapunk nyitó interjú-jában miniszterelnökünk egyelőre még csak az anyagi javakra vonatkozó érvénnyel fogalmazott meg: a termelésnek, a kínálatnak kell az igényekhez alkalmazkodnia, nem pedig fordítva. Tudjuk persze, hogy a szellemi javak világában az igazi értékek patikamérlegesen mérhetőek, míg a gyatrasságokhoz mérés kell, de az ésszerű arány megtalálása felé aligha a kínálat korlátozása jelenti a helyes utat.

Örömmel vesszük az egyre nagyobb számban érkező leveleket, igyekszünk is mindegyikre válaszolni, vagy levélben, vagy a lapban közölt cikkeinkben. A sztárportrék között egyre több akad majd, amelyet éppen olvasóink ötlete alapján jelentetünk meg. Bár szerkesztőségünk összetétele és feladatköre változóban van, és így filmes szolgáltatásokat – mint az múlt évi utolsó számunk szerkesztői jegyzetében szerepelt – mégsem vállalhatunk, készséggel áll rendelkezésükre például jogi tanácsadó rovatunk.

E számunkban nyereménydíjas rejtveny-pályázatot is közlünk, s noha az ajándék egyelőre még szerény, remélhetőleg hamarosan értéke-sebb díjakat is felajánlhatunk. A mostani rejt-veny megfejtését és nyerteseit júliusi számunk-ban tesszük majd közzé, s annak megjelenése után juttatjuk el a nyereményeket.

Előző számunkban ígéretet tettünk, hogy 1989-ben minden második hónapban kézbe ve-hetik lapunkat. Következő magazinszámunk megjelenése május utolsó napjaiban várható. Ezúttal végre állhattuk a szavunkat. Az, hogy a VHS-ben ismét mennyi újítást találnak, java-részt kísérletező kedvünkön múlik: szeretnénk, ha minél több rovatunkat tudnánk – ha kell, akár számról száma is – új elemekkel gazdagí-tani. Ezúttal a Sztárok – Hírek – Elképzések jelentkezik a korábbinál mozgalmasabb formá-ban. Reméljük, a jövőben is mindannyiszor egy-egy szépen tervezett, elegáns lapot nyújthatunk át Önöknek.

Földes Gábor

Címlap: Nagy Zoltán,
Péter Tamás

Dr. Strasser Tibor

Réz András

Vértessy Péter

Pittner György

Trethon Judit

Menthy Mariann

Szigeti Zsuzsa

Kőrös László

Szerényi Gábor

Kondor Katalin

Kara Nagy Irén

Kapossy Zsuzsa

Gréczy Zsolt

Friderikusz Sándor

Földes Gábor

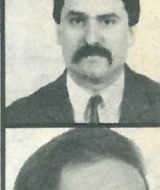
Erős Zoltán

Dékán István

Dalia László

Csőregi István

Csapó Ida

Barcs Endre

- 4 Ne fordítva üljünk a lóra!
- 6 Hívjuk talán lacoccat?
- 7 Tapsi Hapsi a márkaboltban
- 8 Dömpingről szó sincs!
- 9 Hétfégi Helikon
- 10 Műsorpiaci kör- és tükörkép
- 12 Párducszerű, érzéki – és tartózkodó Fitzgerald „keresztlánya”
- 14 Határtalanul
- 16 A Futrinka utca színei ... a Budakeszi úton
- 18 Hármásban a világ körül
- 19 A videó a legdemokratikusabb médi-um
- 20 Az eltűnt videó nyomában
- 21 Ahogy a fotós látja ...
- 22 Sztárok – hírek – elképzések
- 24 A föld legrégebbi filmvására – a MIFED
- 26 Hírklipek
- 28 „Nyolcvanöt tekercs Woody Allen”
- 30 Extrák, trükkök, effektek – nélkül
- 31 Vizmű a videó kultúráért
- 32 Oscar story III.
- 34 Fénylő képernyők, fénylő tekintetek
- 37 Horrorkozmetika
- 39 Kabostól Jackosing – Kikivel
- 40 Videóparagrafus
- 41 Rejtvény
- 42 Videókultúra felsőfokon
- 43 Amit tudni akasz a szexről – megve-heted
- 44 PIPSÓ? POPSI?
- 47 Rimbaud-tól – Rambóig

VHS Magazin
Videó Hírek Sikerek
1021 Budapest II.,
Pálos u. 2.
Telefon: 767-538 és
767-311/261

Felelős szerkesztő:
Földes Gábor

Irodalmi szerkesztő:
Réz András

Művészeti szerkesztő:
Forrai Péter

Olvasószerkesztő:
Kapossy Zsuzsa

Hírszerkesztő:
Pittner György

Képszerkesztő:
Nagy Zoltán

Kiadja az
Ifjúsági Lap- és
Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
Dr. Király G. István
igazgató

Kiadóhivatal:
1065 Budapest VI.,
Révay u. 16.
Tel.: 116-660

920 127 Petőfi Nyomda
Kecskemét

Felelős vezető:
Birkás Béla
vezérigazgató

Terjeszti a Magyar
Posta. Előfizethető
bármely
postahivatalban,
a kézbesítőknél,
a Posta

hírlapüzleteiben és
a Hírlapelőfizetési és
Lapellátási Irodában
(HELIR, Budapest XIII.,
Lehel u. 10/A – 1900),
közvetlenül vagy
átutalással a HELIR
215 – 96 162
pénzforgalmi
jelzőszámra. Előfizetés
egy évre: 294 Ft.

Ára: 49 Ft

ISSN 0238-2822

Németh Miklóssal
beszélget
Kondor Katalin
a hatékonyságról,
az igényekről
és az
alkalmazkodásról

Ne fordítva

– Lapunk hosszú „átfutási ideje”, nyomdai munkálatai miatt, no meg mert eseménydús és sok változással tarkított időket élünk meg mostanában, szükségesnek tartom elmondani olvasóinknak, hogy január 6-án készül ez az interjú. Tehát ön igazán rövid ideje ül még a miniszterelnöki székben, s lám ahelyett, hogy én is hivatali teendőiről faggatnám, most elsősorban arról érdeklődöm, vajon részt kér-e életéből, szabadidejéből a videó, a komputer, a legmodernebb technika?

– El kell mondanom, hogy én akkor jártam egyetemre, amikor a számítástechnikát még csak kezdték felfedezni Magyarországon. Ebből következik, hogy – bár korszerűnek mondott matematikaoktatásban részesültünk – a közgazdasági egyetemen mi kihagytuk azt a lehetőséget, hogy megismerkedjünk a számítástechnika alapjaival. Diplomázás után engem az élet másfelé sodort, és nem volt módom ezen a téren a hiányosságaimat pótolni. Ugyanakkor mindig éreztem, és tudtam azt, hogy a mai ember életében helyet kell kapnia a fejlett technikának. A hétköznapiakban is.

– Tehát a lakásban éppúgy, mint a munkahelyen?

– A munkahelyen feltétlenül, a családban pedig azért, mert ha ezek kezelését az ember gyermekkorában nem sajátítja el, ha nem válik vérévé, akkor – ezt magamról tudom – igen kényszeresen tanulja meg. Ez nagyjából olyan, mint a nyelv.

– Mindezt úgy is érthetem, hogy a 12 és a 14 éves fia „lekörözte” Önt például a videó kezelésében, annak ellenére, hogy még nyilván nem értik pontosan, mi játszódik le a gépen belül?

– Igen. De nem csak a videóról van szó. Két évvel ezelőtt karácsonyra kaptak egy Commodore 64-es számítógépet. Először csak a játékprogramokat nyúzták rajta vég nélkül, úgyhogy én meg is kérdeztem néhány szülőt, akinek a családjában már korábban is volt számítógép, hogy vajon nekik mi a tapasztalatuk. Elmondták, hogy náluk is a játékkal kezdődött a számítógépezés, de ezt hagyni kell, mert csak akkor szeretik és szokják meg igazán a gépet, ha először valóban játéknak tekintik. És megjósolták, hogy később komolyabban is érdekelné fogja őket a dolog. Hát így lett. Kezdetben tényleg csak játszottak rajta, és ezekben a csatákban én is részt vettem, amennyire időm engedte. Aztán eljött az az idő is, amikor a fiúk már egy matematikai feladvány megoldásához próbálták igénybe venni a gépet. Ma pedig ott tartunk, hogy a nagyobbik önálló program készítésével kísérletezget.

– Ha már a szabadidővel kezdtük, emlékszem egy korábbi beszélgetésünkre, amikor is azt mondta, hogy gyakran néz videófilmeket, hiszen így nincs úgy megkötve az ideje. Ez még ma is szokása?

– Kifejezetten ezért vásároltunk egy videókészüléket. Én nagyon szeretem a filmeket, lehet mondani, hogy szinte „mindenevő” vagyok, az úgynevezett művészfilmekről a westernekig. Ha jó film megy a tévében, felveszük videóra – bevallom, ez a gyerekek feladata, mert én nem tudom beprogramozni –, és akkor játszom le magamnak, amikor van időm. Leginkább este 10 után, alvás előtt.

Elárulom, hogy a Magyar Televíziótól is szoktam műsoros kazettákat, filmeket kölcsönkérni.

– A mikroelektronika persze hivatali beosztásában sem lehet közömbös Önnek. Márpedig ennek az iparágaknak a hazai állapota nem valami rózsás. Nálunk a világ legtermészetesebb dolga, hogy ha például háztartási számítógépről beszélünk, akkor csakis külföldi márkára gondolunk. Lám, a Németh családban is Commodore számítógép és Panasonic videókészülék van. És ez alig lehetne másképp, hisz a Videoton is csak nemrég kezdett el videómagnókat gyártani.

Sokan tudják azt is, hogy volt egyszer nálunk egy mikroelektronikai program, melynek egyik letéteményese, a Mikroelektronikai Vállalat részben porig égett, s eredeti formájában sosem épült újjá. Tehát én úgy látom, hogy ez az iparág, melynek segítségével országok lendültek föl gazdaságilag, s alapozták meg évekre jövőjüket, minálunk gyerekcipőben jár. Ön egy ilyen helyzetet örökölt miniszterelnökként. Ráért-e már foglalkozni ezekkel a gondokkal?

– Sajnos, lényegét tekintve így igaz, ahogy a helyzetet erőlváltoztatta. Mi erre a fejlődési irányra megkésve és nagyon kevés erőösszpontosítással fordultunk rá. És ha egy koncepció már az első pillanatban magán hordozza a félsiker jegyeit, ráadásul még egy fontos gyár le is ég, s mindent újra kell kezdeni, akkor mérhető le igazán, mekkora hátrányt szenved egy ország a nemzetközi cserében. Ugyanakkor ez a helyzet módot is ad arra, hogy a programot kicsit célirányosabban, a fogyasztói igényeknek jobban megfelelően indítsuk újra.

– Van erre már konkrét döntés?

– Részdöntések vannak. Például a szórakoztató elektronikában vegyesvállalatokat szeretnénk létrehozni. Dél-koreai és más, nyugat-európai cégekkel már elég előrehaladott állapotban vannak a tárgyalások.

Ugyanakkor az átfogó mikroelektronikai koncepció még nincs teljesen végiggondolva. Ez az egyik olyan lemaradás, amely valóban a nyakamba szakadt. A kormány ez évi programjában ennek megtárgyalására feltétlenül sort kell keríteni. És az igazsághoz az még mindenképpen hozzátartozik, hogy a vegyesvállalatok működtetése csak akkor lesz hosszú távon eredményes, ha ehhez a magyar fél hozzáteszi – például a szakképzésben – a maga részét.

– Magyarán ennek a vállalkozásnak biztosítja a jövőjét és a fogadóképességét.

– Úgy van. Ezért a számítástechnikai iskolai programunk, melynek az utóbbi időkben már vannak szép eredményei, még csak a kezdet kezdete. Mert e tekintetben a mi iskoláink és gyerekeink nagyon mostohán vannak ellátva az európai átlaghoz képest is.

Tehát az iparpolitikában az a lényeg – s én végül is ide akartam kilyukadni –, hogy korszerű és hatékony termelés csak akkor lesz, ha a fogyasztók igényeihez alkalmazkodunk. A másik következtetés pedig feltétlenül az, hogy ha a fogyasztóval szemben a termelés

üljünk a lóra!

Fotó:
Nagy
Zoltán

igényeit veszi figyelembe a kormánypolitika, akkor ez a társadalom fejlődésében a konzervatív erőknél kedvez. Mert nem hiszem, hogy helyes az a gazdaságpolitika, amelyik a vállalatok, a termelés igényeiből vezeti le a kínálatot. Ez olyan, mintha fordítva ülnék a lóra. A fogyasztónak legyen választási lehetősége, befolyásolja ő a termelés irányát és fejlődését, és ebből vezessük le az iparpolitikát, s ne úgy gondolkozzunk, hogy eszi nem eszi, nem kap mást, ezt termeljük, mert a kormányzat is, meg minden egyéb feltétel is ennek kedvez. Eddig jószerével ez volt a helyzet. Tehát egyrészt a közgazdasági feltételekben kell egy nagyon markáns változást megindítani és megcsinálni (ez nem más, mint a piacgazdaság koncepciója), másrészt – s ez az előbbivel egyenragú feladat – a gondolkodást kell megváltoztatni, hogy legalább ne akadályozza az elmondottakat az, aki magáénak már nem tudja vallani.

– Kívülről én úgy látom, hogy ez a csata még javában folyik. Úgy vélem, az emberek is általában azt gondolják, hogy a kormányzat, a politika mindezt még nem gondolhatja komolyan, ha például olyasmikre kényszeríti az embereket, hogy magas vámokat fizessenek a modern technikát megtestesítő holmikért, holott ezekkel az ország gazdagságát is növelik, s ráadásul, ha akarnák se tudnák ezeket a cikkeket – legalábbis többségüket – idehaza megvásárolni.

– Én nem akarok védekezni, a vámpolitikának vannak hibás, felülvizsgálásra szoruló tételei. A munka megkezdődött, nagyját alatt vannak a vámrendelkezéseink. Az biztos, hogy nem jó, ha a fejlett technikát olyan magas vámok sújtják, amekkorák nálunk vannak. Ezek rövid távú pénzügyi érdekekkel függnek össze elsősorban, a szorítások jelen vannak, meg egy pár évig még jelen is lesznek. Én mégis azt mondom, hogy másutt keressük meg a pénzügyi egyensúly megteremtéséhez szükséges forrásokat vagy tartalékokat, és fokról fokra tágítsuk a lehetőségeket. Ugyanakkor a másik oldalon van egy iparpolitika-védelmi szempont is. De nem szabad, hogy csak ez uralja a vámpolitikát, kivált amíg hazai gyártás nincs. Addig már csak az igényfelkeltés miatt is engedni kell, hogy bejöhessenek az országba a korszerű cikkek.

– Van Önnek akkora hatalma, hogy a kormányzótestülettel mindenki számára érzékelhetően fogadtassa el mindazt, amit elmondott?

– A Minisztertanácsnak mindenképpen kell, hogy legyen akkora hatalma, hogy az irracionális elemeket mielőbb kiiktassa. Én nem tudom hónapra pontosan megmondani, hogy melyik ülésünkön foglalkozunk majd ezzel a gonddal, de azt tudom, hogy a tagok többségét a józanság, a realitás vezérli, amikor dönt.

– Akkor térjünk vissza ebbe a szobába, ahol most Ön „lakik”, és ahol beszélgetünk. Látok itt egy televíziót és egy videót. Mikor használja?

– Bizonyos műsorokat, amelyek fontosak, de nem láttam őket, és valakik felhívták rá a figyelmemet, itt szoktam megnézni. De ha

például tudom, hogy nem érek haza az első híradóra, akkor azt is itt nézem meg. Ha pedig még később megyek haza, akkor a CNN késői híradását szintén bekapcsolom.

– Sajnos, nálunk nem, de egy sor más országban – ha nagyon vissza akarok menni a történelemben, hát a régi görögöknél is már – tudomány, tantárgy a szónoki beszéd, a tévés szereplés. Ha jól tudom, például az Egyesült Államokban komoly munkacsoport dolgozik egy-egy politikus mellett, segítőnek annak közéleti szereplését.

– Tudom, hogy így van, olyannyira, hogy én találkoztam és beszélgettem például Reagan stábjának egyik emberével, s tudom azt, hogy egy beszédet olyan aprólékosan terveznek meg, hogy – mondjuk – mikor kell a jegyzetből felnézni; mosolyogni, hol állnak a tömegben azok, akikhez ez a bizonyos bekezdés szól, mert akkor feléjük kell fordulni stb. stb. Mindezen szempontok többszöri gyakorlás után alakulnak ki. A szocialista világ ezekkel a hatáselemekkel nemigen élt, ezt mi sajnos nem tudjuk, pedig érdemes vele foglalkozni, egész odáig, hogy miképp kell kamera előtt mozogni, meg hogy például egy egyéniséghez milyen háttér illik, sőt, uram bocsá, hogyan öltözzön föl.

Én azt hiszem, hogy a személyiségjegyek fejlesztése és a politikus arculatának megrajzolása is hozzátartozik a közülethez. Mi úgy vagyunk még, hogy ahogy esik, úgy puffan. Ami engem illet, szerencsére van néhány ismerősöm, akivel egy-egy beszédet, fellépést meg tudok konzultálni. De ez még nagyon esetleges. És nagyon jó néven veszem, amikor valaki azt mondja, hogy „ide figyelj, én felvettem a legutóbbi fellépésedet, ha van egy órád, szívesen megnézem veled közösen, és elmondom, mit látok hibának”. Örülök az ilyen közeledésnek, és igyekszem tanulni belőle.

El kell mondjam, hogy mindig félek rövid idő eltelté után visszaneézni magamat. Három-négy hét távolság minimum kell ahhoz, hogy meg merjem nézni ezeket a felvételeket, sőt, azt is elárulom, hogy jó passzban lévő periódusomban jut ilyesmi eszembe, mert ekkor jobban elviselem a saját hibáimat.

– Mondták már Önnek azt, hogy társaságban vagy kis közösségben – vagy akár hajdan az egyetemi katedrán – jóval színesebb és felszabadultabb egyéniségnek tűnik, mint amikor úgymond felelős politikusként egy egész ország előtt nyilatkozik?

– Mondták. Én küszködöm ezzel. Tudatosan birkózom a gátlásokkal, fékekkel, amelyek a nyilvános szereplést illetően bennem vannak. Az ember, amikor kis közösségben van, többnyire sokkal könnyebben viselkedik úgy, amilyen a valóságban. Tudom, hogy el kell jutnom oda, hogy bármilyen nagy közösségben is így viselkedjem. Úgy érzem, nálam ez annyit jelent, hogy a formai elemeket kell megtanulnom – akár a modern technika segítségével is –, mert ami a mondanivalóm tartalmát illeti, az kis- és nagyközösségben ugyanaz.

HÍVJUK TALÁN IACCOCCÁT ?

Képzelve el a Kedves Olvasó – ha véletlenül még nem tartozik a videótulajdonosok boldog(?) táborába – a szellemi élvezetek olyan színvonalát, amikor nemcsak kedvenc könyvei, lemezei, megnókazettái sorakoznak szobájának polcán, hanem kedvenc filmjei, videóklipjei is. S ha fáradtan hazatér, kedvenc filmrendezői segítségével vigasztalódhat vagy élhet át olyan katarzist, amelyben átrendeződnek, átrétegződnek a már-már kilátástalannak, tragikusnak hitt konfliktusai is. Bár mindez pontosan így talán mégsem igaz, az álom – annál jóval több – egy új médium (használatuk most ezt a szót a túl formális „tömegtájékoztatási eszköz” és a félrevezető „műfaj” helyett) megszületése és tündöklése a nyugati országokban már elég régen megvalósult. Az utóbbi években „begyűrűzött” hozzánk, sőt a környező szocialista országokba is. Az új csillag állami elismerése várattott magára. Három T állta vagy egyengette az útját az új alkotásoknak. A tőrjük, tiltjuk, támogatjuk műsorválogatásának sűrűszövése elvi szítáján az igazi sikerek gyakran fennakadtak.

Talán ezért van, hogy még mindig furcsa légkör lengi körül a videózást. Nem felejtjük a tiltott gyümölcs édességét, amikor tisztas munkahelyi kollektívák vagy jobb módú, élelmes baráti körök titokban gyülekeztek egy-egy fülledt erotikájú vagy lélegzetelállító horrorképsor levetítéséhez. Szájról szájra terjedt, ha valamelyik egyetemi klubban be merték mutatni a Cápa című, amúgy szelídebb változatú horrorfilmet. Szex, pornó, horror. Az új médium frivol arcát mutatta felénk. Vadhajtasai a fekete piacon burjánzottak. Csak kevesek kiváltsága maradt az igazi értékek élvezete.

A horrorból lassan kiábrándultunk, a szexet meguntuk. (?! – A szerk.) Rossz nyelvek szerint állami akarat irányította így, hogy magyar népünk a fekete piac közreműködésével kapjon csak csömört a gigasztól, s már az igaz értékeket szomjazza, amikor a hivatalos kultúra intézményei is segítenek a videó elterjedésében. E sorsdöntő lépés előtt azonban még egy feltételnek kellett teljesülnie: nemcsak a kazettáknak, hanem a videóknak is be kellett gyűrűzniük az országba. Ebben is rendkívüli tehetségről tettünk

ként mindenféle piacon jó üzlet. Mi erre is későn jöttünk rá.

A MOKÉP Majakovszkij utcai Videotékájának forgalmát a műsorválogatás liberalizálása lendítette fel. Tavaly a karatefilmek beözönlése szakította át a gátat. (Az engedékenység legújabb hulláma, a személynként egy szexkazetta engedélyezése még nem érezteti hatását a kínálatban.) Nem is jut eszébe a

?

napi 170-200 látogatónak, hogy horrtort vagy pornót kérjen itt. Keresik viszont a nyugati videópiac legújabb sikereit, művészfilmeket, politikai filmeket, és sokakat érdekelnek a zenekazetták, zeneklipek. A kérdésekre legtöbbször bizony nem a válasz. Nincs „Tom és Jerry” és hiányoznak a színvonalas gyermekfilmek, rajzfilmek. A magyar gazdaság működésének nehézsége a videópiacra is rányomja bélyegét. Ha

egyáltalán piacról beszélhetünk. Mert a beszerzés hosszú, bonyolult folyamata és a végre megszerzett filmek elosztása, illetve leosztása az ötvenes évek módszerét idézi. A legutóbbi hónapok sikeres menedzserkönyveinek szerzői, Iacocca és McCormack örült munkakedvet éreznének a jelenlegi „szervezettség” láttán.

A MOKÉPNEK így is megéri. Az üzlet napi 100 000 forintos forgalmat bonyolít le. Dolgozói anyagilag nincsenek érdekelve – tulajdonképpen az lenne az érdekük, hogy minél kevesebben legyenek a helyiségben. Mégis unják már a sok nemet. – Legalább a gyermekfilmek iránti igényt szeretnék kielégíteni. De ezek vagy nem eladók, mint például Walt Disney, vagy olyan drágák, hogy a MOKÉP nem tudja kifizetni. A zenekazettákat azonban meg lehetne venni, de ez a videó „legidőérzékenyebb” ága. Feltűnnek az együttések, csúcson vannak, legtöbbször három hónap alatt lekerül a bestsellerlistáról. A beszerzés azonban minimum félét vesz igénybe. Mire az üzletbe kerül, kimegy a divatból.

Ötletük persze támad: szerződést kellene kötni egy londoni céggel vagy producerrel, aki a sikerlistán feltűnő együttésekről azonnal küld egy kazettát. Ez biztos megnövelné a forgalmat. De gondot jelent a meglévő „eladása” is. A belépő kénytelen az eladó tájékoztatására hagyatkozni, mert semmiféle ismertetőjük nincs. Érdemben így nem tudnak a kölcsönzők

?

tanúbizonyosságot. Ma már a legóvatosabb becslések szerint is 350 000 videómagnó tulajdonosai vagyunk. A valódi videoparkunk ennél jóval több lehet. Ebben ugyanis nem szerepelnek például a nemzeti vagyont gyarapító élelmes módszerünk eredményei, a szétszerelt állapotban behozott képmagnók.

Kitörhet tehát – vagy ki is tört már? – a videóház. Hacsak le nem hűti a pácienseket és a készülékeket a kölcsönzés sanyarú helyzete. A videót ugyanis etetni kell. Lehetőleg mindig más kazettával. Ez egyéb-

A MOKÉP Majakovszkij utcai Videotéka üzletét 1984-ben nyitották meg. 4000 kazettán 1200-féle filmet kínál. 70 százalékuk szocialista, 30 százalékuk nyugati produkció. (A kereslet ennek épp a fordítottja.) A filmek fele szórakoztató, egynegyede igényes művész-film, kevesebb mint negyede gyermek-és ifjúsági film. Kicsi és elavult a zenei programokat kínáló készlet. Egyetlen horrorfilmjük van: „A kód”. Tagsági igazolvány ellenében – félév 100 forint – lehet kölcsönözni. Magánszemélyeknek a kölcsönzési díj 150 forint kazettánként és naponként. Közútlelet 375 forintot fizetnek. A bejegyzett kölcsönzők száma: 3600.

válogatni. Egy rég agyonlapozott alapismertetőt kincsként őriznek – a raktárban. Ennek született még egy későbbi testvére, szép, színes képekkel, az újabb szerzemények rendezőjének, főszereplőjének nevével, rövid tartalommal. De ez is elavult. Kéthavonta újabb filmeket kapnak, friss útmutató azonban nincs.

Mi az, ami van? Amiért képesek az emberek gyakran másfél órát is sorban állni, elszüvenni a hosszú adminisztrációt? (Van ugyan számítógép, amely meggyorsítaná a beiratkozást, a számlázást, de nincs hozzá program, marad a manuális kiszolgálás.) Sok a magyar film és a krimi, karate, vígjáték. A gyermek-filmeket kedvelőknek az „Asterix-et” tudják ajánlani, de az a tapasztalat, hogy nem igazán szeretik a gyerekek. Lenne piaca a magyar pop-rock zenének, de ilyen és hasonló típusú klipek ellegendő számban történő gyártásával senki sem foglalkozik Magyarországon. Sokan keresik a nyugati produkciókat, de többnyire meg kell elégednünk a szocialista termékekkel. Az utóbbiak közül az igazán értékeset viszik, talán azért, mert szórakoztató vagy limonádé filmjeink bizonyára a magas költségek miatt nem vehetik fel a versenyt a nyugati szuperprodukciókkal. Sláger a sci-fi. Ez a leginkább keresett. Az idén megkezdtek a horrorfilmek beszerzését.

Vessünk egy pillantást a Videotéka szolgáltatását igénybe vevő közönségre. Kik iratkoznak be a Video-

tékába? Nehéz általánosítani. Jobban körvonalozottak a kiváltságos körből kizártak csoportjai: nem járnak ide a havi fixes értelmiségiek, tanárok, népművelők. Kell-e magyarázni, miért? A tagsági kártyákon a foglalkozás rovatban feltűnően sok a „segítő családtag” minősítés. A Videotéka íratlan krónikája pedig jegyzi azt a fiatal, huszonöt év körüli fiatalembert, aki nem sokkal a nyitás után megállt nyugati kocsiával az üzlet előtt, 10-15 filmet kölcsönzött. Akkor még kazettánként 1000 forint letéti díjat kellett fizetni. A fiúnak a szeme sem rebent, amikor közölték vele a tízezres nagyságrendű összeget. Elegáns mozdulattal cipője sarkához nyúlt, felrántotta a titkos zárat és „leperkálta” a pénzt. Említésre méltók még azok a felirat nélküli vagy zenés filmeket keresők is, akik aláírás helyett két x-et körmölnek a beiratkozási lapra. Az ő esetük is mutatja, milyen beláthatatlan jövője lehet nálunk az új médiumnak.

Kara Nagy Irén

■ Az ember azt gondolná, hogy a videósok többsége valószínűleg azért szerzi be masináját, mert szabadidejében nem elsősorban a tv által sugárzott programokat szeretné látni a képernyőn, más jellegrű műsorokra, filmekre vágyik. *Blasztik Ferenc*, a Televideo főszerkesztője szerint ez egyáltalán nem igaz:

– Szó sincs róla, hogy az emberek unják a tévét és ezért vesznek videót. Mi főleg olyan szerkesztett műsorok és filmek kiadásával, kölcsönzésével foglalkozunk, amelyeket már sugárzott a tévé, és a forgalmunk jelentős. Az emberek a videóval szerintem a szabadságukat is megvásárolják, hiszen nincsenek rákényszerítve arra, hogy az őket érdeklő műsorokat, filmeket a tévé által meghatározott időpontban nézzék meg, hanem egyszerűen beprogramozzák a készüléket, vagy ha végleg lemaradtak valamiről, akkor megpróbálják nálunk elérni a műsort. De nemcsak ilyenfajta kereslet létezik: sokan nézik szívesen a húsz-huszonöt évvel ezelőtt készült filmeket is. Éppen ezért folyamatosan jelentetjük meg az archívum értékeit, amelyek sokszor még fekete-fehérben is sikeresek. Például a sokak által keresett „Tűskevár” is hamarosan megtalálható lesz. Az elmúlt néhány évben sugárzott filmekből is jelentős a forgalmunk, talán azért is, mert mi egy collról közvetlenül VHS-re rögzítünk, és így lényegesen jobb képminőség érhető el.

– *Meglep, hogy Ön ilyen határozottan állítja, hogy ez egy sikeres vállalkozás, hiszen a műsorokazetka-kiadással és -kölcsönzéssel foglalkozók rendre előntik a sajtót panaszáradatukkal, hogy alig-alig képződik nyereség a színvonalas műsorok forgalmazásán, a kommerszre, a limonádéra vágyik tömegesen a nép és ráadásul a maradék hasznot is leföli az áfa. Önök miből gondolták, hogy ebből jó üzlet lehet?*

– A Televideo hivatalos megalakulásakor egyrészt még nem volt áfa, sőt az üzlet megnyitásakor (1987. december 1-jén) sem tudtuk, hogy ez hogyan fogja befolyásolni a nyereségünket. A vállalkozás alapötletét egyébként az adta, hogy igen jelentős nyomást gyakoroltak az iskolák a televízióra, mivel igényt tartottak oktatófilmekre, szaktárgyi illusztrációkra és klasszikus filmekre. Azóta is tiszteletben tartjuk ezt az igényt kínálatunkban, de üzletileg is. Az áfa ellenére árainkból az iskolai forgalomban 20 százalék engedményt adunk. Induláskor tehát főleg az iskolák megrendelésére építettünk, forgalmunk 80 százalékát az iskolai kazetták tették ki. Ma már a kazetták fele a magánvideózás céljait szolgálja.

– *Önök büszkén hirdetik, hogy ez az a kiadó, melyik megveti a kommersz műsorokat és csak a filmesztétika szempontjából egyértelműen értékes, színvonalas anyagok kiadásával hajlandók foglalkozni. Mondana néhány példát a sikerfilmek közül?*

– A szórakoztató műsorok közül a legnagyobb siker *Gálovgyi János* kazettája, a mesék sorát a „Susú, a sárkány” vezeti, de például „Az ember tragédiája” *Szinétár Miklós* rendezésében több mint hatszáz példányban kelet már el. Az „Antigoné”, annak ellenére, hogy fekete-fehér kivitelben készült, szintén ötszáz példány fölött tart. És a

legérdekesebb, hogy ezeket nem csak az iskolák vásárolják. Eleinte maguk az alkotók se hitték, hogy lesz magánember, aki ezekért hajlandó pénz kiadni. Ma már meggyőződésünk, hogy az értékes filmek is hozhatnak anyagi hasznot, és ez a kiválasztás alapja is.

– *Ki az, aki eldönti, hogy melyik műsor vagy film mondható színvonalasnak?*

– Gondolom, arra céloz a kérdésével, hogy minden ilyen műbírálattal meglehetősen szubjektív dolog, és ebben igaza van. Nem mondhatjuk ki például egyértelműen azt, hogy a krimi mint műfaj kommersz, tehát nem adjuk ki. Meggyőződéseim, hogy a tömegfilmek felé tendáló alkotások között is vannak kiválóak. Döntéseink hátterét az adja, hogy kiváló szakértők véleményére építünk, külsőként a Magyar Televízió szakemberei nekünk is dolgoznak.

– *Nem ugyanezek a szakemberek árasztják el főmunkaidejükből rossz tévésorozatokkal is a nézőket?*

– Nem. Nekünk kereskedelmi érdekünk, hogy a legjobbakkal dolgozzunk. A Szabadság téren egyébként a szerkesztőkben rendezőkben rengeteg, a főmunkaidőben kiélhetetlen alkotási vágy van. Mi mindenestre elégedettek vagyunk a nálunk is dolgozókkal. Egyébként márkaboltunkban is rendszeresen írják kollégáink, hogy milyen műsorokat keresnek a videósok, mivel kelle-ne kiegészíteni a kínálatunkat.

– *Tehát ha én bemegyek Önökhöz és görcsösen ragaszkodom ahhoz, hogy meg akarom vásárolni, mondjuk, a „Tapsi-Hapsi Arthur király udvarában” című sorozatot, és ez éppen nincs meg Önöknél sem, akkor készítenek nekem egy kópiát?*

– Ez azért nem ilyen egyszerű. Lehetőségeinket behatárolja, hogy mi az, ami elérhető az MTV-ben technikailag, és kérdéses az is, hogy a kiválasztott műsor jogilag átvihető-e videóra. És ha a Tapsi-Hapsi, mondjuk, egyedül önt érdekelné az országban, akkor valószínűleg le kellene mondania róla, mert különben az összes felmerülő költség az ön egyetlen kazettáját terhelné – és ez akár több százezer forintba is kerülhetne. Egyedi szolgáltatásokkal egyébként az MTV Belkereskedelmi Igazgatósága foglalkozik, mi kiadó, illetve forgalmazó cég vagyunk.

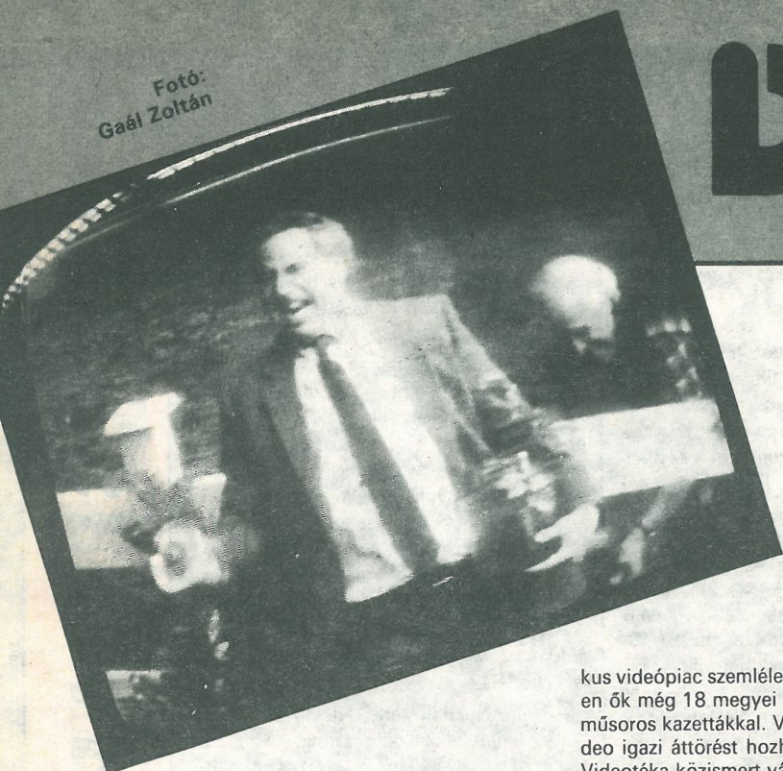
– *Milyen irányba fog továbbfejlődni a Televideo?*

– Jelenleg körülbelül 500-féle kazettából válogathatnak a videósok. Ezek többsége film, kb. egytucatnyi könnyűzenei kazettánk van, és egyre nő az általunk szerkesztett műsorok részaránya is. Olyan tematikus anyagokra gondolok, amelyekben például egy-egy művész életútját követjük végig, vagy egy adott együttes koncertfelvételeivel, klipjeivel töltünk meg egy kazettát. Reméljük, szaporodni fognak a videóra készült felvételek és a külföldi műsorok is. Ma még csak egy márkaboltunk üzemel a Lenin körúton, de tervezzük legalább még egy mintabolt létrehozását is. Országos hálózat kiépítése nem lenne kifizethető vállalkozás, ezért úgy gondoljuk, hogy forgalmazó partnereink számát kell növelni úgy, hogy előbb-utóbb a sarki trafikban is bárki megvásárolhassa kazettáinkat.

Menthy Mariann

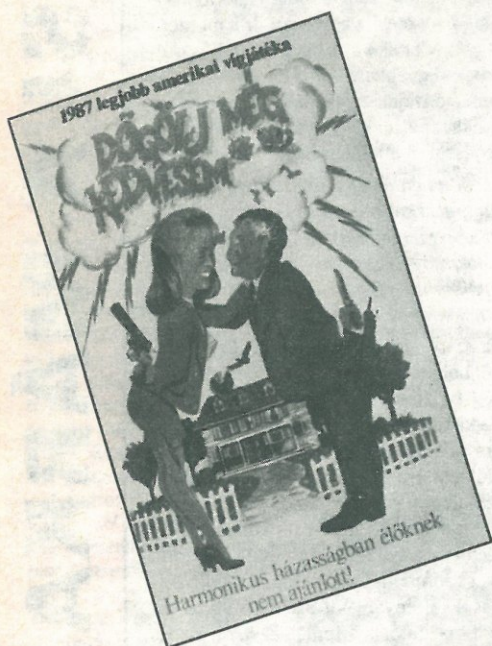
Fotó:
Gaál Zoltán

BÖMPING

**Emlékeznek? A jó öreg Rajkin tört-magyar bájú refrénje volt: „Válámi van, de neem az igázi.”
Egyelőre a videós szolgáltatásokról is ez a legfőbb benyomásunk.**

kus videópiac szemléletéből, profiljuknak megfelelően ők még 18 megyei székhelyen jelennének meg a műsoros kazettákkal. Várakozásuk szerint az Intervideo igazi áttörést hozhat; eddig ugyanis a MOKÉP Videotéka közismert választékán túl vagy külföldön, vagy barátok közötti „csencselgetésben” lehetett hozzáfutni a csak hírből ismert újdonságokhoz.

A FÖFOTÓ szintén az árusításban szerzett gazdag tapasztalatokat. Szándékukban áll újraindítani a kölcsönzést, amit a szűkös választék miatt korábban leállítottak.

Idejében „haraptak rá”, hogy a műsoros kazettaforgalmazást profiljuk részévé tegyék. Legelső partnerük, a Filmintézet „Régi mozi” filmjeit kezdettől árusítják. Az egykori Pannonia Filmstúdiótól (ma Szinkron és Videó Vállalat) már 1984-ben vásároltak rajzfilmeket. Régóta értékesítik az Országos Oktatástechnikai Központ kazettáit is. A MOKÉP-pel 1985-től dolgoznak együtt; kezdetben bizományosként szerződtek velük, most már megvásárolják filmjeiket, ha volna mit... 1988 márciusáig ugyanis – részint az áfa körüli zűrzavar miatt – nem volt áruk a MOKÉP-kazettáknak; júliusra elfogytak a készletek, azután pedig hosszú ideig – a rendkívül jó személyes munkakapcsolatok ellenére – se kazetta, se szerződés nem volt...

Ezért szinte minden érintett hazai céggel szerződnek; minden gyártó kazettáját forgalmazzák, aki csak megkeresi őket. A Hungaro Video, a Televideo, a Média Kiszövetkezet filmjeit, s már kapcsolatot teremtetek az Intervideo vállalattal is.

Úgy látják: bár filmet venni sokszorosan áron lehet, mint kölcsönözni, a vevők azért igen tág körben érdeklődnek a műsoros kazetták iránt. Majdhogynem „mindenevők”. Az árak 1800–2200 forint közöttiek, mégis elkel a Szex ABC és a Bánk bán egyaránt... (A borsos ártól független kérdés, de elgondolkodtató: szabad-e videóra szoktatni a gyerekeket a kötelező irodalom olvasása helyett?)

1987-ben mintegy 12 millió forint értékű kazettát forgalmaztak. Eddig az a december volt a „csúcs”, az akkori választékhöz képest '88-ban szinte nem volt mit eladniuk. Sokkal több nagy sikerű mozifilmet lehetne videóra tenni, és szélesebb kínálatlal érvényesülhetne az Országos Oktatástechnikai Központ is.

Mi a legkeresettebb a jelenlegi választékból? Még divat a nosztalgia, azért sokan veszik a Kabos Gyula-filmeket. Igen népszerű a „Jézus élete” című amerikai film. Sokan kedvelik a különféle akciófilmeket. Gyerekeknek a „Vízipókból” és a „Vukból” adtak el a legtöbbet. A szórakoztató, humoros filmek a legkelendőbbek minden korosztálynak. S ami a moziban tetszett – áfa ide vagy oda –, kazettán is elkel. A szenvedélyes gyűjtők megveszik kedvenc sorozatuk újdonságait.

A FÖFOTÓ más szolgáltatásokkal is rendelkezésre áll. Működött utánvét-postázót, s vállal átírást mozifilmről videóra. Mindezen túl a FÖFOTÓ rendezvényszervező részlegének riportereit kötelezően (!) oktatták a Színház- és Filmművészeti Főiskola fél-éves tanfolyamán. Ez a garanciája, hogy hozzáértők rögzítsék a fontos családi eseményeket.

A Skála Metró szomszédságában három éve kölcsönöz és árusít műsoros kazettákat a **Metroprint Gt.** Közönségük mintegy 250–300 film közül válogathat.

MOKÉP- és Televideo-szerződésük fő szabálya, hogy nem mehetnek az ő áraik alá a kínálatukkal... Egyébként még „jól is jön”, hogy a Metroprint „bővítő” a hálózatukat... Érdekes megfigyelés, hogy ebben az üzletben a Televideo filmjeit veszik, a MOKÉP-ét pedig kölcsönzik. A magyarázat nyilvánvalóan az árban keresendő...

Az igazi üzlet a legnépszerűbb sikerfilmek supergyors megjelentetésében lenne; ám a vásárlás és a vetítési jogok beszerzése legalább fél éves késedelmet okoz. A frissességnek ráadásul így is borsos ára van. Mindig a legújabb a legdrágább. Az árat tupírozó elállítási költségek miatt egyelőre kedveltebb a kölcsönzés; akár többször is elvihetik ugyanazt.

A videómagnók terjedésével törvényszerűen nő a filmigény is. A képmagnót ma már sokan megveszik, ám a videós szolgáltatások körét úgy lehetne fejleszteni, teljesebbé tenni, ha azok is kölcsönözhetőek készülékek, filmet s főként kamerát, akik megvenni nem tudják. Ezen túl már „csak” a szolgáltatás minőségét lehetne javítani: az árszint leszorításával és a választék bővítésével. Az álmok netovábbja lenne, ha újsághirdetésre reagáló telefonhívások nyomán kívánságra akár házhoz szállítanák a készülékeket.

Miből van a legtöbb? Az igények alapján a legjobban jövedelmeznek a bűnügyi filmek, a szerelmi sztorik stb. S ide kívánczok egy bohózatba illő történet arról, hogyan lett a horrorból Latyi, avagy miért nem árt alaposan ismerni a pücat a pult mögött állóknak. Péntek 13 címmel egyszer kiadták a kölcsönzőnek a Latyabár-vígjátékot; másnap a tisztelt vevő felháborodottan reklamált! Ő ugyanis a feketepiacról, hallomásból ismert, több részes, amerikai horrorra hívtott vendégeket... Alig hitte el, hogy amit ő kér, az nincs forgalomban és senki sem akart „kitolni” vele...

A **KÖNYVÉRT-TÉKA**, vagyis a könyvtárosok áruháza három esztendeje értékesít műsoros videóka-

Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat kiskereskedelmi kínálatában egyelőre igen csekély a műsoros kazetták forgalma. Kölcsönzéssel nem, csupán árusítással foglalkoznak, de ez sem lendült fel igazán. Az Intervideo Kft. egyik magyar vállalatként valószínűleg számukra is eljön majd a videó aranykora.

1984-ben, a *Benkó Dixieland* hatvanperces kiadványával próbálkoztak először. Az 1600 forintos ár azonban a piac értékítéletében (s főként a fizetésekhez mérten!) még ma is drága. Nem lehet, inkább a boltvezetők ügyességén múlott, na legalább a helyi művelődési házaknak eladtak belőle.

Az utazási kedv serkentésére, jelenleg bizományban „vásárolják meg” a nagyvárosaink vonzerejét bemutató idegenforgalmi filmek, javarészt a külföldi vevők pénztárcájában bíva...

Az 1988 novemberében beindult Intervideo Kft. érdekltségében a Művelt Nép a kölcsönzőhálózatot szeretné fejleszteni. Kilépvé végre a főváros-centri-

RŐL SZÓ SÍNC!

zettákat. Kezdetben igyekeztek földérinteni azokat a könyvtárakat, iskolákat, ahol már gyűjtik a filmeket (hiszen azzal a céllal jött létre az áruház, hogy megszerveze központi ellátásukat).

Eleinte mindössze 100-200 partnerre találtak, ám az évek során ma már kb. 1500 intézményt ismernek, amelyek vállalatukkal szerződtek. A számok viszont nem fejezik ki a valóságot...

A forgalmazás megosztották a feladatokat, más eredményeitől 1985-ben még mindenki boldog volt, azután elkezdődtek a problémák a gyártókkal. Egyszer nem tudtak annyit küldeni, amennyire szükség lett volna, másszor a kiadó nem másolt, kizárólag x-mennyiséget, noha csak kevesebbre lett volna szükség s még sorolhatnánk. Pedig a folyamat egyszerű: az intézmény ajánlólistáról rendel, a Téka ezt elküldi a gyártónak, aki eljuttatja a kért kazettákat az üzletbe, ahonnan azt továbbítják a megrendelő címére. A gépezet azonban néha kezd nem működni...

A hazai gyártók megosztották a feladatokat, más típusú kínálatukkal – elvileg – ragyogóan kiegészítik egymást. A Televideo kulturális jellegű, ismeretterjesztő stb.; a MOKÉP inkább szórakoztató filmeket vesz kazettákra. Míg 1988-ban a Televideo

remek kereskedelmi partnernek bizonyult, a MOKÉP – novemberig – nem rukkolt ki rendszeresen friss kínálatl. Így az üzlet mehetett volna jobban is...

Kis kiadókól viszont nem lehet megélni, itt a két nagyknak kellene jól működni – vélik a Tékában, ahol a vásárlók 90 százaléka közület. A lakosságnak a vásárlás túl drága. Az intézmények közül is többen jönnének, ha – mint ígérik – itt is bevezetik a kazetták kölcsönzését. Az elképzelések valóra váltásához minden feltétel adott.

Vajon lehet-e s kell-e specializálódni az egyre gyarapodó forgalmazóknak? A tapasztalt kereskedők szerint ez a számszor gazdagabb könyvkínálatnál sem indokolt. Az a jó, ha mindent tarthatnak, s ha a vevő bármit megtalál egy helyen! A KÖNYVÉRT-Tékában inkább a kereslet speciális, hiszen mást visznek az intézmények, mint ami általában népszerű.

Jó ismeretterjesztő filmekből például nincs elegendő. Természetfilmekből is sokat lehetett eladni. Úgy tűnik, több hasonló, színvonalas sorozatra lenne szükség, mint – az oktatásban kiválóan felhasználható – „Magyar Századok”. Legtöbbit itt a „Vukból” és az „Antigonéból” értékesítettek. Jelenleg a szűk választék a legnagyobb gond. 1988-ban több a partner,

mégis kevesebb a vásárlás, s ennek alapvető oka a forgalmi adóval megemelt ár is. A művelődési intézmények gazdálkodásában érzékelhető az 1988-as áremelés hatása, noha a Televideo például igen szép gesztust gyakorolt a könyvtárak felé. Filmjeinek több mint háromnegyedét tíz százalékos árkedvezménnyel kínálta a könyvtáraknak; ezzel eddig szinte kompenzálni tudták a műsoros kazetták árait megemelt forgalmi adót...

Az OFOTÉRT forgalmazói tevékenysége e téren azzal indult, amikor öt-hat éve – a hagyományos optikai és fotószakmán túl – belevágtak a szórakoztató elektronikába, a híradás- és videotechnikába is. Beleértve ebbe a turistaforgalomban behozott, vámkezelte tételek megvásárlását és értékesítését is. Ez a kör ma a kiskereskedelmi tevékenységük egynegyedét jelenti: egymillió forintot a majdnem négyből.

Kezdetben csak üres kazettákat forgalmaztak, de mintegy három éve már műsorosokat is. Központi forrásból vásárolják például a harmincas évek híres, régi, magyar filmjeit; vagy az idegenforgalmi célokat szolgáló, egy-egy magyar várost vagy tájat bemutató ismeretterjesztő filmeket.

Az utasforgalomból származó videokazettáknál a művelődési minisztériumi rendelet alapján szabályozott kritériumok szerint kell szelektálniuk. Ha olyan filmet vásárol valaki külföldön, amit már játszottak a magyar mozikban, azzal semmi gondja nem lehet.

Mind ez mennyire megfizethető? Minden külföldi játékfilm árát az dönti el, milyen hosszú s milyen a piac értéktétele. A nagy mozisikernek számító „A halál 50 órája” például két és félszer annyiba került, mint bármilyen más (kommersz) film...

A „magánimportból” vásárolt, bontatlan, gyári kazetták előnye – szaknyelven szólva – a sztederd kópia minőség és az eredeti nyelv. (Sokaknak nem is a film témája a fontos, csak a tanulás, a nyelvgyakorlás a céljuk.) A kezdeti lelkesedés után – döntően a különböző szigorítások hatására – mintegy másfél éve kevesebb kazettát hoztak eladásra. Sok volt a „macera” a határforgalomból... A liberálisabb vámkézelés nyomán most újra élénkül a filmforgalom. Az OFOTÉRT szerint még mindig elég magas a hazai ár ahhoz, hogy szívesen hozzák eladásra az állampolgárok...

A kereslet is fölfelé ível. A rendkívül sok készülékkel igény is teremtődött; akinek van képmagnója, elkezd gyűjteni a kedvére való filmeket. (Persze üres kazettákból ők is többszörös mennyiséget adnak el. Ez a tendencia a Sky Channellel tovább erősödik, hiszen az itt sugárzott műsorok közül olyasmiket lehet rögzíteni, ami egyébként nem lenne hozzáférhető.) Az OFOTÉRT-nél nincsenek plusz szolgáltatások: nem vállalnak másolást, átírást, alámondást, hangosítást stb. Csak addig akartak „belekontárkodni” az értékesítésbe, ameddig az alapkészülékek forgalomba hozatala ezt indokolta.

Mi a legkurrensebb? Mert létezik az OFOTÉRT-nél előjegyzés is, magyarul várnak a vevők egyes filmekre. Ilyen volt pár éve a „Love Story”, a régi, híres, ám moziban már nem ismételt filmek; hosszú ideig várokozólistán volt az „Apokalipszis, most”. Szóval nemcsak az újdonságok, a régiségek is fölértekelődnek!

Hogy milyen a kínálat? Ezt azoknak a választása határozza meg, akik hazahozzák a külföldön vásárolt kazettákat. Az OFOTÉRT így nem tudja befolyásolni a választékokot, csupán a felajánlott filmek közül válogathat. Műsoroskazetta-forgalmuk önmagában oly csekély, szinte alig érzékelik. Vállalkozó kedvüket nem annyira a gazdaságosság motiválta, csak a készülékekhez mérten próbálják teljesebbé tenni a hazai videós kínálatot.

HÉTVÉGI HELIKON

Helikon Film – mondja a vonal túlsó végén a telefonközpontos hölgy. Nem is olyan régóta, ugyanis a Zala Megyei Moziüzemi Vállalat – az elsők között az országban – 1988 februárjában vette fel a Helikon Filmforgalmazó és Moziüzemi Vállalat nevet – abból az apropóból, hogy filmforgalmazási jogot kaptak. Így került sor elsőként *Dargay Attila* „Az erdő kapitánya” című filmjének saját forgalmazású bemutatására immár egy esztendeje. A profilbővítést ismert okok tették szükségessé: a jelentősen csökkenő állami dotáció hatékonyabb gazdálkodásra inspirálta a zalaikat. 1988-ban nyolc film forgalmazási jogát vásárolták meg, elsősorban magyarokét. Terveik szerint 1989-ben jóval több filmet kívánnak forgalmazni, s a hazai alkotók támogatása mellett sikerfilmeket is bemutatnak, hogy gazdálkodásukat egyensúlyban tartsák.

A Helikon Filmnél a hetvenes évek végén jelentek meg az első videokészülékek. A Sony Betamax rendszerű videó elsősorban saját felvételek készítésére használták: felkérésre különböző közművelődési intézmények – óvodák, iskolák, művelődési házak – rendezvényeit rögzítették. Ezenkívül az ismeretterjesztő munkába kapcsolódtak be: a Magyar Televízió Közművelődési Főszervezettségére életmódsorozatainak filmjeit vetítették kis közösségek előtt. Jelenleg elsősorban saját rendezvényeik – alkotó – közönségtalálkozók, díszbemutatók – eseményeinek rögzítését végzik kölcsönrendezésekkel. A régi videó kicserélésére ugyanis nem futotta, ma elsősorban a filmforgalmazásba investálják a pénzüket. Másrészt a Panasonicot, a Sharpokat és Orionokat a videomozikban és a videókölcsonzéséknél használják.

Zalában 1986 óta működnek videomozik. A legtöbb 1987 első felében volt, ekkor 56 helyen videóztak a mozikban. Eleinte úgy tűnt, a 16-os keskenyfilmet ki lehet váltani videóval, aztán menet közben kiderült, még a 16-os filmvászon is élvezhetőbb képet ad, mint az egy-két tévékészülék képernyője. Jelenleg mintegy húsz videomozija van a Helikon Filmnek. Zalaegerszegen Barco, Nagykanizsán pedig ITT képkivetítővel felszerelt videomozik működik, a többi helyen – Letenyén, Bázakerettyén, Sármelléken, Lovászában stb. – pedig tévékészülékeken keresztül nézhetik az érdeklődők a többnyire sikerfilmeket. Az elsőség ugyanis változatlanul a kaland- és hongkongi karatefilmeké. A legtöbb videófilmet Zalaegerszegen vetítik – hetente két alkotást mutatnak be –, míg a többi helyre havi 4-6 film jut. A videómozikban egyébként Fischer, Panasonic és ITT berendezésekkel dolgoznak. Ezeket a Helikon Film általában a helyi művelődési házaktól béreli.

1987 elejétől videokazetták eladásával is foglalkoznak: a MOKÉP kalandfilmjeit, illetve a Televideo Kiadó műsoros könnyűzenei és mesekazettáit értékesítik. A vásárlásra egyelőre kicsi az igény – a magas árak miatt. Inkább a kölcsönzés dominál. Ez utóbbinak jól bejáratott mechanizmusa működik Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen és Lentiben. Az érdeklődők pontosan 267 mozi- és 87 ismeretterjesztő film videokazettája közül válogathatnak. A videokészülékek egyre nagyobb elterjedése az utóbbi időben változást mutat az igényekben: a korábbi kaland- és kungfu-filmek helyett az érdeklődés az értékesebb alkotások felé fordult. A nyugati filmek kölcsönzési díja 150, a többi 75 forint naponta. 1988 szeptemberétől bevezették a hétféle kölcsönzést: a pénteken elvitt és hétfőn reggel visszahozott kazettáért csupán másfél napi kölcsönzési díjat számítanak fel. Az ötlet jónak bizonyult: jelentősen nőtt a kölcsönzések száma – sokan egyszerre négy-öt kazettát is elvisznek szombat-vasárnap szórakozásra.

Csapó Ida

Kapossy Zsuzsa

MŰSORPIACI KÖR- ÉS TÜKÖRKÉP

1987-ben még csak 200 ezerre becsülték a személyi tulajdonban lévő videómagnók számát, 1988-ra azonban – ugyancsak becslések szerint – ez a szám meghaladta a 350 ezret. Ennek megfelelően nőtt a műsoréhség is. A keresletet a legális és a fekete piac immár egymással versengve igyekszik kielégíteni. A versenyben a fekete piac vezet. Mindjárt utána a MOKÉP Videotéka áll a második helyen. Az év végére ráerősített az Intervideo; különösebb erőfeszítés nélkül lekörözte a Televideo-t. A legális pályán – egyelőre – mások még nem indultak. A fekete befutók élvezőnye változatlan. A régóta névtelenül is közzismert csoport csak katalógusait terjesztő felhajtói révén kerülgeti a nyilvánosságot. Gyorsaságuk és álcázó művészetük elképesztő: a rendőrség és az adóhivatal célfotósainak máig sem sikerült elkapnia a legmenőbbeket, noha már többször futnak át a célegyenesen.

A fekete piaci műsorkínálat 1988-ra meghaladta a 2000 filmet. A legnagyobb gyűjteményekben 1500-nál is több műsor található. A különböző másolóközpontok kínálata közötti eltérések viszonylag csekélyek. 1988 nem hozott lényeges változásokat az illegális piacon. Folytatódott a régebbi állomány „magyarosítása”: a katalógusok kínálatának 70–80 százaléka magyar hangalámondással kapható. Az évi növekmény gyűjteményenként változó. A legnagyobb központok 150–200 filmmel gyarapodtak; ezek mindegyikéhez készült vagy készül szinkron. Az újabb anyagok gyűjtésének alapelve és módja változatlan: igyekeznek minél gyorsabban hozzájutni a külföldi szaklapokban meghirdetett újdonságokhoz. (Az átfutási idő átlagosan 6 hét.) Elsősorban német lapokból tájékozódnak: a Video Play, Video Magazin és a Deutsche Video Institut által közreadott negyedévi összesítő katalógusok megbízható források. A kazettákat jó részét német nyelvterületű piacokon – NSZK, Svájc, Ausztria – szerzik be. (A lézerlemezről dolgozóik információs és beszerzési forrása elsősorban Anglia és a Benelux államok, nagy ritkán Svédország.)

A fekete piaci forgalom volumene összességében szerény mértékben emelkedett az elmúlt évihez (1987) viszonyítva. Az alig 5 százalékos növekedés első pillantásra meglepőnek tűnik, ha a készülékek számának gyarapodását vesszük alapul. (Ez a növekmény a becslések szerint 30 százalék.) Mindjárt tisztább lesz a kép azonban, ha utánagondolunk, hogy a piac az elmúlt években rohamosan telítődött műsorokkal, s az új videótulajdonosok nagy része szíveséggel csereügyletek révén is hozzájuthat a régebbi filmekhez. Kialakult a viszontmásolás és a kollektív keresések rendszere, amely nagymértékben rontja az illegális központi másoló üzletét. A készülttulajdonosok – adott jövedelmi viszonyok között – inkább beérik rosszabb minőségű, még éppen élvezhető kölcsönköpiákkal, mintsem hogy fizessenek érte. Az árak – lehet, hogy éppen a fizetőképesség csökkenése miatt – 1988-ban 50–100 forinttal lejjebb mentek: már 200–250-ért is kapható jó minőségű másolat. Ugyancsak korlátozzák az illegális piac növekedését az időnkénti, kény-

szerű, konspirációs okokból történő leállítások, amelyek olykor 2–3 hónapig is eltarthatnak. További – bár kevésbé hatékonyan – korlátozó tényező a videokazetták stratégiájának megváltozása: most már ők is közönségfilmekkel gyarapítják állományukat.

Az illegális videopiac műsorkínálata sokkal szélesebb szórású és bizonyos szempontból finomabb beosztású, mint a legális üzleteké. A katalógusok 25 műfajt különböztetnek meg, és a kategóriák keresletarányosan telítettek. Egy 1503 filmet tartalmazó reprezentatív lista alapján a műfajok százalékosan mért előfordulási aránya a következő sorrendet adja:

Sorrend	Filmtípus	Százalék
1.	Akciófilmek	11,3
2.	Horror	11,0
3.	Krimi	9,4
4.	Zenés film	7,6
5.	Sci-fi, Kalandfilm	6,6
6.	Háborús film	5,7
7.	Vígjáték	5,4
8.	Karatefilm, Western, Rajzfilm	4,7
9.	Fantasztikus film	4,2
10.	Pornográf film	3,4
11.	Történelmi	2,3
12.	Kommandó	2,0
13.	Autóverseny James Bond	1,7
14.	Dokumentum- és oktatófilm	1,5
15.	Társadalmi dráma, Művészfilm, Szex, Természeti	0,9
16.	Szamorújfilm	0,8
17.	Romantikus szerelmi történet	0,4

A műfaji felosztás önkényes: a megnevezések a közönségigényeket tükröző úgynevezett „hívószavak”. Így aztán egymástól távol kerülhetnek olyan összetartozó filmtípusok, mint például az akció-, karate-, szamuráj- és kommandófilmek, vagy a háborús és történelmi filmek, a sci-fi és a fantasztikus filmek stb. A sorrend az „átlagközönség” műfaji preferenciáit követi; ez évek hosszú sora óta nem sokat változott. Hangsúlyozandó, hogy az illegális műsorkatalógusok éppúgy nem rétegspecifikus ízlést tükröznek, ahogy a MOKÉP Videotéka katalógusa sem. Mindkét piac ugyanarra a közönségre alapoz. Csakhogy az adatok itta a nyilvánvaló statisztikai átlagizlést követik a keresletre orientált üzleti szempontok alapján, nem pedig a kínálat manipulálni szándékozó, vélt kultúrpolitikai érdekek szerint. A magyar házi videósok ízlésvilágát egyértelműen az amerikai és nyugat-európai szórakoztató játékfilmek műfajai uralják.

A táblázatból világosan kitűnik, hogy néhány közkeletű előítélet teljességgel megalapozatlan. A fekete piaci nem pornográfiaiból és videódiskókból, még csak nem is a karatefilmekből él, hanem az általános, minden műfajra kiterjedő hiány tartja fenn. A korábbi évekhez képest lassú eltoldódás figyelhető meg a műfaji hierarchiában: csökkent az érdeklődés a karate-, a zenés filmek és a pornográfia

íránt, míg a horror-, a sci-fi és a fantasztikus filmek forgalmazása feljövöben van. Az akció és a krimi változatlanul a legkeresettebb műfaj. A zenés filmek és klip-összeállítások forgalma – feltehetően a műholdas adások elterjedése miatt – csökkent. A karatefilmek piacát a MOKÉP hongkongi beszerzéseinek sikere csapolja meg, míg a pornográf filmek iránti kereslet a piac viszonylagos telítettsége és a színvonalas produkciók hiánya miatt csappant meg. A horror növekvő népszerűségének oka a műfaj terjeszkedésében keresendő. Egyre több krimi igyekszik horrorelemekkel fokozni a hatást, és sok művészi produkció is klasszikus horrortársulatok alkalmaz. Újra divatba jöttek a farkasember-, vámpír- és zombitörténetek. A sci-fi iránti érdeklődést a technológiai kultuszok gerjesztik: szaporodnak a krimikben is a fenti elemek, s mintegy új műfaji variánsként jelennek a kiborg főszereplőkre komponált fantasztikus bűnügyi mesék.

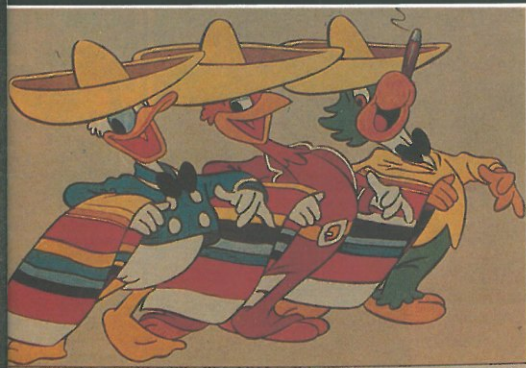
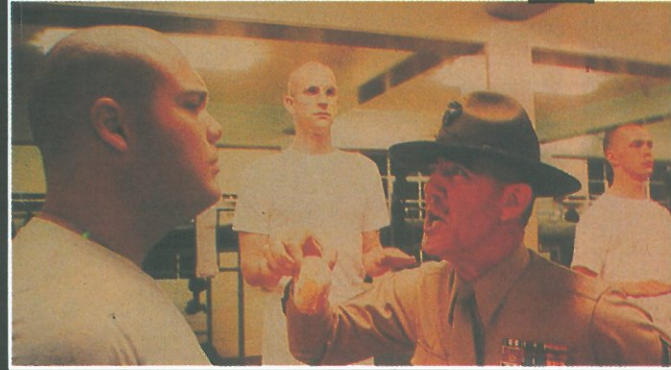
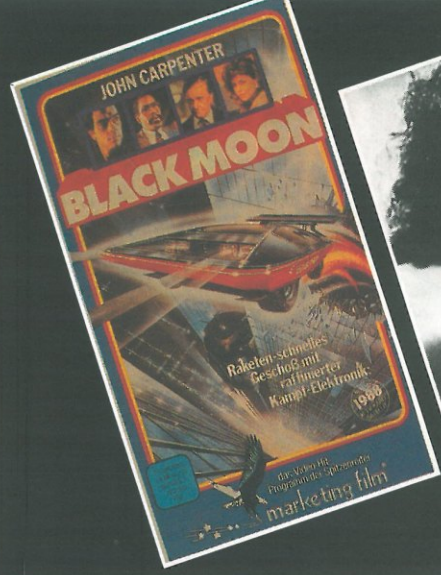
Az amalgám műfajok új sztár típusúak: a komputermódra precíz, ugyanakkor kiszámíthatatlan lelkületű, érzelmek nélküli hőst. Már végképp nem tudni, jó vagy rossz ügyet szolgálnak a *Rutger Hauer* alakította hősök. A magyar moziból ismert „*Szárnyas fejedelmű*” (eredeti címen „*Blade Runner*”) mellett a fekete piaci nagy sikere volt a „*Hitcher*” (Stoppo), a „*Flesh and Blood*” (Hús és vér), valamint a „*Wanted Dead or Alive*” (Életre-halálra) című filmjeinek. *Mickey Bourke* is képes lényegű hőst alakított *Alan Parker* legutóbbi produkciójában, az „*Angelheart-ban*” (Angyal szív), mely misztikus történetet mond el horrorba hajló krimi formájában. Az év horrortermésének kiemelkedő sikere volt *David Cronenberg* „*Légy*” című filmje, valamint a „*Nightmare on Elm Street*” (Elm Street-i rémálom) című sorozat 3. része. A vígjátékok között továbbra is a „*Hot Bubble Gum*” (Forró rágógumi) sorozat viszi a pálmát. 1988-ban a magyar fekete piaci teenager-szexkomédia 7. részét is láthatta immár a megfelelő kapcsolatokkal rendelkező közönség. Az igényesebb nézők már az év elején megtekinthették videón *Oliver Stone* Vietnam-epozát, „*A szakasz-t*” (Platoon), az év végén pedig *Stanley Kubrick* legújabb filmjét, a „*Full Metal Jacket-et*” (Tisztafém lövedék). A művészfilmre áhítóknak nyár közepén gyönyörködhettek *Bertolucci* „*Utolsó császár-ában*”, ám egész évben hiába gyakoztak *Scorsese* botrányoktól meghírelt alkotására, a „*Last Temptation of Christ-ra*” (Krisztus utolsó megkísértése). A sci-fi rajongók már év elején megkapták a magukét: egy 25 órás tévésorozatot videómásolatát nézheték vörös szemmel „*Visitors*” (Látogatók) címmel. *A látványosan fotográfált történetben emberevő idegen lények özönlik el a Földet, s csak saját belső ellenzékük támogatásával képesek elűzni őket az emberek.*

Amikor a Tisztelt Olvasó e sorokat futja át tekintetével, a fekete piaci szorgos vásárlói már a Csillagok háborújának újabb epizódját, a „Harc Endorért” címűt nézik, vagy épp a „Masters of the Universe” című (A világegyetem urai) szuperprodukciót Dolph Lundgren főszereplésével. S hogy Arnold Schwarzenegger se maradjon le vetélytársa mögött, 89-ben titkos utakon eláraszt minket a „Red Heat” (Vörös hősg) is. Vagy lehet, hogy ez a legális sikereket gyarapítja majd?

Csörögi István

FEKETE '88

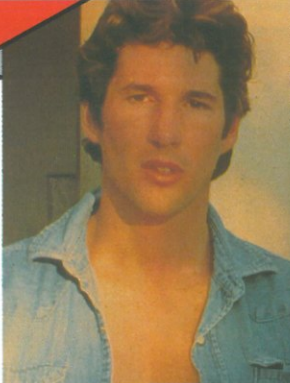

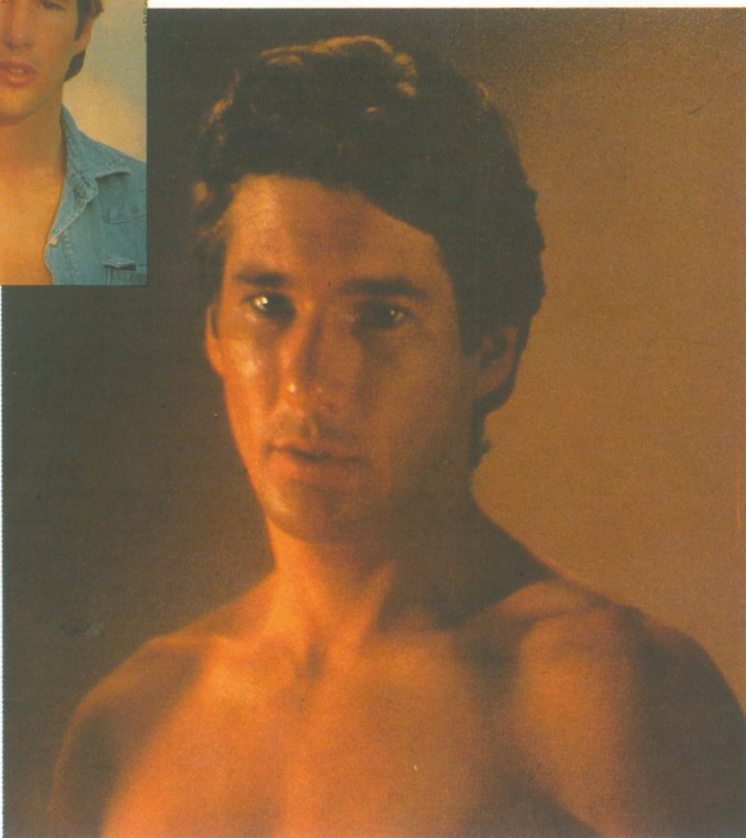

Richard Gere

Magánemberként

Valerie Kaprinskyvel a „Breathless-ben”

Jelenet
„A nyolcadik utas:
a halál”
című filmből

Civilben

„Szellemvadászok” (jobbra)

PÁRDUCSZERŰ,

ÉRZÉKI ÉS TARTÓZKODÓ...

■ Egy volt barátnője szerint nagyon bonyolult egyéniség. Eddigi filmszerepeit tekintve lehet valami a dologban... *Richard Gere*-ről van szó, aki 1949. augusztus 31-én született a New York állambeli Syracuse-ben. A fiatalember 16 évesen kitűnően zongorázott és dzsesszgitározott, egy alkalommal a Syracuse-i szimfonikus zenekarban a Messiás előadásán trombitás-szólistaként vendégszerepelt. Ezután természetesen egyetemre ment, ahol filozófiát tanult, majd váratlan fordulattal színésznek állt. Seattle-ben egy repertoárszínház tagja lett, majd New Yorkba ment, ahol érdeklődése ismét a zene felé fordult. Kapott is egy kis szerepet a „*Grease*” off-Broadway előadásán.

Gere igazi műfaja mégis a mozi lett, első jelentősebb filmszerepét *Richard Brooks* „*Looking for Mr. Goodbar*” (Kutatás Mr. Goodbar után) című alkotásában játszotta. A brillantozott hajú olasz csodőr, aki a magányosok bájait látogatja, Gere alakításában jól egyesítette a személyes varázst s a fenyegetést. A „*Yanks-ben*” (*John Schlesinger*, 1978) a háborús idők Angliájában egy amerikai közkatonát játszott, ez éppen az ellentéte volt az előző film szépiújának. Ezután következett az emlékezetes „*American Gigolo*” (*Paul Schrader*, 1979), amelynek főszerepét először *Travoltának* szánták, de Gere megformálásában a figura egészen más hangsúlyt kapott. A felszínen narcisztikus megalukvás, mögötte, a lélek mélyén tomboló fájdalom — mindez tükröződött Gere játékában. A fehér egyenruhás tengerésztiszt az „*An Officer and a Gentleman*” (Egy tiszt és egy úriember, *Taylor Hackford*, 1981) című filmben a „kívülálló”, az outsider és a szexbálvány tulajdonságait hordozta, míg „*Breathless-ben*” (Lélekszakadva, *Jim McBride*, 1982) az outsider újjászületett, sőt a figura jellemének tökéletesebb bemutatása érdekében Gere szemből és pucéran mutatkozott az egyik jelenetben.

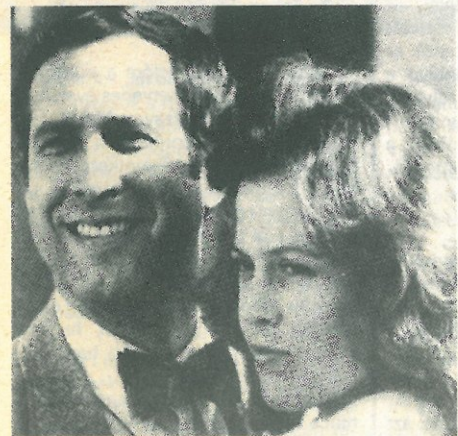
A „*Tiszteletbeli konzul*” (*John MacKenzie*, 1982) és a „*Cotton Club*” (*Francis Coppola*, 1983) című filmjeit nálunk is bemutatták, így Gere hazai rajongói is meggyőződhetnek arról, hogy az egyelőre nőtlen fiatalember igazi sztár.

T. J.

■ *Susan Weaver* tizennégy éves korában olvasta el *Scott Fitzgerald* „*A nagy Gatsby*” című regényét. Nagyon megtetszett neki az egyik szereplő keresztnéve, és úgy döntött, ha színésznő lesz belőle, felveszi a *Sigourney* nevet...

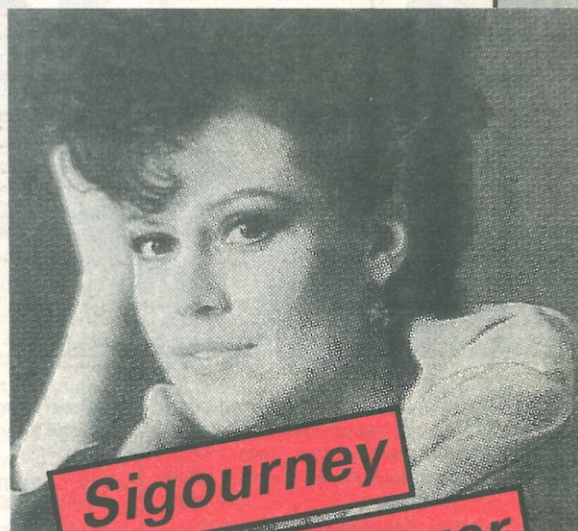
Addig azonban eltelt egy kis idő. Az 1949-ben született leányzó közben 184 cm magasra nőtt, elvégezte a Stanford egyetemen az angol irodalom szakot, majd a Yale színházi kurzusát. Visszatért New Yorkba, itt számos off-Broadway produkcióban tűnt fel, majd néhány tv-filmben — „*Somerset*”, „*The Best of Families*” — is játszott. 1979-ben *Ridley Scott*, az „*Aliens*” (A nyolcadik utas: a halál) című film rendezője Ripley szerepét osztotta rá: a lány és Jones macska voltak a horrorfilmekkel megtűzdelte fantasztikus kaland túlélői. Alig pihente ki a forgatás fáradalmait, már várt rá egy televíziós újságíró-nő megformálása *Peter Yates* „*Eye Wit-*

„Az évszázad üzlete” *Chevy Chase*-zel

ness” (Szetmanú) című filmjében. Kirándult Ausztráliába is: *Peter Weir* „*The Year of Living Dangerously*” (Veszélyekkel teli év) című filmjében a brit követség egyik titkárnőjét alakította az 1965-ben, Indonéziában játszódó történetben, amelyet persze az ötödik kontinensen forgattak. *Chevy Chase* partnere volt a „*Deal of the Century*” (Az évszázad üzlete) című produkcióban, amelyet *William Friedkin* rendezett. *Sigourney* sikeres színésznő lett, így ügynöke őt ajánlotta *Ivan Reitmannak* a „*Ghostbusters*” (Szellemvadászok) női főszerepére. A rendező túl komolyan vélte őt, ám a próbafelvételeken kiderült, hogy *Weaver* komoly humorérzékkel rendelkezik, így persze megkapta a szerepet. A magyar közönség is meggyőződhetett tehetségéről: a „*Half Moon Street*” (Diplomás örömlány) című filmben *Michael Caine*, az „*Une femme ou deux*” (Egy nő vagy kettő) című alkotásban *Gérard Depardieu* partnereként nyújtott emlékezetes alakítást.

Nemrégén kezdte új filmjének forgatását, ehhez az afrikai Ruandába utazott, ahol *Diana Fossey* antropológus életéről készül egy mozi, persze *Sigourney*-vel a főszerepben. A színésznő még arra is vállalkozott, hogy elvégezzen egy gyorstalpaló tanfolyamot, amelynek során az emberszabású majmokkal való bánásmódot gyakorolta. Az antropológusnő hosszú éveket töltött e főemlősök társaságában, védelmezte őket az orvvadászok ellen, végül rejtélyes körülmények között gyilkolták meg. Ez a szerep új szintet jelent *Weaver* alakításainak palettáján. Az „*Aliens*” (A bolygó neve: halál) befejezése után mindenki megesküdtött, hogy nem lesz

Sigourney Weaver
A „túlélők” civil képe

folytatás. *Walter Hill* rendező (producer) forgatókönyvíró azonban ilyen terveket forgat a fejében, a főszerepek egyike persze megint *Sigourney*-re vár. Hogy vállalja-e? Valószínűleg ki kell kérnie férje, *Jim Simpson* színházi rendező tanácsát is...

Tréthun Judit

FITZGERALD

„KERESZTLÁNYA”...

SZOLZSENYICIN: JÖHET!

HATÁRTALAN

„Pornó? Neem, az minket nem érdekel!”

Az autóbuszban emelkedett a hangulat, egyszemélyes magán-külkereskedelmi „cégek” folytatnak lázas tárgyalásokat: „Nem bánom, adj ide egy parfümöt, de akkor mondjuk ebből a három Rambóból legalább egyet te hozzá! Lacil! Figyeld, nem tudnád ezt még magadhoz betenni? Öregem, le fogunk bukni. Hagyjál már, hülye vagy, mit idegesítesz? A francnak jöttem ezekkel. Nyugi Bélám, nyugi, semmi gond nem lesz. Te, én már úgy meginnék akár egy kőbányai világot a kispiskosban... Na most elteszed a Rambót, vagy nem? Mindjárt ott vagyunk!”

*

Ha annak idején nem ide kerül a hegyeshalmi határátelöhely, akkor ez egy szokványos, bús táj; ahol a hideg szél ellenállás nélkül fúj erre vagy arra, s a szürke betonpáncél helyén árpa vagy mezei gyom szellőzködik.

A numeró egyes nyugati határállomás így sem feltűnő, inkább csak belülről érzi az ember, van benne valami furcsa elegye a szorongásnak, az izgalomnak, mint amikor jön az ellenőr, s bár rendben a bérletem, az igazolványaim, elvámolnivalóm sincs — mégis.

(Hátha én magam, személy szerint múltom fölül a megengedett értéket...)

*

Mi most – fotós kollégámmal – videóban utazunk. Képmagnó, felvevő, lejátszó, műsoros és üres kazetták – ez mind jöhet. Nem veszünk, nem adunk el, még csak nem is ellenőrzünk, csupán kíváncsiskodunk. Hogy ez az új magyar szenvedély, mely nyugatról került bennünket hatalmába, hogy néz ki az országhatár zsilipjénél. Kik hoznak be, és milyen, és ha lehet azt is kipuhatóljuk, hogyan kívánnak hódolni ennek az „idegen istennek”. (Sőt, olykor a „sátán oltárának” is nevezik.)

*

Bukovics Benjámín őrnagy, a hegyeshalmi vámhivatal parancsnoka szívélyes, jóindulatú ember, s emellett láthatóan rutinos nyilatkozó. Természetesen fejből és pontosan tudja a szabályokat, hogy mit lehet behozni, s mit nem. A törvényesség betartásán, betartatásán túl azonban futja a segítőkészségből is. Tudják, hogy bizonyos ár alatt a szomszédban vásárolt áru majdnem biztosan silány turistacsalogató, s aki ráharap, az gyakran drágábban fizet

ti meg a cserét vagy a javítást, mint ha tisztességes üzletben vásárolt volna egy kicsit többért. No persze a vámosok ilyenkor – utólag – nem tudnak már segíteni, de mindenesetre ezt az alkalmat is felhasználják – a parancsnok és a szolgálattelvők is –, hogy felhívják a figyelmet a „jó üzletek” veszélyeire. Nekik is az az érdekük, hogy minél könnyebben, gyorsabban menjenek a dolgok, s ha nem muszáj, ne szaporodjon az adminisztráció.

*

Tájékozottak tehát az áruforgalom színes, sokféle forgatagában. Ismerik a trükköket is. 1988. szeptember 1-je után – rendelet alapján – enyhítették a videókazetták megítélésén. Egy, de csak egy darab olyan műsoros kazetta is behozható, amelyen meztelen testek, szexuális jelenetek láthatóak. Önök azt mondják, hogy ez a pornográfia diadala a szocialista erkölcs fölött? Ne siessük el az ítéletet. Eddig is voltak határesestek, amikor bizony még „szakképzett” művészettörténészek is dilemmába estek, hogy vajon hol a határ a művészeti aktok magas szellemiségű történetei és a közönséges árokperti nemiség között.

Itt a vámhivatalban vetítő is van, de erre a pornókazettákra adott zöld jelzés után is szükség van, mert maradt azért tiltott kategória: a gyűlöletkeltőké...

*

De maradjunk egyelőre a pornónál. Eszembe jut a korai hetvenes évek hippimozgalmának jelszava: Make love not war – s ez tulajdonképpen egy szép békeharcos szlogen: Szeretkezz, ne háborúzz! Ennek is megvan persze – naná, hogy megvan! – az üzleti vonulata, s ez az, ami továbbra is elakad itt Hegyeshalmon. Aki mondjuk ötven példányt hoz ugyanaból a kazettából vagy újságból, az az utolsó szálig elbűcsúzhat fantáziagerjesztőitől, hagyatkozhat saját képességeire a hazai pályán...

Bukovics őrnagy hangsúlyozza: nincs titkos listájuk, hogy mi tilos, de azért eléggé naprakészen ismeri a válsztékot. S ha a szex vonalán engedtek egy utat, ez nem jelenti azt, hogy minden lehet. Erőszakos, perverz, természetellenes filmek továbbra is csak a nyugatot „boldogítják”. Éppen így nem terjedhet ki a tolerancia a szovjet-, zsidó-, néger-, cigány-, arab- és kommu-

Fotó: Gaál Zoltán

MUL

A 39/1976. (XI. 10.) PM-KKM számú együttes rendelethöz.
A vám jogszabályozásáról szóló rendeletek és a vámkezelésre vonatkozó végrehajtási utasítás R. 68. § (4. bekezdés)
Nem vámkezelhetők a Magyar Népköztársaság vagy más szocialista ország, továbbá valamely nép, nemzetiség, felekezet vagy faj elleni gyűlölet keltésére alkalmas, valamint a szocialista közérkölcst és a közszemérmert sértő sajtótermékek, kiadványok és tárgyak (pornográf jellegű termékek, horror filmek, stb.)
(1988. szeptember 1-je óta személynként egy darab pornókazetta vámkezelhető.)

Béres Pál és felesége Nickelsdorfbán vásárolt be. Bécsben olcsóbb lett volna vagy háromszáz shillinggel, de sietnek, öthetes kisfiuk várja őket, több videokazetta közeljövöbéli fészereplője.

Fotós kollégámmal se útlevelelünk, se valutánk, de magyar forintért is kapunk a büfében kávé. Míg azt kavargatjuk, szétnézünk: a színvonal Ferihegy 2. alatt, de a pesti átlag fölött van. Souvenirbolt, szokás szerint csak valutáért, szokásos vonzó áruk, szokásos lemondás, már meg se nézem. *Dániel Márta* és *Kalocsai Judit* mozgó pénzváltók, kis pultjuk mögött ülve középiskolás vidámsággal beszélgetnek. Ők lennének e beszámoló „negatív” hősei, ugyanis nem hogy nincs videójuk, de nem is nagyon vágyakoznak rá. Tévét persze néznek, vannak jó krimik, természetfilmek, de ritka az, amit többször levetítenének maguknak. Hát igen, erről van szó, hányszor is lehet megnézni ugyanazt, hogy mégse ugyanaz legyen?

náluk. Érdemes odafigyelni a gyári- és típusszámra is, ez az áru tulajdonosának érdeke. „Esik az eső, rohannánk haza, sokan lesznek az úton, most meg még bontsam is ki? Hogy maguk milyennek!” – idézi föl Bukovics őrnagy a türelmetlen utazó típusát.

Az ügyintézés elvileg nagyon egyszerű, csupán a vámárnyilatkozatot kell kitölteni. S ha elvámolnivalója nincs, akár a zöld folyosón át is sétálhat...

Hűvös szél fúj. Jó az irodában. Jó a büfében. Jó az autóban. Nem jó kinn a szabad téren. S hol dolgozik a vám-tisztviselő? Önökre bízom, hogy kitalálják a választ.

Hozzájuk szegődve hamar eszembe jut, hogy a kabátomat nyakig be lehet csukni, s a topogás se egy rossz sport. – Jaj, vigyázz, el ne fújja a szél a béléget! – hallok egy női hangot. Az alkalmi filatélia tárgya az okmánybélyeg.

Sipos Józsefék Tápiószelére igyekeznek haza. – Most jött össze a pénz, az ismerőseinknek, barátainknak mind van videója, mi is akartunk egyet. Pornó? Neem, az minket nem érdekel. Sci-fi, fantasztikus filmek, karate, bűnügyi, horror. Lesz családi főlvetel is, persze. Négyezerhatszáz schilling volt. Azért még hoztunk banánt, kávé is.

Elárulom a parancsnoktól szerzett tudásom: jó, hogy háromezer fölött volt az ára, az annál olcsóbb majdnem biztosan bővli.

Bán László szolgálatfelelős diszkrétan mutat egy másik autóval érkezett videót, együttérzően mondja nekem: – Hát ilyet is hoznak.

Holub Gyula nem titkolja, hogy nincs bizalma a távol-keleti produktumokhoz – nem a japánra gondol –, három-négy üzletet bejárt, mint mondja: Nincs kedvem holnapután visszajönni vele.

nistaellenes „alkotásokra”. Vannak persze változások a megítélésben, ma már a *Szoltsenyicin* könyve alapján készült „*Gulag szigetcsoport*” minden további nélkül behozható. A magas politika keményedését, enyhülését nem volna igazságos számonkérni a vámhivatalon. Vitatható esetekben az anyagot felküldik Budapestre, hogy ott segítsenek szakértői véleménnyel a döntés meghozatalában.

Horror is lehet, hogyne. Azután szóba kerülnek a trükkök. Hogy a kazetta családi ebédrel, karácsonyi énekléssel kezdődik, de beljebb már egészen távoli családtagok nagyon is családi, intim jelenetei következnek. Nincs idő persze több órányi anyagot végignézni, de a szűrőpróbákat nem érdemes az utasnak megkockáztatni, mintha egy láthatatlan kis manó segítené a vámosokat, rendre ráakadnak az inkriminált részletekre. Hja kérem, a rutin!

Begyűrözött hát hozzánk a videórület, annak rendje s módja szerint a szokásos késéssel, lemaradással a kinti csúcs után. Az osztrák szomszéd természetesen alaposan meglöngölgö a konjunktúrát, s ebbe belefér – sajnos – a tisztességtelen üzlet is. Kiutazik a magyar család, háromévi valutakeretét szeretné jól beosztani, így aztán nem egyszer lépre megy, örömmel veszi meg a bővli. Sokszor itt a határon derül ki, hogy más van a dobozban, mert a boltban nem engedték kinyitni. A vámosok jó tanácsa: ragaszkodjanak az üzletben a kipróbáláshoz! És még egy fontos, a számlát két példányban kérik, mert ha az egyiket a határnál leadják az adó-visszatérítés miatt, csak egy másik példánnyal tudják a későbbiekben – ha szükséges – a garanciát érvényesíteni. – Sok síró emberrel találkoztunk már emiatt – mondja a parancsnok. – Számla nélkül mentek vissza a boltba, s ott letagadták azt is, hogy valaha jártak

Tamás, nem kell az én kabátom? Az melegebb. – Így egy derék asszonyka, már kinn a terepen. Fradi-zászló, Beatles-párna a hátsó ablakban. Aztán egy ingerült úr: – Kinek fotóz maga?! – Tulajdonképpen bátor ember, lehetnének mi „hivatalos emberek” is. De ő a zúgó-lódó típus: – A banánt is fel kell írni? – A vele utazó néni csitítólag: – Csak a munkájukat végzik.

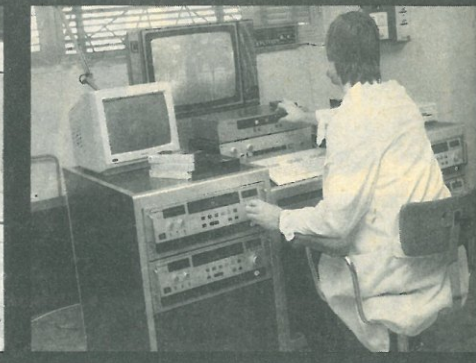
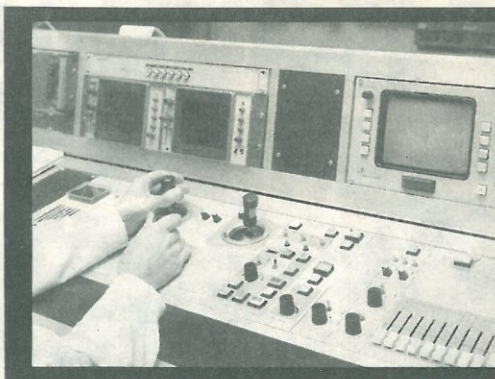
Az egyik autó Domony felé tart haza. Domony... hm, *Huszárik Zoltán*, akinek talán videóra másolták már legendás Szindbádját, odaválási volt. És micsoda meglepetés, *Fercsik Lajos* kocsi-jából kiszól egy kedves néni: „A Huszárik Zoli édesanyja az én keresztanyám.” Hát ők is összegyűjtöttek egy videóra, fölvesznek majd a tévéből mesefilmeket, gyermekműsorokat, meg persze a saját családot is megörökítik, keresztelőt, esküvőt...

Tolnai Ferenc művezető a győri Volánnál, szabadidejének nagy részét kis kertje tölti ki, most egy nagy, koreai Simpson-mélyhűtőt is hoz – itthon nem kapható –, s ami megterem, abból behűt hosszabb időre. Megfontolt, nyugodt ember, aki megtervezi az életét. Féléve van videója, amit be tud programozni felvételre – társasházukban 4500 forintért van közösségi antennájuk a műholdas adásokhoz –, így ha nem ér rá, akkor is tudja rögzíteni, amit kinézett a műsorból. A híreket viszont mindig frissen nézi. S nincs vita, ha egyszerre fut két jó program is: Van egy másik kis tévé, ami a kertben szokott lenni. S a mozi? – Az kiszorult az életünkéből, oda is kell menni, vissza is kell jönni, jobb otthon.

Szerényi Gábor

A FUTRINKA UTCA SZÍNEI

san kvalifikált mérnökök dolgoznak. Szakembereink egyébként rendszeresen továbbképző tanfolyamra utaznak a Sony és a Rank cégekhez. Képesek vagyunk a jelenetenkénti színkorrekcióra, sőt úgy írjuk át a filmet, hogy a cinemascope (szélesvásznú) változatnak sem maradnak le a szélei. Ilyenkor úgy pászta a kép, mint egy kamera. A videó mindig azt a részletet mutatja, ahol történik valami. 35 vagy 16 mm-es színes és fekete-fehér fényhagos (optikai hangrögzítésű) pozitív filmről, sőt színes és fekete-fehér negatív filmről is vállalunk átírást. És a musztert is azonnal, vagyis 24 órán belül átírjuk VHS-re, tehát a rendező megnézheti azt, amit egy nappal előbb forgatott. Digitális időalap-korrektorunk pedig lehetőséget biztosít, hogy a professzionális videószalagról sebességmódosítással (lassítás, gyorsítás) készítsünk mesterszalagot.

Az igazgatóhelyettes végigvezetett a videószárnyon, amely a hajdani vegyészeti kísérleti labor helyét foglalta el. Nincsenek tágas terek, ám minden a helyén van, s a berendezések azért körbejárhatók. A Rank Cintel átíró természetesen uralkodik a kis teremben, s a vezérlőasztalon szinte csodákra képesek a jelenetenkénti színkorrekciónál. Ők úgy mondják, hogy látni kell a négereket az alagútban és a hógolyót a havas tájon.

Nemrégiben a televízióban úgy döntöttek, hogy felújítják a Futrinka utca című mesesorozatot, s nem akartak új kópiát készíteni. A régi, több mint tizenöt éves, kifakult kópiát vették kezelésbe a filmlaboratórium szakemberei, s Mazsola meg a többi mesehős ismét visszanyerte régi színét. Erre egyébként nagyon büszkék a labor videósai, és bemutatófilmet is készítettek a Futrinka utca megújulásáról. Ha a megrendelő kétkedve kopogtatna be a Budakeszi úti céghez, ez a film majd meggyőzi, hogy jó helyre jött.

A mesterszalagot egycollos Sony BVH-2000 PS berendezésen készítik, a másolóteremben viszont a Panasonic márka a jellemző. Külföldi kollégákat is kikérdeztek, mielőtt ezt a márkát választották, s szinte egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy ez a legüzembiztosabb típus a piacon. Be is vált. A Panasonic 6200-as és 6810-es magnók kifogástalanul működnek, sőt, többségük alkalmas a hifi-minőségű hangvisszaadásra.

Magánszemélyeknek nem vállalnak másolást, csak forgalmazóknak. A közelmúltban éppen egy televíziós filmet, a Babits-portrét másolták a Televideo megrendelésére. Ha az 50 magnó teljes üzemben, két műszakban működne, akár havi 20 000 kazettát is készíthetnének. A piac azonban meglehetősen szeszélyes. A gyártók és a forgalmazók nem nagyon tudják felmérni az igényeket, így aztán előfordul, hogy hetekig éjjel-nappal mennek a gépek, majd hasonlóan hosszú pauza következik. Legutóbb egy nemzetközi konferencia számára rendeltek ezer kazettát egy, a Mátyás-templomról szóló filmből. Két nap alatt eladták, s aztán gyorsan rendeltek még három ezer darabot, de három nap múlva már szállítani is kellett. A filmlaboratórium határidőre átadta a kazettákat.

A

magyar videópiacon sok a kis hal, s a cégek többsége meglehetősen jól boldogul, hiszen jobbára már eleve a videóra szerveződtek. Ám azért marad hely a nap alatt a nagyvállalatoknak is, s például a filmcégek talán nem is engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy lemondjanak a videótechnikáról – ami persze üzletnek sem utolsó.

A Magyar Filmlaboratórium Vállalat tekintélyes vállalat, és amíg filmeket forgatnak, forgalmaznak e hazában, addig lesz is munkájuk. Vezetői előtt viszont egy pillanatig sem volt kétséges, hogy a videópiacon is meg kell jelenniük. Immár harmadik esztendeje, hogy megvásárolták az első berendezéseket. Amikor először körülnéztek a videófronton, látniuk kellett, hogy amatőr dolgokkal, például esküvői felvételekkel nem érdemes foglalkozniuk, azt a kicsik

gyorsan és jól csinálják. Belátták, hogy – filmes tevékenységükhöz hasonlóan – a videóból is a professzionális megbízásokat kell felvállalniuk. S itt többek között azért is versenyképesek lehetnek, mert ez a technika meglehetősen drága, komoly tőkebefektetést igényel. Már az első nagybevásárlásnál 25 millió forintot költöttek.

– Világszínvonalú berendezést vettünk, a Rank Cintel Mark III futópontos, digitális, angol gyártmányú filmátíró, amely ebben a kategóriában a legjobb – mondta Paizs Jenő, a vállalat igazgatóhelyettese. És még szakemberek után sem kellett járnunk. Kiváló filmes gárdánkból verbuváltunk egy videós csapatot, ők folytatták a filmes színvonalat, s ugyanúgy visszaadják az eredeti színvilágot. Az országban ezt rajtunk kívül senki sem tudja. Ugyanakkor a műszaki főosztályon belül is alakítottunk egy új részleget. A videófenntartó és -fejlesztő csoportban maga-

A másolás nem rossz üzlet, de sokan vannak a piacon. Míg a filmkidolgozásnál nem kell konkurenciától tartaniuk, itt sokfelé kell figyelni. Ami mindenképpen mellettük szól, az a minőség. És az alacsony, stabil árak, amelyekről listájuk van. A jelenlegi videóárjegyzékükben a sokszorosítás mellett az átírási, muszter- és mesterszalag-készítési díjak is szerepelnek; ez 1988. szeptember 1-je óta érvényes. Eszerint például egy 16/35 mm-es pozitív fényhangos kópiáról mesterszalagra percenként 54 forintért vállalnak átírást, ha az ügyfél nem kér szinkorrekciót. A sokszorosítást pedig 60 perces kazettára 1200, 120 per-

cesre 2100 forintért vállalják. Komoly ellenőrző, biztonsági rendszert építettek ki, így megrendelőknek szerzői jogi garanciákat is adhatnak. A Warner Brothers cég is megbízhatónak találta az intézményt, így az Intervideo vegyesvállalat is náluk másoltatja a kazettáit. Biztos, hogy itt egyetlen példánnyal sem készül több, mint amennyit a megrendelő kért.

A másolóterembe egy feliratozó és minőségellenőrző pultot is beállítottak. A mikroszámítógépes berendezéssel kétsoros, egyszínű feliratot is tudnak készíteni, a képmező tetszőleges magasságába.

A Magyar Filmlaboratórium Vállalat vezetői egyelőre nem terveznek névváltozást, de árbevételük 15, s nyereségük 25 százalékát már ma is a videórészleg termeli meg. Nem könnyű a továbblépés, hiszen itt a nyersanyagtól a legapróbb alkatrészig minden devizába kerül. Közvetlen külkereskedelmi joguk viszont nincs, ezért csak a Művelődési Minisztériumtól igényelhetnek devizát. Versenyképességüket viszont továbbra is megőrzik, hiszen állandóan van a raktárjukban Kodak, Fuji és Agfa kazetta, lévén szerződésük a gyárakkal. Tehát az sem okoz problémát, ha a megrendelő egyszerre három ezer kazetta másolatát rendeli meg. Így aztán a piacon ármeghatározó szerepet is játszanak, ami nem éppen rossz pozíció. Az, hogy minőségben többet tudnak, mint a konkuren-

cia, egyelőre nem sokat számít. Am később, ha a piac telítődik, s nagyobb lesz a kazettaválaszték, minőségi verseny is kialakulhat.

Hogyan tovább? Nos, erre a kérdésre ma egyetlen magyar videócég sem tudna határozott választ adni – tervezni viszont kell. Paizs Jenő igazgatóhelyettes szerint az átíráásra például oly nagy az igény, hogy érdemes volna bővíteni a kapacitást. Legfőbb akadálya a fejlesztésnek, hogy továbbra is nagyon tökeigényes e beruházás, s előbb meg kell rá keresni a pénzt. Egy másik fejlesztési irány a videós utómunkálatok (editálás, hangosítás, trükk-készítés) lehet. Felvetődött, hogy a fekete-fehér filmek színezésével is érdemes foglalkozni, amit egyelőre csak négy amerikai és egy európai cég vállal. Ez ugyancsak drága, bonyolult technika, s persze fölöttébb sok kézi munkát igényel. Még az USA-ban is csak 150-200 fős cégek képesek rá. Magyarországon jelenleg a filmlaboratórium szakemberei a legfelkészültebbek e téren, de addig ebben az ügyben aligha érdemes dönteni, míg nem tisztázódik, hogy nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Európában is elfogadják ezt a technikát – aminek persze több művészeti, esztétikai vonzata is van.

Dalia László
Fotó: Németh Ernő

MONTÁZS mozibutik

filmbarátok és mozikedvelők boltja

Kapható:

- könyv, amelyből film készült
- könyv, amelyet filmről írtak
- film videokazettán
- filmzene hanglemezen és kazettán
- poszterek, képeslapok, gyermekholmik a legnépszerűbb rajzfilmfigurákkal

Kölcsönözhető:

- műsoros videokazetta
- minden műfajban, minden korosztály számára**
- videolejátszó készülék

Békéscsabán a Phaedra,
Gyulán a Petőfi mozi mellett,
Orosházán a Partizán
és Szarvason a Táncsics moziban.

Beszélgetés

Chrudinák Alajossal

HÁRMASBAN A VILÁG KÖRÜL

(a riporter, az operatőr – és a videokamera)

Amikor *Mathias Rust* leszállt a Vörös téren, az akciót a világ egy amatőr videós felvételéről ismerhette meg. Bizonyára akadt, aki feltette a kérdést: lehet, hogy ezentúl a műkedvelők komoly konkurenciát jelentenek majd a hivatásosoknak?

Hogyan befolyásolja a videó az elektronikus újságírás jövőjét? És a jelenét? *Chrudinák Alajost*, a Magyar Televízió külpolitikai főszerkesztőségének vezetőjét kérdeztem, először a moszkvai felvétel szakmán belüli visszhangjáról.

– Nem hiszem, hogy különösebb aggodalmat okozott volna... A világ még a videó megjelenése előtt hozzászólt az amatőrök „közreműködéséhez”. Kennedy meggyilkolását is egy hobbifilmes vette fel, nemrégiben, az évfordulón újra láthatuk. Ilyenkor az sem számít, hogy a felvételek nem olyan jó minőségűek, nem professzionisták. Ez engem nemhogy nem zavar, ellenkezőleg, örülök létének: magam is használtam amatőr felvételeket Erdélyről szóló filmünkben, a „*Mikor Csíkből elindultam...*”-ban.

Ha egy amatőr tehetséges, teljesen jogos, hogy munkájával betörjön a filmpiacra, hogy finanszírozzák alkotását, felvételeit kazettán terjesszék.

– Mit érhetett az a pár perces vagy akár csak másodperces felvétel *Mathias Rust földet éréséről*? Vagy mit ér a *Kennedy-gyilkosság* filmje?

– Valószínű, hogy a felvételeket valamelyik nagy filmforgalmazó cég vagy tévéhálózat vette meg, kizárólagos joggal. A dallasi filmkockákat például az NBC vásárolta meg. Ilyenkor nagy pénzek forognak. Az amerikai mamut-tévéársaságok egy ilyen percért akár hatvan-százezer dollárt is fizethetnek. Ha az amatőr felvétel készítője ismeri a piacot, nyilvánvalóan amerikai forgalmazóhoz, tévéársasághoz fordul. A helyszíni tudósítás amúgy is felértékelődött az utóbbi években. Korábban egy-egy jelentős eseményen mindössze öt-hat forgatócsoport „lézengett”. Ma harminc-negyven-száz stáb gyűlik ilyenkor össze. Néhány éve, amikor az év végi külpolitikai összefoglalónkat készítettük, gyakran előfordult, hogy nem volt képanyagunk ehhez se, ahhoz se. Ma szinte mindenről, minden eseményről készül videófelvétel.

– Vannak-e nálnak olyasfajta riporterok, mint némely nyugati újságíró, aki nemcsak az interjúkat készíti maga, hanem saját kezűleg rögzíti a képet is?

– Egykor magam is használtam kamerát a mikrofon mellett, még a filmes korszakban. A forgatáson mindig velem volt egy kis Canon kamera – a „*Háború a Szaharában*” (Polisario) című riportilmben, vagy a „*Hadüzenet nélküli háborúban*” az én felvételeim is helyet kaptak. Most ismét fontolgatjuk, hogy külföldi forgatásokra a riporter „segéd”-videókamerával utazik majd, persze kisebbel, könnyebbrel, könnyen kezelhetőbbel, mint amit én használtam 10-12 évvel ezelőtt.

– Mit hozott a televíziós újságírásba – és itt most inkább a külpolitikára gondolok – a videóra való áttérés?

– Nézze, bizonyos előnyöm van azokkal a kollégákkal szemben, akik filmmel már nem dolgoztak. A filmes-filmlet nagyon igényesen, hadd legyek szerénytelen: művészi igényrel kell vágni. Minden snittet külön-külön kezelünk, kiakasztottuk a snittkosárra, éjszakákon át vitatkoztunk, illesztgettünk és vágtuk a filmet. Tehát nagyobb odafigyelést, tördést igényelt a perforált filmszalag.

– Ez egyben azt is jelenti, hogy a videó megjelenése minőségi visszaesést is hozott?

– A riportfilmek művészi megmunkálásában talán igen. Az a tény, hogy a videómontírozásban gyorsabban megy a munka, egyeseket elkényelmesít. Előfordul, hogy veszekszem a kollégákkal, igényesebb, „művesebb” montírozásra ösztönözöm őket. Meg kell tanulni, hogy a képek egymásutániségának valamiféle ritmusa legyen. Nem mindegy, hogy miként ölelkeznek a snittek. A filmművészet alapszabályai, követelményei a videómozikra is érvényesek.

Persze a videó gazdagította és állandóan gazdagítja a vágási, montírozási megoldásokat, trükköket. Tehát az előnye minden szempontból lenyűgözőek. Számunkra óriási lehetőségeket biztosítanak. Például kisebb és könnyebb berendezéseket kell cipelnünk, bárhová el lehet jutni velük. Nem kell hozzá olyan jó világítás, hosszabb felvételekre van mód. Huszonnégy percig vehet a videokamera – a filmkameránál tizenkét perc után már cserélni kell a filmkazettát. Komplikáltabb, nehezebb volt a film, különösen a hangtechnikával, a szinkronnal volt mindig gond. A felvett videóképp azonnal ellenőrizhető és adható. Kiiktatódik a filmlaboratórium. Számunkra, akik eseményeket, történéseket rögzítünk, mindenképpen előnyt jelent, hogy megállás nélkül kétszer annyit forgathatunk, hiszen mi nem kérhetünk ismétlést, pótfelvételt, pótforgatást, ha kifut a film, mint egy játékfilm forgatásakor. Vagy most vesszük fel, vagy soha. A videokamerák hangtalanok, ellentétben az öreg Ariflex filmfelvevő gépekkel, amelyek kerepeltek, kattogtak – jobban fölszerelt kollégák annak idején megmosolyogtak minket emiatt vagy kiutáltak a teremből.

A technika korszerűsödésével egyre csökkenthető a kisegítő személyzet. Mi is már nagyon régóta – elsősorban takarékosági megfontolásokból – csak ketten utazunk külföldre forgatni: szerkesztő-riporter és operatőr. Itthon ugyanazt az interjút 10-15-en csinálják. A videótechnika lehetővé tette egyszemélyes stábok megjelenését.

– Változott-e a világ viszonya a videóval dolgozó tévésekhez?

– A riporter most nincs kábelekkal összeláncolva az operatórral, apró, észrevétlen mikrofont használ, az operatőr kicsiny, rendkívül precíz automata kamerával dolgozik. Tehát a stáb nem tülekedő, toladó, föltűnő. A zajtalan kamera szinte észrevétlenül lehet jelen. A környezetet, a riportalanyt nem zavarja a technika. Nem húzom magam után a végtelen kábeleket, a mikrofon és a kamera közt „drót nélküli az összeköttetés (Microport).

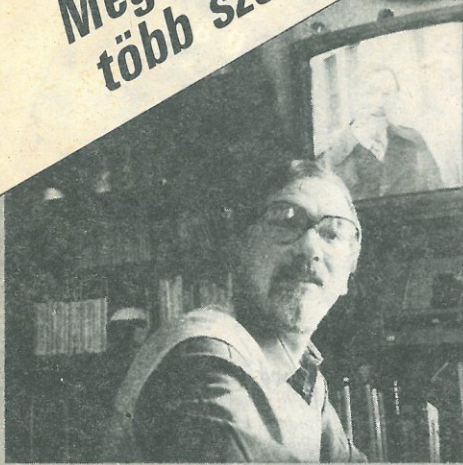
Egészen más, ha a riportalany egy lezser, „civil” riporterrel fecserészgethet, ha nem dugdosnak az orra alá és a szájába nagy mikrofonokat, és nem toladnak a közelben a kamera meg az asszisztencia. Ilyen helyzetekben az emberek könnyebben kitarulkoznak, természetesebben viselkednek, elfogódottság nélkül, őszintén beszélnek, nyilatkoznak, vitatkoznak fontos dolgokról is.

Körös László

Megálltunk
több szóra

Vágó István
a helyesírásról és a
videózásról

A VIDEO A LEGDEMOKRATIKUSABB MÉDIUM

– „Álljunk meg egy szóra!” Mielőtt még belemelegednénk a videózásba, tisztázzunk egy nyelvi, pontosabban helyesírási kérdést. Hogyan írjuk helyesen: video vagy videó?

– Az írásmódot illetően még a nyelvészek között is vita van. A jelenlegi „hivatalos” szabály szerint, ha a szó csak önmagában, tehát végződés, összetétel nélkül fordul elő, akkor video, ha viszont rag, jel, képző járul hozzá, vagy szóösszetétel első tagja, abban az esetben videó. Például videók, videózás, videóklip. A vita abban van a nyelvészek között, hogy a videó szót egységesen, minden előfordulásában a magyar nyelv törvénye szerint hosszú ó-val írjuk-e vagy sem. Tudvalevő ugyanis, hogy minden ó-ra végződő szavunk hosszú. Mi, Grétsy László nyelvészrel, nyelvi televíziós műsorom állandó vendégével emellett kardoskodunk, hogy egységesen, hosszú ó-val írjuk a videó szót. (E számunktól kezdve mi is megfogadjuk a jó tanácsot! — A szerk.)

– Nem tudom elkerülni a riporteri közhelyet, sztereotíp kérdésfelvetést: hogyan találkozott először a videóval, mármint magával a technikával, a készülékkel?

– Nem tudom pontosan, dátumszerűen megmondani. Mindenesetre jóval azelőtt tudtam már a videó létezéséről és nagyszerűségéről, mielőtt még az első készülékek megjelentek volna Magyarországon. Ahogy mondani szokás, meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt. Nem kellett nagy képzelőerő hozzá, hogy jó másfél évtizede felismerjem: ez az a technika, amelyre nekem feltétlenül szükségem lesz.

– Pedig, ha jól tudom, akkor még csak álmodozott arról, hogy egyszer televíziós műsorvezető lesz...

– A videó használhatóság, praktikusság szempontjából sokoldalú készülék. Nem kizárólag egy szakma, foglalkozás, művészeti ág exkluzív munkaeszköze, kedvtelési luxuscikke, sznobériája. Foglalkozástól, iskolai végzettségtől függetlenül mindenki használhatja saját szórakozására, önművelésére, tájékozódására és természetesen munkája segítésére.

A videó tehát a legdemokratikusabb médium. Nemcsak az előbbieket miatt, hanem azért is, mert itt saját magam döntöttem el, választom ki, hogy mire használom a készüléket, milyen filmet, felvételt nézek meg.

Kezdetben a videózás számomra is szinte kizárólag a külföldről származó kazetták, akciófilmek válogatás nélküli nézését, „falását” jelentette. Később, amikor már a szüleimnek köszönhetően volt saját készülékem, arra is használtam, hogy tévéműsorokat felvegyek. Amióta pedig televíziós lettem, elsősorban saját műsoraimat rögzítem a képmagnón. Természetesen nem azért, hogy magamban gyönyörködjem. Arra ott a tükör... Látnom kell, hogy mit csináltam jól, és mit kell korrigálnom, javítanom a legközelebbi adásban. Tehát a videó számomra ma már nélkülözhetetlen eszköz: könyörtelen kritikus és önzetlen segítőtárs.

– A kazettagyűjteményét böngészve, úgy látom, hogy azért még nem szokott le a kalandfilmekről. Egyáltalán, mi alapján tart meg felvételeket, milyen szempontok szerint gyűjti a kazettákat?

– Az elmúlt évek során alaposan megváltozott a videózási szokásom, s gondolom, másoké is. Eleinte nyakra-főre másoltattam a kazettákat, szereztem be filmeket, hogy legyen egy cserealapom. Csak úgy kaptam kölcsön egy-egy estére kazettát, ha én is tudtam cserébe adni helyette egy másikat. Szerencsére erről már leszoktam, mert csak dühöngtem, amiért annyi értéktelen, vacak minőségű filmet kellett végignéznem. Mostanában már csak olyan filmet kérek kölcsön, amelyről biztosan tudom, hogy értékes alkotás, vagy valami kuriozitás miatt feltétlenül látnom kell. Az utóbbi egy-két év filmforgalmazási tapasztalata erősíti bennem a hitet, hogy előbb-utóbb valamennyi értékes film, nyugati videósiker elkerül hozzánk a hivatalos közvetítő csatornákon.

Egyébként nem vagyok videokazetta-gyűjtő. Még az úgynevezett klasszikus filmeket, sikerdarabokat sem őröm meg. Egyszerűen azért, mert soha nem nézem meg kétszer ugyanazt a filmet, mint ahogy általában a tegnapi újságot sem olvassa el az ember. Ellenben rengeteg rajzfilm- és mesekazettám van.

– Hogyhogy?

– Praktikus okból. Hogy a gyerekekünk, a hétéves Janó ne unatkozzon, ha már kész a leckével, vagy ne adj' isten beteg. Igen jó szolgálatot tesz a gyermek

hasznos időtöltésében a képmagnó. Még mielőtt megkérdeznék: szerintem a videó áldása nagyobb, mint a kártékonyága, romboló hatása a gyermekek számára. Természetesen csak akkor, ha a szülő odafigyel, felelősen, szigorúan irányítja, kiadagolja a videózásra fordítandó időt, és magát a programot, a nézőnivalót. Én például azt tapasztalom a gyermekünkénél, hogy egyáltalán nem tömpítja el Janó fantáziáját, nem szűkíti le érdeklődését a képmagnó, ellenkezőleg, nagymértékben gyarapítja a szókincsét, a kifejezőkészségét, sőt a viselkedését is határozottabba, magabiztosabbá teszi.

– Vegyem a videó iránti rajongásának, hogy két készüléket is látok a polcon? Nyilván van kamerája is. Erről viszont eddig nem beszéltek.

– Nem is fogunk, merthogy nincs kamerám, s valószínűleg nem is lesz. Ugyanis semmi szükségem nincs rá. Azért, hogy a gyermekem születésnapján zsurját vagy egy-egy kirándulás, turistaút látnivalóit felvegyem, szerintem luxus egy százezer forinton felüli saját kamera. Azt el tudom képzelni, hogy négyen-ötven összeállva közösen veszünk egy felvételt. Ily módon már ki lenne használva a kamera.

Ami pedig a videokészülékeket illeti, nem a jómódom jele, hogy kettő is van belőle. A Siemens márkájú az első videóm, amelyet még a szüleimtől kaptam. Időközben annyira megkopott, hogy javításra szorult. Csakhogy sehol nem tudják javítani. Kidobni meg nem akarom, hátha akad egy szerviz. Egyébként már szóvá akartam tenni, s most itt az alkalom: szeretném megkérdezni, hogy vajon a hazai szervizek miért nem készültek fel a legelső években Magyarországra bekerült videók javítására? Még mindig boldogan az első készüléket használnám, ha kifogástalan lenne, ha felújították volna. Így viszont kénytelen voltam egy újat vásárolni.

– Mi mással is zárhatnánk stílusosan e beszélgetést, mint minivetétkedővel. Természetesen videózással kapcsolatos rejtvényt kérünk Vágó Istvántól.

– Szerencséje van a VHS-nek (meg nekem is), mert annak idején *A fele sem igaz* című vetétkedőből kimaradt jó néhány kérdés, köztük a videózással, illetve a televíziózással kapcsolatosak is. Nos, most örömmel teszek fel egy ilyen feladványt, azzal az egyszerűsítéssel, hogy a három választ (amelyből csak az egyik a helyes) totószerűen adom közre.

Erős Zoltán

Az eltűnt videóm nyomában

Először is: szeretném leszögezni, nekem nincs is videóm. Azaz hogy videómagnóm, merthogy – azt hiszem – így mondják ezt precízen. Szóval nincs ilyen készülékem, úgyhogy nehéz helyzetben vagyok, amikor arról kell fogalmazványt írni, hogy mit jelent nekem e korszakos technika. A legtöbb, amit mondhatok, hogy nem sokat. Mert mint említettem, nincs is videóm. Illetve videóm csak lenne, hiszen jó egy éve vettem egyet, az akkor legtökéletesebbnek mondott háromfejest (azt nem tudom, hogy mitől jobb a háromfejés, mint a kétfejés, ne adj'isten az egyfejés... , ha ugyan létezik ilyen?!), de ez a háromfejés mind a három fejjel azóta is érintetlenül rejtőzik becsomagolva és eltéve, új lakásom nem is tudom melyik szegletében. Ugyanis több mint egy éve lakást felújítottak, csempéztek, átalakítottak, festettek, parkettáztak, lakberendezést terveztek, szóval kisebb gondom is nagyobb annál, semmint hogy videózzak, de még annál is, hogy megkeressem a különben felbecsülhetetlen értékű videómagnómát.

Pedig szükségem lenne rá, Isten a tanúm. Tanultabb barátaim állítják, fantasztikusan fontos találmány ez, különösen a mi szakmánkban. (Akik nem tudnák, márpedig nyilván nem kevesen vannak ilyenek; magam afféle riporter lennék, aki évi rendszerességgel ilyen-olyan könyveket, interjúfüzeteket avagy tényregényeket készít, melyeknek többnyire egy-egy színpadi produkció az alapja.) Szóval havonta talk-show-kat (vagy, ha így jobban tetszik, tóksókat) vezetek Debrecen, Nyíregyháza, Szentés Hódmezővásárhely vélhetőleg jobb sorsra érdemes polgárainak jelenlétében, s ezek a műsorok arról szólnak, hogy színpadra hívok hármát-négyet az adott hónap legérdekesebb közszereplői közül. Ezeket a nyíltzini eszmecsereket, nem-egyszer viadalokat nem is egy kábeltévé szokta rögzíteni, majd pedig sugározni saját városuk szintén jobb sorsra érdemes lakóinak.

Nos, ezek a műsorok így aztán megmaradnak, ha nem is az örökkévalóság, de – a szélesebb nyilvánosság után – házi archívumnak is. Immáron vagy két tucat videokazettám van néhai programjaimból, de még egyet sem néztem meg. Pedig fontos lenne újralátnom, s újraélnem ezeket a színpadi „műveket”. Ez a mi mestersegünk állandó és nélkülözhetetlen „posztgraduális” képzése, amolyan esti tagozat haladó riportereknek.

Csak egy-egy „visszanézés” alkalmával derülhet ki, hogy mit is csinál helytelenül egy magamfajta, gyakran borotvaélen táncoló kérdező, szituációteremtő ceremóniamester.

Hogy például szabad-e, szabad volt-e egy színpadra invitálnom azt az ózdi rokkantnyugdíjast, akit 1988-ban rendszert gyalázó levelezőlapja és aláíratlanul maradt röplapjai miatt előbb súlyosan elítéltek, majd másodfokon sokkal enyhébben büntettek meg, valamint magát a feljelentőt, a miskolci Postaigazgatóság vezetőjét. Tehát ha van videóm, illetve végre rendeltetésszerűen használnám, talán már okosabb lennék, mert biztosan visszánéztem volna azt a szituációt, amikor a feljelentő és a feljelentett ott a színpadon találkozik először az életben és nem kis unszólásra kezdet fognak egymással. Mi több, még szóba is állnak a másikkal.

Mondom, ha azóta egyszer is van módom megtekinteni ezt az egész szituációt, bizonyára azt is el tudom dönteni, hogy legközelebb bele-mehetek-e egy efféle „közjátékba”, még ha azzal ötszáz nézőt szórakoztatok is a helyszínen, s jó pár ezret a kábeltévék előfizetői közül. Hiszen egy ilyen eszmecsere, pláne úgy, hogy a felek egyike sem tud a másikról, mindig kétélű dolog. Akár úgy is alakulhatnának a dolgok, hogy botrányba fullad a próbálkozás, de elcsúszhatna úgy is – és az ózdi levelező, valamint a miskolci postaigazgató esetében ez lett a végkifejlet –, hogy tisztázódnak a viszonyok, kiderül, miért nem becsüli a feljelentő a feljelentettet, de legalább ez egyszer minden nyilvánosan tisztázódik, s nem az arcátlanság biztonsága nyújt védelmet a feljelentőnek, hanem az általa megalapozottnak vélt érvek sokasága.

Ha végre arra használnám a videómát, amiért van, s nem holmi porfogónak, talán az évek múlásával azt is el tudtam volna dönteni, hogy miért is lett tiszta csőd – ugyancsak egy hasonló színpadi megmozdulás alkalmával – a minden idők majdnem legkiemelkedőbb öttusázójával folytatott beszélgetésem. Mért nem arról szólt akkor ott a mi kettőnk párbeszéde, amiről kellett volna, hogy tudniillik hogyan lehet az egy magát normálisnak tartó társadalmi mechanizmusban, hogy a leg... leg... leg... sportoló szinte éhbéért dolgozik, már-már kegyelem-kenyéren él, messze küzdesz sportágának Paradicsomából. A szituáció nemcsak őt sújtó visszasságai helyett legjobb indulattal is formabontásnak nevezhető akciók alakultak ott a színpadon. Ő elkérte, majd – mert ellenálltam – elvette a mikrofonomat, s megkért arra, hogy lehetőleg ne szóljak bele a monológjába, bármennyire is az én tisztem a műsorvezetés. Ezután alig másfél óras esti istentiszteletbe kezdett, ami persze a legkevésbé se lett volna ellenemre, ha ezért jöttünk volna össze. Csakhogy ekkor nem ez volt a cél. Így aztán állóháborúnál többre nem is futotta, ami attól vált végzetesen tragikussá, hogy antipatikussá lett maga az áldozat, s a szemünk láttára lebontotta saját szobrát.

Ha mindezt lepergettem volna már a videómra, minden bizonytalanság megfejtettem volna, hogy hol is hibáztam.

De a színpadi műsorok sorából talán az is nagy tanulság lehetne, hogy miért rossz a nem körtönfalazással előadott kérdéssor. Mért az egyik színpadi „hősöm”, különben jó nevű és ígéretes tehetségű színésznőnk, hisztérikus rohamba kezdett mindjárt a leszerelése után az öltözőben: hogy jövök én ahhoz, hogy megkérdézzem, mért szerződött el Kaposvárról a pesti Katona József Színházba, mert így Kaposvári királynőből pesti legfeljebb harmadik udvarhölgy lett. Hogy neki még ezt is meg kellett élnie! – fakaát ki immáron négyesemközti a produkció után, szabályosan nemzeti tragédiát sejtetve e pofonegyeszerű kérdés mögött. Lehet, hogy tényleg disznóság szóvá tenni ilyesmit egy fura értékrendű világban? Vagy lehet, hogy csak annyiról van szó, hogy rosszul intonáltam, s nem a legalkalmasabb hangsúllyal tettem fel az inkriminált kérdést? Vagy előfordulhat, hogy minden demonstráció ellenére korunk alkalmasabb az úgyesen becsomagolt pojánvágásokra? Lám, ha azóta egyszer is előkerestem volna lakásom valamelyik titkos zugából a videót, s a felvételt visszánéztem volna, talán már okosabb lennék.

Tudom, és amikor ezt állítom, egy csöppet sem ironizálok, hogy a hiba javarészt bennem, azazhogy az én készülékemben van. Pontosabban abban, hogy nem kezdem el lazasan megkeresni a készülékemet. Jelentem: nem tévovázok tovább. Felkutatom a videómát, ha addig élek is!

Friderikusz Sándor

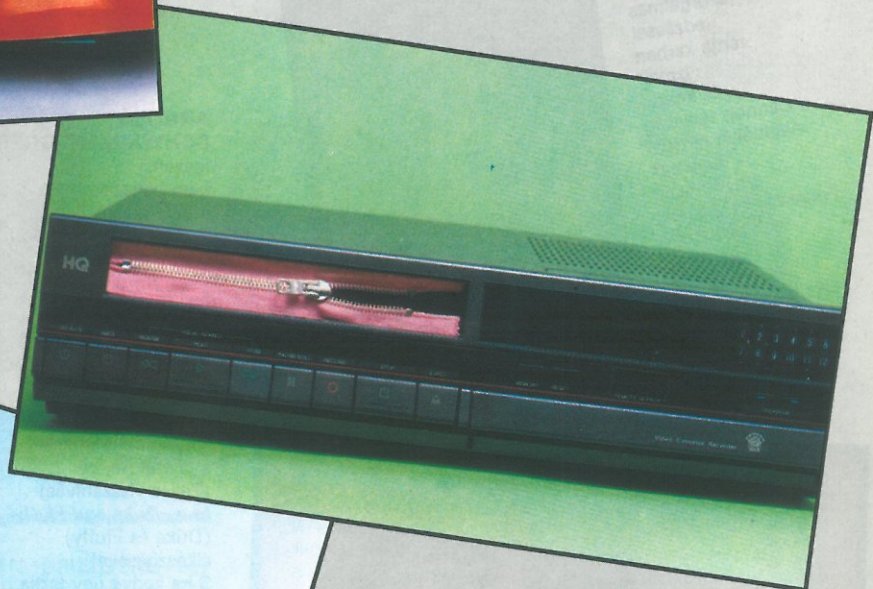
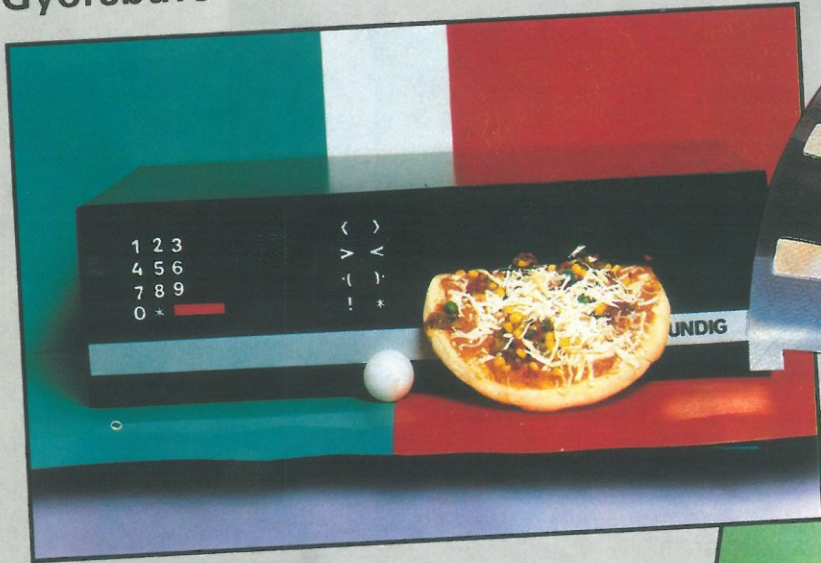

Ahogy a fotós látja...

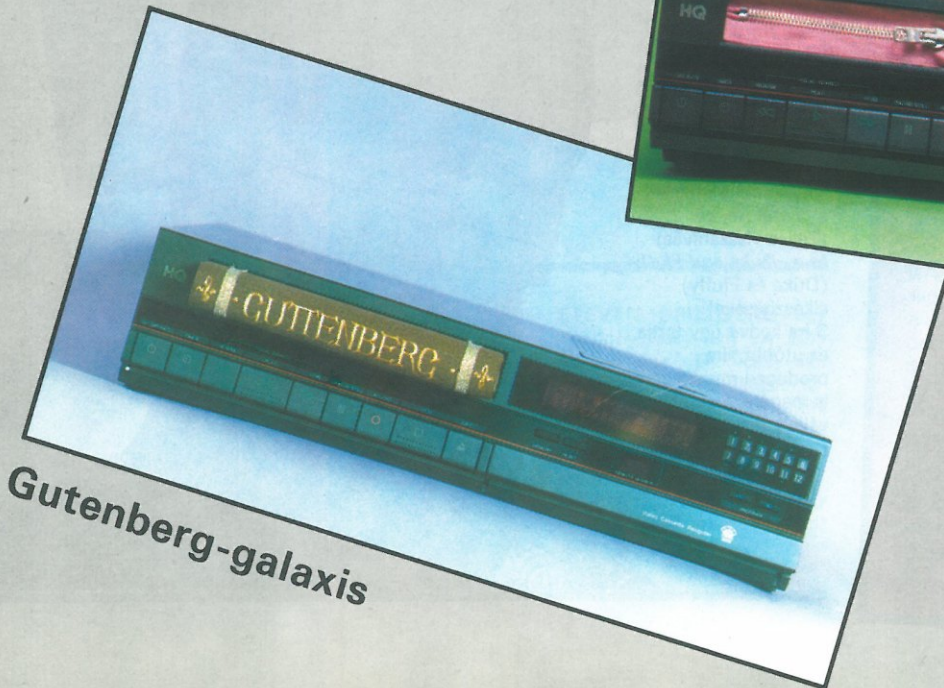
Hol volt, hol nem volt,
volt egyszer az esti mese

Gyorsbüfé

Cipzáróra

Gutenberg-galaxis

Fotó: Rózsavölgyi Gyöngyi

DAVID BOWIE, Pilátus megformálása – *Scorsese* nagy vihart kiváltó filmjében: „*Krisztus utolsó megkísértése*” – után ausztráliai ajánlatokat gondolkozhat. Felkérték a „*The Delinquents*” (Az érintettek) zeneszerzői és produceri munkáira, illetve az egyik főszerepre.

FAYE DUNAWAY – alig-hogy befejezi a „*Gamble*” (Hazardjáték) forgatását Párizsban *Matthew Modines* oldalán, máris újabb főszerepet kap. Két évig tartottak az előkészületek, októberben azonban indul a munka New Orleans-ben. Címe: „*Cold Sassy Tree*”.

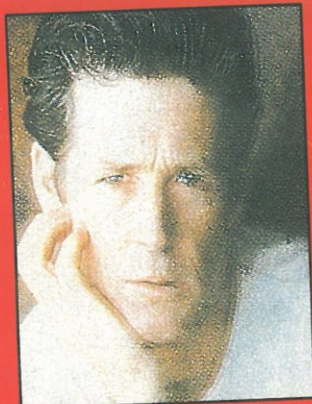
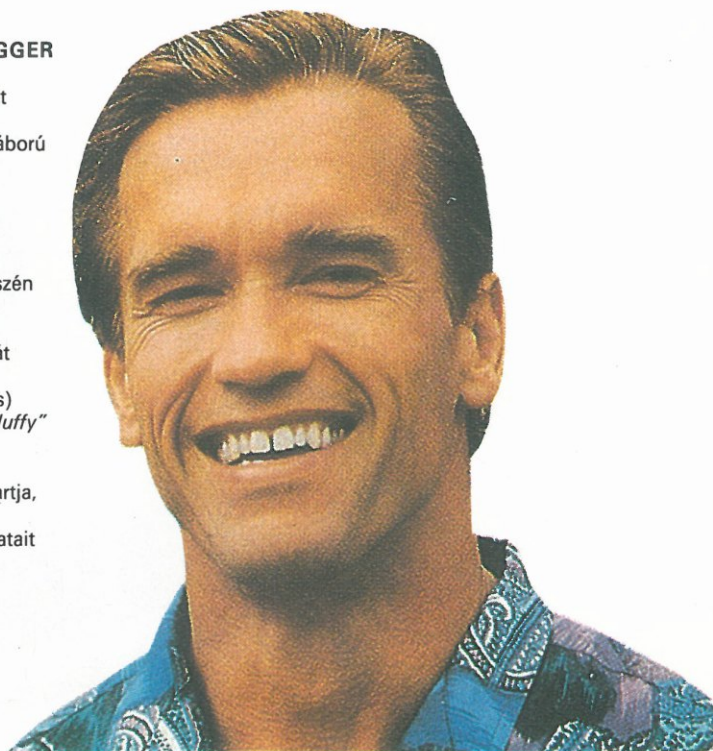
David Seltzer rendező és forgatókönyvíró **DEBRA WINGER**-t kérte fel egy, a negyvenes évek Berlinjében játszódó film főszerepére. A történet: hogyan lesz egy titkárnőből — *Linda Voss* — nemzetközi kémnő. Címe: „*Shining Through*” (Átsugárzás).

CHUCK NORRIS mindennapi szorgalmas edzéssel tartja karban izmait és készül a Cannon társaság világbékét hirdető filmjének főszerepére. Forgatási helyszínek: a Szovjetunió és Izrael; tervezett cím: „*Az amerikai Vörös Hadsereg*”.

ARNOLD SCHWARZENEGGER

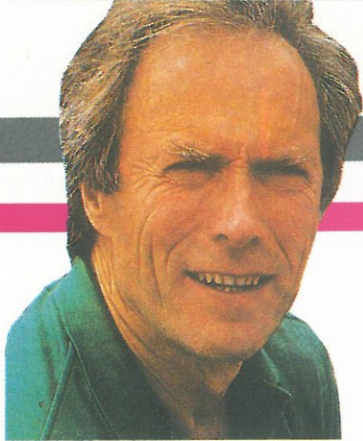
igazán nem panaszkodhat a tétlenségre. A második világháború alatt játszódó „*Sgt. Rock*” (Rock őrmester) című akciófilm forgatása ugyan csak '89 őszén kezdődik, de addig is elfoglalhatja magát a „*Total Recall*” (Teljes visszahívás) és a „*Duke and Fluffy*” (Duke és Fluffy) elkészítésével. S ha kedve úgy tartja, ez utóbbi film produceri munkálatait is magára vállalhatja.

A zenei életbe új nagylemezzel visszatérő ex-Beach-Boy, **BRIAN WILSON** lelki életének gyötrelmeit hivatott bemutatni az a film, melynek forgatókönyve a zenész pszichiáterének — *dr. Eugene Landy* — segítségével készül. A főbb szerepekre *Richard Dreyfuss* és *William Hurt* neve került szóba, a cím: „*Love and Mercy*” (Szerelem és könyörület).

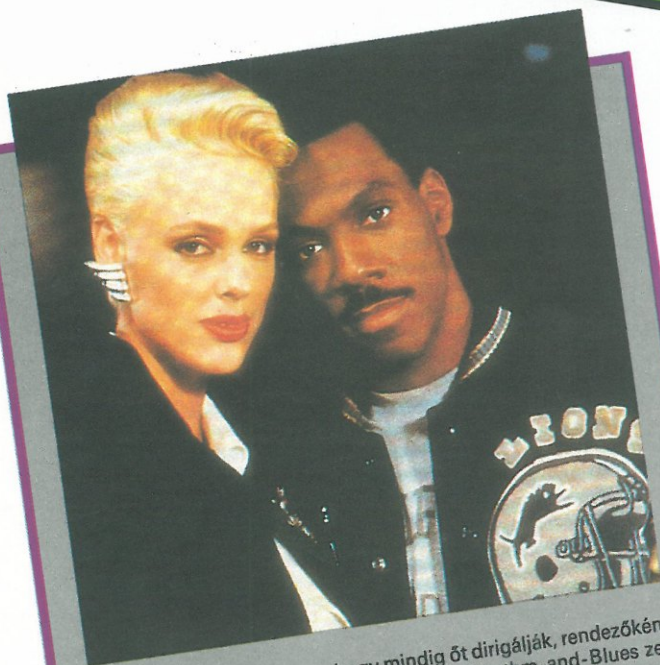

Elképzelések

CLINT EASTWOOD – két filmje is sikerrel fut a mozikban: „*Dirty Harry*” (Pizkos Harry) és „*Bird*” – Buddy van Horn rendező társaságában a „*Pink Cadillac-be*” (Rózsaszín Cadillac) szeretne beszállni. Ennek elkészülte után „*White Hunter, Black Heart*” (Fehér vadász, sötét szív) címmel afrikai forgatást tervez, a már klasszikusnak számító „*African Queen*” (Afrikai királynő) keletkezéséről.

RIDLEY SCOTT biztos elfoglaltsággal bír, amíg az *Aliens*-story – no és persze a közönség – bírja. „*A nyolcadik utas a halál*” című, nálunk is bemutatott filmnek immár harmadik részét szeretné forgatni David Giler és Walter Hill producer, ha a sztárszereplők összehozhatják a nyár elejére sikerrel jár. Forgatókönyvíró: William Gibson.

EDDIE MURPHY is ráunt, hogy mindig őt dirigálják, rendezőként próbálkozik. A film az ötvenes évek egyik Rhythm-and-Blues zenekarának történetét dolgozza fel. A két forgatókönyvszerző az a Berry Blaustein és David Sheffield, akik a „*Coming to America*” (Utazás Amerikába) sikeres párbeszédeit is írták. Tervezett cím: „*The Butterscotch Kid*” (Karamella kölyök).

RUBEN BLADES — eredeti foglalkozását tekintve ügyvéd – első sikerét a „*Milagro*” című, Robert Redford által rendezett filmben aratta. Sokoldalúságát most Sigourney Weaver oldalán bizonyíthatja. A Puerto Ricóban forgatandó filmet Anne Nelson regénye nyomán a braziliai rendező, Bruno Baretto készíti, címe: „*Show of Force*” (Erőnek erejével).

STEVEN SPIELBERG egy *Spencer Tracy*-film „*A Guy Named Joe*” (A fickó, akit Joe-nak hívtak) felújításán fáradozik. Halála után egy pilóta repülő társa védőangyalául szegődik, aki viszont beleszeret az elhunyt volt kedvesébe... A főbb szerepeket Holly Hunter és Richard Dreyfuss alakítják.

Összeállította: Pittner György

MEDUSA DISTRIBUZIONE

GIOVANNI BERTOLUCCI · GALLIANO JUSO · RETEITALIA present
a film by TINTO BRASS

SNACK BAR BUDAPEST

starring GIANCARLO GIANNINI

produced by San Francisco Film and Metrolfilm in association with Reteitalia S.p.a.

A Mercato Internazionale del Film e del Documentario – az a Nemzetközi Film- és Dokumentumfilm Vásár – 1988 őszén már 55. alkalommal nyitotta meg kapuit a filmgyártással és -forgalmazással foglalkozó szakemberek előtt. Az 1959 óta működő milánói vásár a hatalmas – és egyre növekvő – konkurencia ellenére változatlanul Európa egyik legjelentősebb filmes találkozóhelye.

1987-ben 51 79 filmgyártó és filmforgalmazó vett részt a vásáron, kétezer mozi-, televíziós és videós társaság képviselőjében, 79 országból. A tizenkét nap alatt megkötött üzletek forgalmi értékét 300 millió dollárra becsülik.

Az elmúlt évben 40 ezerről 45 ezer négyzetméternyire nőtt a MIFED által elfoglalt terület; 300 standon folyt az üzleti tárgyalás, illetve a videóvetítés. A 27 vetítőben – melyek közül 19-ben 35 mm-es, négyben pedig mind 35 mm-es, mind 16 mm-es filmek vetíthetők, 25 pedig még videoszalagról történő vetítésre is alkalmas – reggel 9-től este 7-ig folyamatosan berregtek a vetítőgépek.

A vásár 1988-tól közkívánatra – de elsősorban a legkeményebb valutát hozó és ezért a MIFED számára talán legfontosabb amerikai résztvevők nyomására – csak nyolc napig tart, így a meglehetősen magas részvételi költségek valamelyest mérséklődtek, és nagyobb az esély arra, hogy a rendezvény kifizetődő legyen. Ennek ellenére számos meghívott amerikai cég maradt távol, főként az ottani videóhelyzet számukra negatív változása miatt. Ennek lényege, hogy az amerikai videópiacra egyre nehezebb felvenni a versenyt az olyan, „három A” kategóriájú filmekkel, mint például az „E.T.”, a „Beverly Hills Cop” (A Beverly Hills-i zsaru) vagy a „Rambó-k”. A kis független filmforgalmazók ma már nem kockáztathatják meg a MIFED-en vásárolható, legfeljebb középszerűnek nevezhető (vagy esetleg az amerikai nézők szerint túlságosan „művészi” – bár ez nem jellemző a milánói választékra) európai filmek kihozatalát, minthogy a váltság óta ezeknél a korábbi eladások egyharmadára sem számíthatnak.

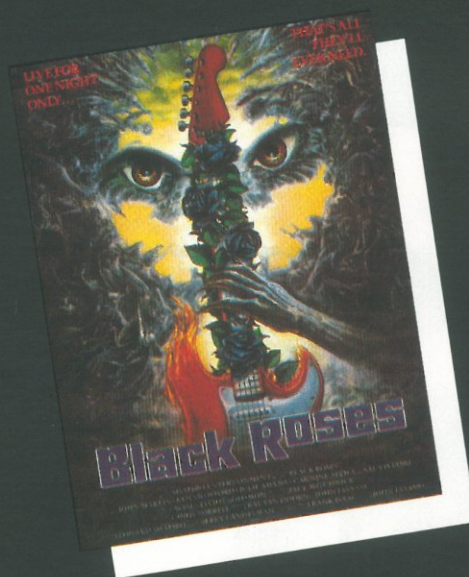
A MIFED 1988-ig három szekcióból állt: a hagyományos televíziós vásárral kezdődött, melyen számos ország televíziós adói képviseltették magukat nagyszámú vásárlójukkal, ezt követte a moziba szánt filmek vetítésének néhány napos periódusa, és az utolsó néhány nap volt a „kelet-nyugati piac” ideje, amikor a szocialista országok filmvásárló delegációi számára a külön erre a célra fenntartott vetítőokban mutattak be nyugat-európai játékfilmeket, előre bejelentett programmal.

Legutóbb a televíziós és mozi szekció egybeolvadt: az elmúlt években a legerősebb konkurens vásárok, a Cannes-ban megrendezett tavaszi MIP-TV és az őszi MIPCOM a televíziós vásárlókat elhódították Milánóból, így ezek vagy egyáltalán nem, vagy csak egy-két napig vettek részt a MIFED-en. A helyükbe lépő videósok pedig nem televíziós műsorokat, hanem mozira készült játékfilmeket kerestek. Ennek megfelelően a korábbi műfaji megkülönböztetés értelmetlenné vált, s a vetítőokban éppúgy, mint a standokon – néhány monster tv-sorozattól eltekintve – játékfilmeket kínáltak az eladók.

A MIFED a filmkülszerekelem mellett lehetőséget nyújt különféle eszmecserekre és vitákra is a filmszakma képviselői számára. 1986-ban például a videó- és televíziós piac egyik legégetőbb problémájának, a kalózkodásnak, a feketepiaci forgalmazásnak és az ellene vívott küzdelemnek szenteltek többnapos vitát.

Az 1987-es év a szerzői jogok védelmének biztosított fórumot, tavaly pedig a nemzetközi filmgyártás, a több ország részvételével készülő koprodukciók, a bankok szerepével és általában a filmszponzorálás kérdésével foglalkoztak a producerek, az ANICA olasz filmgyártó vállalat kezdeményezésére. Reflektorfénybe került a filmpropaganda és a reklámmunka témája is.

A MIFED élen harmadik éve álló *Alfredo Bini* a *Screen International*nek adott interjújában elmondta, hogy érzése szerint sikerült a kinevezésekor, 1986-ban megfogalmazott céljait elérni. A vásár, melyet az éles és kiméretlen konkurencia veszteségessé tett, az állandó bizonyítási kényszer következtében hosszú évek után először tett szert némi haszonra 1987-ben, és az újabb ésszerűsítések eredményeképpen ez a tendencia tavaly tovább erősödött.

MIFED

FED

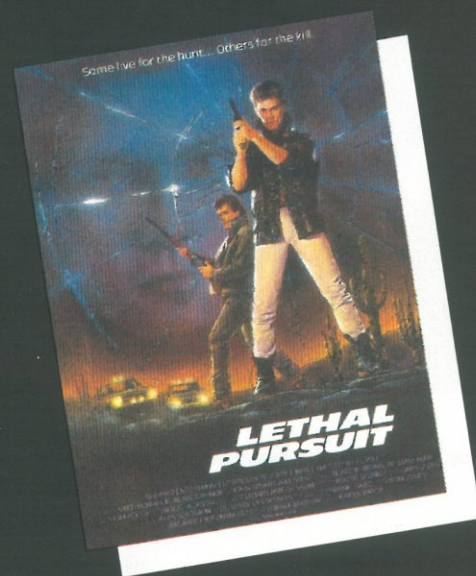

A MIFED Bini úr értékelése szerint ismét az élre került, és a többi európai vásáránál kedvezőbb árak és körülmények (szervezettség, kitűnő technikai felszereltség stb.), újabb ügyfeleket vonzanak majd az északolász nagyvárosba.

A MIFED filmválasztéka bizony nagy jóakkal is legfeljebb középszerűnek nevezhető. A derékhad az egy kaptafára készült akció- és kalandfilmekből, no meg alacsony színvonalú horror- és szexfilmekből, illetve a kettő igen divatos kombinációjából állt. A naponta bemutatott mintegy száz játékfilmnek csaknem a fele az Egyesült Államokban készült, nem kevés volt köztük a videózsalagra forgatott, alacsony költségvetésű, tömegfogyasztásra szánt, igénytelen fércmű, és csak igazán elvétve lehetett találni értékes, jó munkákat. Kiemelkedett a mezőnyből Ken Russel „Lair of the White Worm” (A fehér féreg bűvöhelye), Zeffirelli „Il Giovane Toscanini” (Az ifjú Toscanini) és Tinto Brass „Snack Bar Budapest” (Budapest gyorsbűfé) című filmje, melyeket teltházakkal vetítettek éppúgy, mint a japánok máris nagy hírnévnek örvendő monumentális történelmi filmjét, a „Dun Huang-ot”.

A tavalyi év érdekessége volt magyar szempontból az, hogy a filmforgalmazás pluralizálódása jegyében a korábbi egyetlen átvételi delegációval szemben, mely a MOKÉP által forgalmazott filmeket vette át, 1988-ban öt magyar filmvásárló vállalat képviseltette magát a milánói vásáron. Természetesen a MOKÉP is részt vett a MIFED-en, de megjelentek a Helikon, a Budapest Film, a KERSZI és a Premier Film filmvásárlói is. Mintegy 30-35 játékfilmet vettek át. Egy olasz forgalmazó pedig átvette „Az erdő kapitánya” és a „Vili, a veréb” című egész estés rajzfilmek mozi-, televíziós és videóforgalmazási jogait.

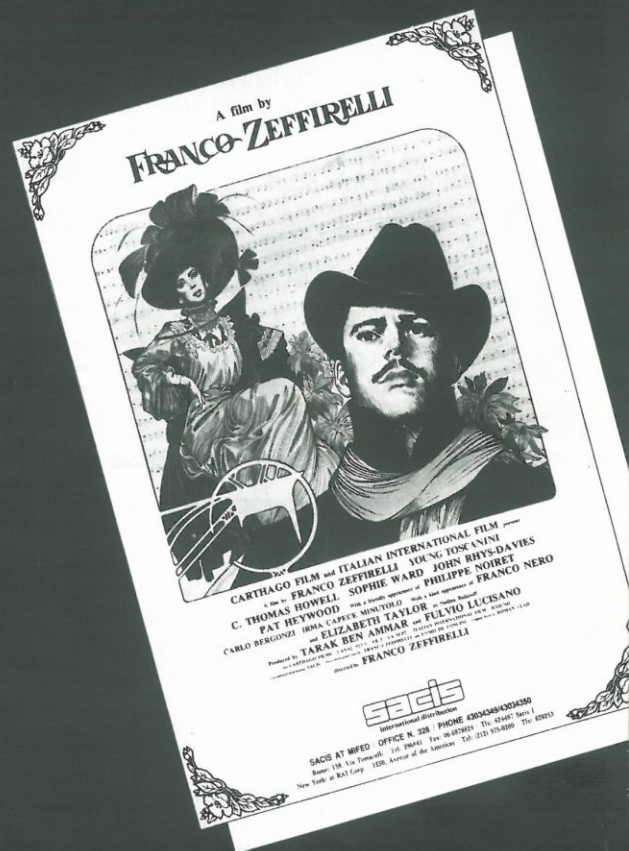
A MIFED azért is jelentős számunkra, mert itt évről évre több olyan vevővel találkozhatunk,

tunk, akik Magyarországra soha nem jönnek és más vásárokon sem vesznek részt. Ilyenek többek között a japán, dél-koreai és egyéb ázsiai országok vásárlói, vagy éppen Izrael és jó néhány afrikai ország képviselői.

Nem elhanyagolható a nemzetközi vásárnak az a szerepe sem, hogy függő ügyeinkről tárgyalhatunk az ügyfelekkal és új üzleti kapcsolatok is születnek itt.

Szigeti Zsuzsa

MAGYAR FILMEK MILÁNÓBAN

Filmjeinket a MIFED fennállása óta bemutatják a milánói nemzetközi vásáron. A Hungarofilm standján tavaly is egész nap működött a bérelt videókészülék: azok a filmvásárlók, akik a cannes-i filmfesztivál vásárára idő híján vagy anyagi forrásaik elapadása miatt nem nézték meg a legújabb magyar filmtermés ott bemutatott alkotásait, általában ezen a vásáron kívánják mulasztásukat pótolni. Szintén itt nyílik lehetőség az elmúlt 5-8 év műveinek megtekintésére a televíziós és videófilm-vásárlóknak.

Az 1988. évi MIFED a magyar film szempontjából átlagos eredményt hozott. A kimagasló sikerű, Szabó István rendezte „Hanussen” már első nemzetközi vásári bemutatásakor, Cannes-ban „elkelt” a legfontosabb piacokon, így Milánóban már az üzletkötést követő második, illetve harmadik fázisra, azaz a bemutatáshoz szükséges anyagok megrendelésére és a kaszírozásra került sor. Újabb szerződést erre a filmre Dél-Korea területére kötöttünk, ahová a „Redl ezredes” jogait is eladtuk.

Mint minden évben, most is többen keresték a magyar filmvígjátékot – ismét hiába. Eladtuk viszont olasz forgalmazásra Bereményi Géza új filmjének, az „Eldorádó-nak” a jogait. A film a velencei filmfesztiválon mind a közönség, mind a kritika köreiből hatalmas sikert aratott. Ennek híre a MIFED-en részt vevő vásárlókhöz is eljutott, s többen kértek bemutató anyagot belőle.

HÍRKLIP

hírklip
klip
hírklip

HÍRKLIP

MARTIN SCORSESE új szerződést kötött a Universal Pictures társasággal rendezésre és/vagy produceri munkára. Az első film a tervek szerint a „*Lost Under Cover*” (Eltűnt rejtőzködés közben) című akciókrimi.

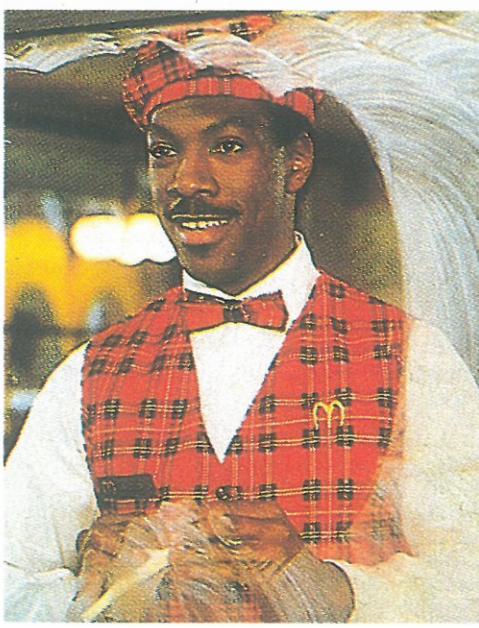
Rém fenyegeti Hollywoodot – és csakúgy, mint egy igazi horrorfilmben, először senki sem vette komolyan. A „**TBS**” A Nagy Sztrájk) több hónapja tartja magát, indítói a forgatókönyvírók, akik előnyösebb szerződéseket követelnek. A stúdiók üresen állnak, a tévétársaságok ósrégi felújításokkal pótolják a sorozatok – „*Dallas*”, „*Denver Clan*” stb. – adásidejét. Az amerikai tévénező pedig imádkozik: „Mindenheti Dallasunkat forgasd nekünk ma”.

Az elmúlt évben még egy nagyműformátumú hirdetés útján adta ország-világ tudtára a **CANNON GROUP**, hogy a korábban általa megvásárolt Elstree stúdiók nem képezik eladás tárgyát. (A Cannon anyagi viszonyai erősen megromlottak.) Most Anglia legpatinásabb stúdiói mégis idegen kézre kerültek, s ezzel a szigetország mintegy harmadát veszítette el filmkészítésre alkalmas területeinek. Utolsó alkalommal *Spielberg* forgatta itt az „*Indiana Jones*” egyik folytatását. A helyi filmhatóságok természetesen óriási akciót indítottak az ingatlan megmentésére. A nemzetközi segélykérés betűjele új tartalmat kapott Save Our Studios.

A Nobel-díj sem garancia! A kolumbiai **GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ** első színházi darabjának bemutatója a Buenos Aires-i Teatro Cervantesben zajlott le. A „*Szerelmes vádaskodás egy hallgatagon ülő férfiú ellenében*” nyolcvanperces kinszenvedésnek bizonyult az udvariasan kitartó jelenlévők számára. A Madridban megjelenő „*El Pais*” kritikája lakonikusan csak ennyi volt: „Ez egy büntetés!”

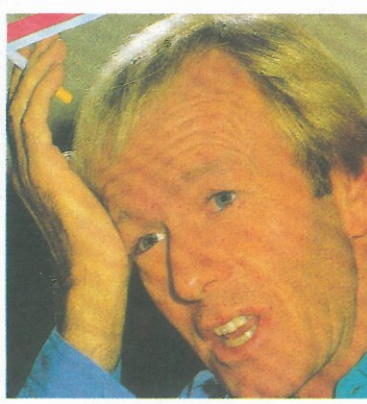
HÍRKLIP
HÍRKLIP

HÍRKLIP
HÍRKLIP

Ismét egy rekord! **EDDY MURPHY** filmje, a „*Coming to America*” (Utazás Amerikába) – melyet a kritika fanyalogva fogadott – egyetlen vetítési napon négymillió (!) dollárt forgalmazott.

A „**CROCODILE DUNDEE II.**” forgalmazásának első hetében 60 millió dollárt hozott Amerikában, a „*Rambo III.*” ennek az összegnek a felét. *Paul Hogan* idézzük: „Nem értem, mi van ezzel a fickóval? Az első Rocky-filmje a kedvenceim közé tartozott, most meg ilyeneket készít! Nem tud valaki egy jó pszichiátert?”

HÍRKLIP

hírklip
klip
hírklip

hírklip

klip

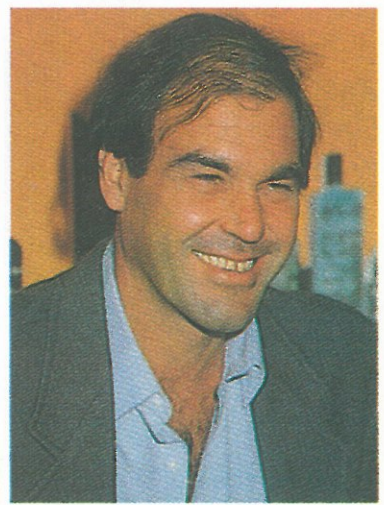
HÍRKLIP

BRIGITTE NIELSEN, a viharos életmódjáról ismert „ex-Rambóné” a „*Bye-Bye-Baby*” forgatása során olthatatlan szerelemre gyulladt. A fennkölt érzést bizonyítandó, az imádott férfiú nevét rátetováltatta popsija egyik oldalára. Igen ám, de a szerelem elhamvadt, s most nagy versengés indult a fennmaradó (lennmaradó?) testrészt birtoklásáért.

PAUL NEWMAN jövedelmének jelentős hányada saját élelmiszerkereskedelmi hálózatából származik. A milliók azonban az utolsó centig jótékonyági célokat szolgálnak. Newman – aki tíz évvel ezelőtt maga is elvesztette a fiát –, a rákban szenvedő gyermekek részére építtetett a közelmúltban egy üdülőt, több mint tízmillió dolláros költséggel.

Jó hír **NASTI KINSKY** kedvelőinek. A színésznő, aki időközben két gyermek anyja lett és már többször bejelentette, hogy visszavonul a filmmezéstől, most mégis kamerák előtt áll. Egy prostituáltat játszik *Peter Fonda* oldalán a „13” című filmben.

OLIVER STONE legújabb filmje egy vietnami veteránról szól. A „Born on the Fourth of July” (Július 4-i születésnap) főbb szerepeit Tom Cruise, Villem Dafoe és Rob Camiletti játssza.

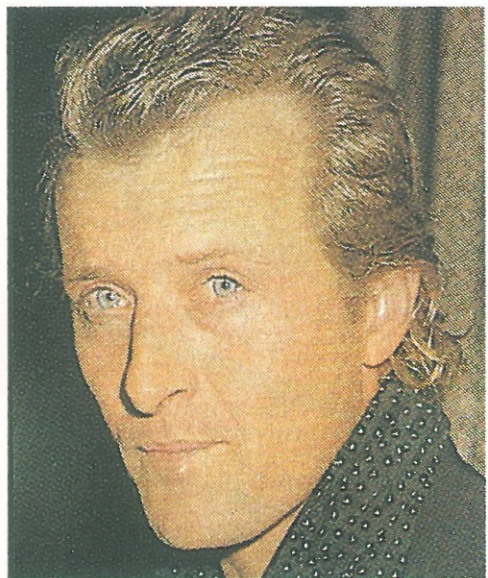

hír

Az életmentő szívtipró. **PATRICK SWAYZE**, aki különösen táncos filmjeivel arat nagy sikereket a gyengébb nem körében, igen kedvező benyomást gyakorolt Malibu strandjának látogatóira. A színész éppen napfürdőzni készült, amikor észrevette, hogy egy vízisízó a közelben, szerencsétlen bukás következtében, fuldoklik. Swayze habozás nélkül vízbe ugrott, kimentette, majd szájon át történő mesterséges légzést alkalmazva magához térítette az eszméletlenül heverő férfit. A történet itt véget is érhet, ám a Pepsi Cola ügynökei tudomást szereztek az ügyről; azonnal milliós szerződést ajánlottak a sztárnak, egy hasonló témájú reklámfilm főszerepéért. Válasz: „Vállalom, ha a partnerem Lisa Niemi lesz!” A hölgyről annyit érdemes tudni, hogy a polgári életben Swayze felesége. Ezt nevezik szerelemnek.

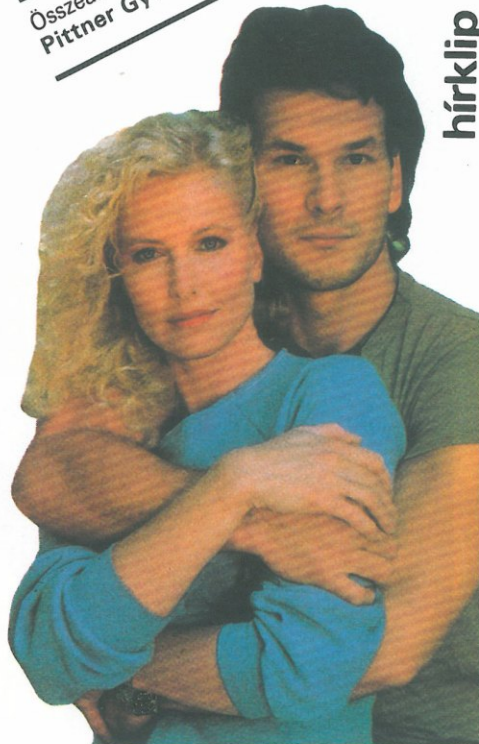
Az év híre! **MARLON BRANDO** – még mindig Hollywood fekete báránya – Andrew Lloyd Webber, az „Operaház fantomja” című fantasztikus musicalje filmváltozatának főszerepében! További hír, hogy az „enfant terrible” beszerzett magának egy telefax készüléket, és csak ezen keresztül hajlandó érintkezni a külvilággal, különösen pedig az ügynökökkel és a producerekkel. „Gyűlölöm a buta ábrázatukat!” – így a sztár kommentárja.

RUTGER HAUER hollandiai világsztár legvitatottabb filmjének, a „Hitcher-nek” (Stoppos) a folytatását tervezi. Európa egy részén – többek között az NSZK-ban – már az első rész sem kapta meg a vetítési engedélyt; kíváncsian várjuk, mi lesz a második sorsa...

HÍR KLIP

Összeállította:
Pittner György

HÍRKLIP hírklipl
HÍRKLIP

Íme az amerikai, az ausztráliai és a brit mozirajongók legújabb szavazásának eredménye. A voksokat egyetlen témakörben lehetett beküldeni, ez így szólt: „Mely színész, illetve színésznő tette Önre a legmélyebb benyomást, kinek van a legerősebb szexuális vonzereje?”

1. PATRICK SWAYZE
KATHLEEN TURNER
2. TOM CRUISE
MEG RYAN
3. BRUCE WILLIS
GRETA SCACCHI
4. KEVIN COSTNER
IMOGEN ANNESLEY
5. PETER PHELPS
JAMIE LEE CURTIS
6. MARK HARMON
MICHELLE PFEIFFER
7. MEL GIBSON
EMILY LLOYD
8. DENNIS QUAID
DEMI MOORE
9. PIERCE BROSNAN
JENNIFER GREY
10. MICHAEL BIEHN
SOPHIE MARCEAU

HÍR KLIP

MICHAEL JACKSON, aki mind fellépései, mind pedig filmjei alkalmával igen fantáziadús színpadi öltözetekben látható, 20 millió dollárért akarja megvásárolni a tönk szélén álló Western Costume Companyt. Az indíték jelen esetben nemcsak a megasztár közismert gyűjtőszendvélye, hanem a féltés is, hogy a pótolhatatlan kellékek illetéktelen kezekbe kerülnek. (Az említett kölcsönző állítja elő Jacko ruháinak jelentős hányadát.)

HÍRKLIP

HÍR klip HÍRKLIP

Fotó: Nagy Zoltán

- P

róba előtt van egy órá – mondja. – Ülünk be az Omnia presszóba, aztán majd meglátjuk.

Beülünk. Nem az Omniába, hanem a Sziget cukrászdába, de az ügy szempontjából ez lényegtelen körülmény. A szomszéd asztaltól két fiatalember hosszan, kíváncsian bámulja; úgy látszik, elképzelhetetlennek tartják, hogy *Kern András* a színházon kívül máshová is jár. De ez is lényegtelen körülmény az ügy szempontjából; Kern különben rájuk sem hederít, nyilván megszokta már, hogy nézik, megbámulják.

Nehezen indulunk.

– *Beszélgessünk akkor a videóról* – ajánlom.

– Én egyáltalán nem akarok neked a videóról beszélni – hártja el azonnal. – Te akarsz valamit kérdezni, nem? Kérdezz...

– *Jó. Kezdjük a legegyszerűbbel: mióta van neked és mire használod?*

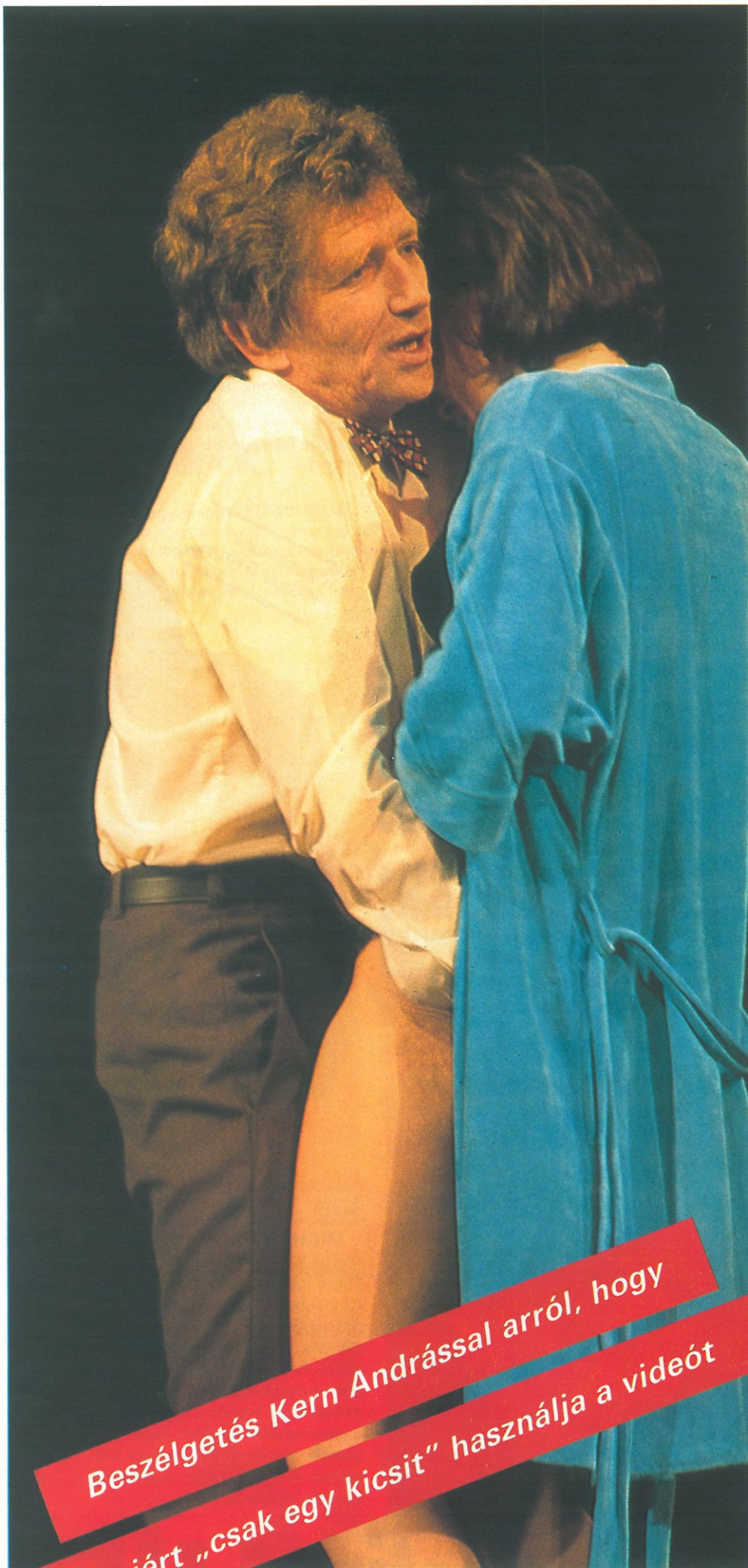
– Nem tudom, mióta... három éve, azt hiszem. És nem nagyon használjuk. Kicsit használjuk, most már visszakerült a normális helyére, szerencsére. Eleinte mindig van valamiféle kitüntetett helye egy család életében, amikor még új, akkor folyton kellett valamit csinálni vele...

– *Mint az első autóval...*

– Igen valahogy úgy. De most már nem mi szolgáljuk ki őt, hanem ő minket. Nagyon egyszerűen, időnként fölveszünk rá valamit s aztán megnézzük. Azt hiszem, erre használjuk a videót, vagy gondolod, hogy főzünk vele, esetleg cipőt pucolunk? Nézzünk rajta valamit, néha; azt hiszem, erre kell használni, nem?

– *Kölcsönzöl filmeket...*

– ...nem...

Beszélgetés Kern Andrással arról, hogy miért „csak egy kicsit” használja a videót

„Nyolcvanöt tekercs

Woody Allen”

– ... vagy inkább, mivel esti, éjszakai ember vagy, azt veszed fel amit nem láthatsz a tévéműsorból, mert te akkor épp színpadon vagy?

– Igen, ezt már inkább. Meg főleg a gyerek nézi sokat a haverjaitól kölcsönként vagy átmásolt, itthon nem kapható amerikai baromságokat. Ezeket én magam nem szívesen nézem, mert nemigen látok jót közöttük. Egyébként elég rossz véleményem van magáról a videózásról, meg lehet persze, hogy ez bolondság vagy magán-hülyeség. Egy érdekes gondolatom van csak az egészsel kapcsolatban, a többi aztán már csak halandzsza. Ez a gondolat is közhely tulajdonképpen, amit a videó csak megerősít. Szóval a televízióban annyira benne van a jelenlét, az „akkor történes” ereje, hogy már a vérünkbe is ivódott. Ezért aztán sokszor esik úgy, hogy ha épp otthon vagyok, nincsen semmi dolgom, és mondjuk este nyolc óra öt perckor jön egy Derrick című film, akkor azt nagyon szívesen megnézem. Sőt, még esetleg kíváncsi is vagyok a történetvezetésre. De ha játszom a színházban és a feleségem föl hív, hogy „Te, most jön egy Derrick, akarod, hogy fölvegyem?”, akkor nyilván azt mondom neki, hogy „dehogy vedd föl, ki a fenét érdekel a Derrick”. Én úgy gondolom, ez valami fantasztikus érdekesség ebben a videóított világban, hogy azt, ami akkor éppen megy, ami benne van a levegőben, azt szívesen megnézem, de fölveve és este tízkor berakva a kazettát már csak valami értéket néz meg szívesen az ember. Mondjuk a Nyolc és félre azt mondom a feleségemnek, hogy vegye föl, míg a Derrickre nem.

– A saját régebbi dolgaidat, filmjeidet meg szoktad nézni néha videón?

– Néha ... egyáltalán nem rendszeresen. Ami azóta ment a televízióban, amióta megvan ez a gépünk, az ott áll a polcon, de visszamenőleg nincs meg semmi. Nem tudom, hogyan kell megszerezni őket, és én egyáltalán nem is vagyok valamiféle gyűjtő típus. Nincs is valami nagy rend, rém nehéz bármit is megtalálni nálam, csak minden második kazettára van ráírva, hogy mi van rajta. Ebből elég sok kellemtelenség is volt már, soha semmit nem találunk ... de nincs tényleg semmiféle gyűjtőszendélyem, nem vágyom arra, hogy minden „művem” szép rendben ott álljon, mert hát mi a fenének? Ki a frász kíváncsi a tizenöt évvel ezelőtti kabarétréfákra meg hasonlókra – ma? Van, amire egyszer csak kíváncsi leszek, akkor azt igyekszem megszerezni, de egyáltalán nem csinálok különösebb ügyet abból, ha nem sikerül.

– És a színházi előadások, az ottani szerepek? Persze nem is tudom: egyáltalán fölveszi-e a színház videóra az előadásokat ...

– Néha igen, néha nem. Régen úgy vették föl, hogy egy kamerát leállítottak a leghátsó sorban és totálban fölvtették az egészet. Ez természetesen teljesen használhatatlan és nézhetetlen dolog lett így, csak arra jó, hogy ha valami munka van a darabban, például nem ment már egy éve, akkor elő lehet venni és meg lehet nézni rajta, hogy ki hova megy, hol áll, illyesmiket. Aztán néha fölveszik ennél egy kicsit rendesebben, azt hiszem, két kamerával, s természetesen van olyan, hogy a televízió rögzít egy előadást ...

– Ezeket a kazettákat ki lehet kölcsönözni, haza lehet-e vinni? S egyáltalán: van-e benned olyan

igény, hogy néha kívülről is lásd magad, milyen vagy a darabban, a színpadon?

– Hát éppen ez az, hogy nincs. Ezért soha nem is viszek haza ilyen kazettát. Pedig lett volna már mód rá, mondták, hogy ezt vagy azt nézzük meg, de én ezt nem szeretem. Emlékszem például, miután az Álomkommandó című Sütő-darabot Gyulán bemutattuk és aztán bekerült a Vígszínházba, mutattak egy videófelvételt azoknak, akik nem voltak benne a gyulai előadásban, pusztán azért, hogy megértsék, hogy hova kell menniük vagy merről kell befutniuk vagy kijönniük. Nekem is szóltak, hogy nézzem meg, de eszem ágában sem volt, mert abban a darabban véletlenül jól is érzem magam, szeretem játszani. Egyszerűen félek attól, hogy amikor én belülről azt érzem, hogy imígy csinálom valamit, a felvételtől pedig kiderül, hogy – kívülről szemlélve – nem így, hanem amúgy csinálom. Nem jó ezzel szembesülni, mert hiszen nekem egy belső képem van, kell hogy legyen, arról a dologról, szerepről vagy darabról, s ha szembesülnék vele, csak összezavarhatná ezt a képet. Lehet persze, hogy az is egy munkamódszer, de én nem hiszek ebben. Más műfajokban persze ez másként megy, mert például filmen vagy televíziójátékban az ember szinte ösztönösen „visszanézi” magát, amint csak lehet.

– Nem értem igazán: egyik helyen igen, másik helyen nem? Miért?

– Talán azért, mert a filmről tudom, hogy az már föl van véve, az olyan lesz és kész. A színházi előadásoknál meg az a helyzet, hogy félek: ha valamilyen csalódóm, valami rosszat látok, akkor sokkal inkább nehéz lesz aztán azt a következő este megint eljátszani ...

– Feltételezem, hogy sokak fejében van veled kapcsolatban egy tévképzet. Mégpedig az, például, hogy óhatatlanul azonosítanak most már Woody Allennel, akinek az igazi hangját nálunk senki nem ismeri, csak a te hangodon tudják elképzelni. Meg talán azért, mert a Vígszínház futó „Játszd újra, Sam” alapján is feltételezik: csak akkor lehet valaki ennyire agygyé egy ilyen szereppel, ha a szerep valahogy ráírmel a magánéletére. Nem?

– Én nem nézek éjjel-nappal Humphrey Bogart-filmeket, tehát a dolog már sántít. Woody Allent inkább, persze őt látom eleget, amikor szinkronizálom. Az, hogy a hangom oda van kötve hozzá, az nem valamifajta mély és bonyolult kapcsolat jelentetkötő közti. Én egyre távolodóbban érzem ezt a kapcsolatot egyébként, hála istennek, mert ha nagyon rátelepszik egy ilyesmire az emberre, akkor előbb-utóbb azt mondják, hogy „ja, az a magyar Woody Allen?”, az meg nem jó szerepkör, igaz? Volt egy időszak, amikor a darab kezdett futni a színházban, és épp egybeesett egy csomó Woody Allen-film is, akkor tényleg sok volt, de most, ha a „Hannah és nővérei-t” megnézi valaki, akkor már föl se figyel a kutya sem, szerencsére, hogy ez a Kern. Ilyen hangja van magyarul a Woody Allennek és kész. Én meg úgy csinálom, hogy kimegyek a szinkronba, ahol mondják, hogy van itten nyolcvanöt tekercs Woody Allen, erre én bólintok, hogy jó, mehet, így csinálom valahogy, hogy „Hm ... igen ... jó estét ...” – tudja már az ember a trükkjeit, igazán egyszerű ... Na ez persze ironia, érted?

– Nem találkoztál még vele soha?
– Nem ...
– Nem is szeretnél?
– A fene tudja ... nem tudom ...
– Nem szeretnél egyszer leülni, meginni vele egy kávét?
– Az jó lenne ... igen ... de hát azt nem tudom összehozni. Én nem bírok úgy odamenni

és megkeresni őt; azt hiszem, nem ... Nem volt ilyen vágy bennem ... Tudod mit: sokkal jobban szeretném, ha ő fölkeresne engem. Az nagyon tetszene. Idejönne mondjuk, hogy „hallom, van itt egy ember, aki baromira tud engem szinkronizálni, nagyon szeretnék vele megismerkedni”. „Jöjjön be”, mondanám én fölüyesen, érted?

– Megvannak a filmjei itthon?

– Csak az, ami ment a televízióban. A többinek nem jártam utána ...

– Te András, azért nagyon nyögvenyelős dolog az, amit mi itt ketten művelünk. Leültünk, hogy a videóról beszéljünk, aztán kiderül, hogy van ugyan otthon, de nem használod semmire, meg a Woody Allent sem gyűjtöd, amit hivatalból mindenki feltételez rólad ...

– Miért lenne ez nyögvenyelős? Azért, mert téged a Woody Allen jobban érdekel, mint a videó? Kérdezz a videóról ... hú, meglátod, milyen jó cikk lesz majd ebből, mert például elmondod nekem azt, hogy néha még dolgozni is szoktam otthon a videókkal ...

– Dolgozni?

– Persze. Csináltunk például szilveszterkor a fiammal egy videóklipet – biztos nem láttad –, nagyon helyes volt egyébként, egy régi Szécsi Pál-számot énekeltünk ketten, az a címe, hogy „Két összeálló ember” és ez volt „klipesítve”. Négy és fél perces a nóta, Somogyi G. György rendezővel csináltuk együtt, de azért lényegében én akartam kiválasztani, hogy mi legyen benne. Fölvettünk vagy száz percnyi különböző anyagot, futballoztunk, csónakáztunk, minden frászt csináltunk, aztán, hogy a montírozás könnyebb legyen, az egészet átjátszottuk VHS-re és órákon keresztül néztük, hogy például amikor a gyerek visszafordul az uszoda falától, akkor a 18.03.52-től a 18.04.09-ig jó, utána nem jó, és így tovább, szépen bekönyveltem mindent. Ettől az egyébként öt napig tartó montírozás csak két és fél napig tartott. Ez volt az otthoni videó előnye. És a hátránya? Hát például éveken át mesélték nekem, hogy mennyivel jobb a Ciminó-féle „Szarvasvadász”, mint a nevezetes „Szakasz”. Én pedig nem láttam a „Szarvasvadász-t” soha. Egyszer aztán valakinek a kezében megláttam a kazettát, lecsaptam rá rögtön, otthon fölvettem, aztán egy nagyon homályos, nyilván harmincnycadik átíratban láttam egy elég zűrös történetet, távoli, ugató német nyelven, és akkor azt mondtam, hogy ez egy ócska film. Pedig ha minden barátom éveken keresztül azt hajtogatta, hogy ez egy kiváló film, akkor csak egy dolog lehet: hogy ez a videó ócska és nem a „Szarvasvadász”. Illetve ez a műfaj – már tudniillik az, hogy híres, nagy dolgokat rosszul átírva, a minálunk a videózásban elterjedt német nyelven lát az ember –, ez a borzasztó. El is határozom, hogy híres, fontos ügyet, amit addig még nem láttam, videón soha többet meg nem nézek, mert eleve az lesz a érzésem, hogy rossz. És nem az alkotó tehet róla, hanem maga a videózás. Van egyfajta „tucatsága” ennek az ügynek, ennek a cserélgetősdinek, s ettől egy jó film is belekerül ebbe az alacsonyabb, kérdésesebb minőségbe, eleve azért, mert homályos, mert villog, mert alámondják a fordítást, és az ember csak mereszti a szemét, hogy „mi a túró ez itt”? Ezt nem szabad ... Olyan, mintha a film lenne rossz. Pedig tudod, hogy nem az a rossz, csak a videó vagy a szalag, amit kölcsönkaptál. Egyébként gondold, hogy itt most nekünk le kell dumálnunk az embereket a videózásról? Erről szól ez az interjú?

– Miért, gondold, hogy ez egy interjú?

– Persze. Mondtam, hogy lesz ebből interjú, ha nem csak a Woody Allennel kéredez ...

EXTRÁK, TRÜKKÖK, EFFEKTEK

– nélkül

– Jöjjön már ki az a kamion onnan! Jöjjön, jöjjön!
– A kamion kijön és elmegy az útkanyarig. Innen kell majd megindulnia a kamera felé. A stáb tagjai a margitszigeti Thermál Szálló előtt a parkolóban toporognak. Az első éppen hogy elállt, meglehetősen hideg van. *Gyulai Gaál Krisztián* operatőr felerősíti a Betacamot az állványra, vízszintesre állítja.

– Indulhat, indulhat! – integet a kamionnak *Kern András*, a főszereplő. Aztán legyint egyet és körbesétál. Fejét vállai közé húzza, kezeit zsebredugja. Vékony bőrdzsekijében kicsit fázik. – No, mikor kezdjük már? Mi a baj?

– Nincs még szinte a kamera. Nem érdekes. Átkapcsolom automatára, és hármassal nyomjuk. Kinél van kezta, gyerekek? Nincs itt? Gyenge vicc! Hahahaha!

– Meglesz, meglesz, mindjárt hozom.

Előkerül a rendező is, *Somogyi G. György*.

– Füstöt! Hozzátok a füstöt! Csináljunk egy füstölési próbát! Mi az, befagyott a füstfejlesztő? Jól van, ez megy. Akkor kezdjük, kezdjük!

A stáb mögött a rendőr az út közepére áll, leállítja a forgalmat. A kamion elindul, közeledik. Látszólag egy tíz év körüli szőke kisfiú vezeti. Amikor közel ér, akkor látszik, hogy a sofőr a kisfiú mögé bújva kormányoz. A rendező felgaskodik a kabinhoz és magyaráz a kisfiúnak.

– Tamás! Akkor kell kihajolni, amikor ideértek. Kihajolsz és annyit mondasz: és én jöttem. És én jöttem, ennyi az egész. Jól van gyerekek, ezt vegyük fel még egyszer. *Kern András* is instrukciókat ad, élénken gesztikulál. – Gyorsabban jöjjenek! Egy száguldó kamion kell! Így nem lesz jó! Egész közel haladjanak el a kamera mellett! Itt, itt!

*

A Televízió szilveszteri műsorában volt egy Színeszházibuli című rész. Ez a klip tulajdonképpen oda készült, először ott került adásba. A zenei anyag, a film alapja egy régi *Szécsi Pál*-dal, a „Két összeillő ember” feldolgozása. Az ötlet *Kern András*tól származik. Ő kereste meg a Magyar Televíziót, hogy a nőta megvan, fel van énekelve, klipet kellene belőle csinálni. A szilveszteri program szerkesztője úgy döntött, hogy lehet, jó lesz majd a műsorba. A dal eredeti változatában a két összeillő ember egy férfi és egy nő. A feldolgozásban kissé megváltozik a tartalom, itt egy apáról és fiáról van szó. S valóban, a számat *Kern András* és fia, *Tamás* éneklék. Így a klipnek is ők a főszereplői.

– Nagyon hosszú ideig, úgy két hónapig gondoltunk a forgatókönyvön, a klip látható, képi részén

– mondta *Somogyi G. György*. – Elég nehéz kitalálni olyan helyzeteket, amelyekben az apa együtt van a gyermekével, s amikor mindez mégsem közhely, nem giccs. Ötszáznyolcvan ötletünk volt, aztán mindegyiket kidobtuk. Úgy egy héttel a forgatás előtt sikerült kitalálni egyfajta alapvonulatot, amit aztán megpróbáltunk felvenni. Ezek különböző élethelyzetek apával és fiával, olyanok, amelyekből érződik a köztük lévő szoros kapcsolat. Lehet az szeretet, viccelődés, ugratás, akármilyen. Nem szeretek kötött forgatókönyvvel dolgozni, úgyhogy itt is csak egy vázlat készült. A forgatás során ez új ötletekkel bővült. A stáb bármelyik tagja kitalálhatott bármit. Ha jó volt, meg is valósítottuk. Egyébként az egész klipet, a rendezést és a vágást is *Andrással* együtt csináltuk. Ő nemcsak jó színész, hanem filmes szemmel is lát. Sok elképzelése volt az egyes jelenetekről. Ha én másképp gondoltam, megbeszéltek, kialakítottunk egy közös megoldást. A részletek kidolgozása, a tulajdonképeni rendezés természetesen az én feladatomban maradt.

*

Az első forgatási napot a Thermál Szálló környékén töltötte a stáb. A kamionos jelenetekkel kezdték a munkát. Egy-egy néhány másodperces snittet ötször-hatszor is felvettek. Ötször ismételték azt a részt is, amelyikben *Kern András* a saját Fiat 126-osával majdnem nekijárt a kamionnak. Egy ilyen munkánál nincs kaszkadőr... Szerencsére mind az öt alkalommal sikerült megállnia – húsz-harminc centire a robotgó monstrumtól.

A belső felvételeket ideális lett volna a Thermálban elkészíteni. Itt megvolt minden az elképzelés szerint: uzoda, szoba, kávéház – a bérleti díjat azonban nem bírta el a film költségvetése. A gyártásvezetőnek más megoldás után kellett néznie. Kiderült, hogy egy szerencsés véletlen folytán a Fészek Művészklub ingyen áll rendelkezésre: egy másik produkció már kibérelte, és sikerült úgy megszervezni, hogy még ez is befért a bérleti időbe. A gondot csak az okozta, hogy mindez a forgatás előtt négy nappal derült ki. Át kellett szervezni az egész stábot, a szereplőgárdát. A berendezők is keményen megdolgoztak, mert a Fészekben azért mégsem volt meg minden...

A második forgatási nap végére mintegy százhusz percnyi felvett anyag gyűlt össze. A rendező ilyenkor már a helyszínen megmondja, hogy az egyes jelenetek többször megismételt felvételei közül egyáltalán melyik jöhet számításba. Ezt a szkriptes lány feljegyzi a jelenetlistára. Az utómunkálatok első lépéseként pedig, a stúdióban, a lista alapján kiválogatott mint-

egy ötvenpercnyi használhatóan ítélt anyagot átmásolnak az egycollos szalagra.

Később ezen történik a montírozás, de előtte még az ötven percből több VHS-másolat készül. Ezeket a rendező és a főszereplő-társalkotó hazaviszi. Otthon nézegetve, gondolatban vagy papíron „megmontírozzák” (megszerkesztik) a filmet, feljegyzik vágási elgondolásait. Így vonulnak be a stúdióba, hogy a négy és fél perces zeneszámhoz összeállítsák a klipet. Itt még sok minden változik, alakul. A már összeállított részleteket megnézve gyakran új vágási ötletek adódnak. Ezt tulajdonképpen egészen addig lehet csinálni, amíg van rá idő. Ötvenpercnyi felvett anyagból a végtelenségig lehetne variálni. Erre a munkára a *Kern András*-klip esetében tizenhat óra állt rendelkezésre. A rendező szerint ideális körülmények között mintegy hatvan óra kellett volna.

Az elkészült klip végül is egy kedves, hangulatos, helyenként humoros jelenetsor lett. Nem játszódik különleges helyszíneken, nincsenek benne extra kellek. Mellőzi a szokatlan trükköket, effekteket. Nemigen hasonlít a műholdakról ideszugárzott csillagó-villogó, szemképrázató rokonaira. Erről *Somogyi G. György* így foglalta össze a véleményét:

– A videóklip tulajdonképpen az angolszász és azon belül is az amerikai kultúra terméke. Fő funkciójában reklámfilm: alapvető célja, hogy a lemezt eladja. Amerikában ez egy hatvanéves reklámfilmkultúrára támaszkodik, amivel nem érdemes versenyezni. Meggyőződés szerint buta koncepció és hamis út az, ha valaki Magyarországon amerikai mintájú videóklipet akar csinálni. Ezek ugyanis szegényes változatok lesznek. A végeredmény senkinek sem fog tetszeni – se annak, aki nézi, se annak, aki csinálta. A magyar vagy a kelet-európai videóklip akkor lehetnek jók, ha valamilyen gondolatosságot hordoznak. Ugyanaz a helyzet, mint a nagyfilmeknél. A magyar film a hatvanas években azzal tudott áttörni és igen jelentős helyet elfoglalni Európában, hogy nem akart hollywoodi lenni. Rájöttek, hogy nincs rá pénz, nincs meg a szükséges háttér. A magyar film megpróbált gondolatokat közölni, és ezzel érte el azokat az eredményeit, amelyeket akkor elért. Mi itt soha nem fogunk olyan klipet csinálni, mint a *Queen*, *Michael Jackson* vagy *Tom Jones*. Nemcsak pénzünk nincs hozzá, hanem az agyunk is máshogy jár. Ezek egy számunkra teljesen idegen kultúra és társadalom termékei. A maguk helyén rendkívül jól funkcionálnak, mi azonban a világban egy másik klímájában lakunk. Itt ehhez kell kialakítanunk a saját kis gondolati tartalmú filmtermékeinket.

Dékán István

A Vizmű az Eötvös Loránd Tudományegyetemen működik, azonban nem a vízellátást szolgálja. Az egyetem Vizuális Műhely nevű klubját emlegetik így a bennfentesek.

Az már első pillantásra látszik, hogy ez nem egyszerűen egy amatőrfilm- vagy videóklub. Foglalkoznak fotóval, filmmel, videóval és kísérleteznek multimédiális műfajokkal. Szó esik a téma technikai, elméleti és gyakorlati oldaláról is. A hangsúly tulajdonképpen a videón van, de a klub irányítóinak felfogása szerint a videó sajátosságainak igazi megértése is feltételezi a társ-médiумok bizonyos mélységű ismeretét.

*

– *Milyen jellegű az itt folyó munka?*
– kérdeztem Péterffy Andrást, a klub művészeti vezetőjét.

– Először csak játékos tanulmányokat végzünk. Ezek irányát a tagok érdeklődése szabja meg. Aki úgy érkezik ide, hogy absztrakt festőként a formai játékok érdeklik, azt nem kényszeríthetem arra, hogy szociofotóval vagy videóval foglalkozzon. Ilyenkor ő maga keresi meg azokat a lehetőségeket, amelyek a videóban közel állnak saját felfogásához. Játékos tréningeket végzünk a meglévő irányultságok fejlesztésére. Így aztán az oktatásnak nincs homogén szerkezete. Feladatokat kínálunk, és ezeket ki-ki megoldja a maga módján, ha akarja. A megoldások annál jobbak, minél sokfélebbek. Eleinte főként az érzékenység fejlesztésére törekszünk. Ezen a szociális, a probléma-, a konfliktus-

szinopszist, egy forgatókönyvet, hoz egy story boardot, egy novellát, esetleg fotókat. Leül a csapat, illetve a téma iránt érdeklődő tagok csoportja és megbeszéljük a dolgot. Ebben én is részt

mondról beszélnek. Ennek talán az a lényege, hogy az itt képileg feldolgozott gondolatok igen nehezen verbalizálhatóak. Ami szavakban is jól kifejezhető, azzal inkább nem foglalkozunk.

– *A hasonló klubok produktumait ismerve úgy tűnik, talán az ELTE Vizuális Műhely a leginkább kísérleti jellegű.*
– Lehet. Én azt bátorítom, hogy mindenki kerülje a szokványos megoldásokat, keressen új utakat. A kísérletezés egyébként itt nem végcél, hanem a tanulási folyamat része. Időnként azonban ez is kiérlel önálló életre alkalmas műveket.

– *Milyen nyilvános fórumokon vett vagy vesz részt a klub?*
– Régebben, a hatvanas, hetvenes években az Egyetemi Színpadon az amatőrfilmezésnek nyilvános fóruma volt. Később lanyhult az érdeklődés a téma iránt. A hetvenes évek közepén az Eötvös-klubban szerveztünk videóval kapcsolatos nyilvános beszélgetéseket.

– *Van-e a vizuális műhelyből kikerülő munkáknak valamilyen közös vonása, vagy stílusa?*
– Szűkebb értelemben vett közös stílus nincs. Inkább közös gondolkodás-

tus- és a forma iránti érzékenységet is értem.
– *Milyen produktumok, művek készülnek itt?*
– Döntően kísérleti munkák, nem is feltétlenül a nyilvánosság számára. Ezekről itt beszélgetünk, vitatkozunk. A másik szintje a dolognak az, amikor valaki kimondottan a nyilvánosság elé akar lépni egy művel. Akkor ír egy

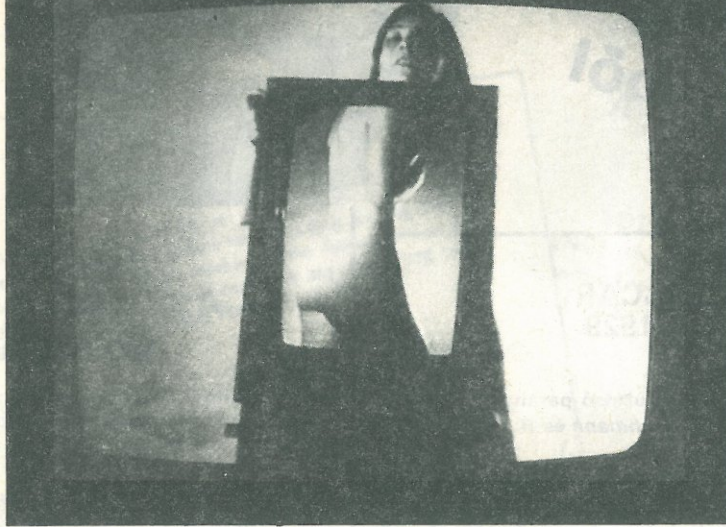
veszek. Nem szólok bele közvetlenül, csak indirekt módon terelgetem őket. A beszélgetés során nemcsak az elképzelés csiszolódik, hanem a résztvevők köre is kialakul.

– *Van-e a vizuális műhelyből kikerülő munkáknak valamilyen közös vonása, vagy stílusa?*

– Szűkebb értelemben vett közös stílus nincs. Inkább közös gondolkodás-

VIZMŰ

A VIDEÓKULTÚRÁÉRT

Ekkor rendeztünk először vetítést, illetve vitasorozatot, Kísérleti filmezés Magyarországon címmel. Ilyen eddig három alkalommal volt. Időnként kiállításokat is szervezünk. Nyolcvanháromban a Szakszervezetek Művelődési Házában csináltuk meg a Mozgó Képek kiállítását. Itt fotó-, videó-, film- és ezek kombinációjából létrehozott intermedialis alkotások is szerepeltek. Minden évben van egy bemutatónk az Eötvös Klubban. Ezenkívül rendszeresen részt veszünk különböző szemléken, bemutatókon. Azt azért el kell mondani, hogy meglehetősen rossz körülmények között dolgozunk. Elavult, hiányos technikával, teremgondokkal küszködve. Bár lehet, hogy ennek egyfajta pozitívuma is van. Ha valaki nagyon meg akar valamit csinálni, és az csak nehezen lehetséges, talán kiérleltebb lesz a végeredmény.

*

A Vizuális Műhely tagsága állandó rotációban van. Minden évben újak jönnek. Néhányan az egyetem elvégzése után is maradnak, mások továbblépnek. Ennek igen változatos útjai lehetnek. Van, akit felvesznek a Színház- és Filmművészeti Főiskolára. Van, aki elméleti területen folytatja tovább a témát, miközben esetleg tanár, újságíró vagy valami más lesz a főfoglalkozása. Természetesen olyanok is akadnak, akik teljesen abbahagyják ezt, és egyáltalán nem foglalkoznak többet filmmel, videóval. Az itt töltött idő azonban ezek számára nem haszontalan. Sőt, talán itt érvényesül valójában a dolog közművelődési értéke.

Sokan meglévő foglalkozásuk mellett, mintegy második szakmákként szeretnék gyakorolni a videóást. A videó erősen terjedő gyakorlati felhasználásához pedig egyre több értő, de nem feltétlenül filmfőiskolát végzett szakemberre van szükség. A Vizműben szerzett ismeretanyag és gyakorlat ehhez is hasznos alapozásul szolgál, egyes esetekben meg is felel.

Akinek ez nem elegendő, annak ma már módjában áll részt venni valamilyen magasabb szintű képzési formában is. A felsőfokú videóképzés lehetőségei Magyarországon most vannak kibontakozóban. Az ELTE-n is indult egy ilyen kísérlet, a videokommunikációs szak: ez posztgraduális egyetemi továbbképzési forma. Tematikájának és módszereinek kialakításánál a szervezők felhasználják a vizuális műhelyben nyert tapasztalatokat is.

D. I.

A „Pandora” című film forgatásán.

OSCAR STORY

Fejezetek
egy sokat vitatott
elismerés
történetéből
III.

A LEGELSŐ OSCAR NYERTESEI – 1929

Produkción: „*The Last Command*” (Az utolsó parancs), Paramount. Producer: J. G. Bachmann és B. P. Schulberg
„*Wings*” (Szárnyak), Paramount. Producer: Lucien Hubbard

Művészi érték: „*Sunrise*” (Napkelte), Fox

Rendező: Frank Borzage – „*Seventh Heaven*” (Hetedik mennyország), Fox

Rendező (vígjáték): Lewis Milestone – „*Two Arabian Knights*” (Két arab lovag), United Artists

Színész: Emil Jennings – „*The Last Command*” és „*The Way of All Flesh*” (Miden élők útja), mindkettő Paramount

Színésznő: Janet Gaynor – „*Seventh Heaven*”, „*Sunrise*” és „*Street Angel*” (Utcai angyal), mindhárom Fox

Forgatókönyv (adaptáció): Benjamin Glazer – „*Seventh Heaven*”, Fox

Forgatókönyv (eredeti): Ben Hecht – „*Underworld*” (Alvilág), Paramount

Forgatókönyv (vegyes): Joseph Farnham – „*Telling the World*”, (Megmondani e világnak), MGM

Kamera: Charles Rosher és Karl Struss – „*Sunrise*”

Kivitelezés: „*The Dove*” (A galamb) és „*The Tempest*” (A vihar) William Cameron Menzies, United Artists

Technikai effektek: „*Wings*” – Roy Pomeroy, Paramount

A 25. OSCAR NYERTESEI – 1953

Legjobb film: „*From Here to Eternity*” (Most és mindörökké)

Rendező: Fred Zinnemann („*From Here to Eternity*”)

Férfi színész: William Holden („*Stalag 17*” – 17-es hadifogolytábor)

Női színész: Audrey Hepburn („*Roman Holiday*” – Római vakáció)

Férfi mellékszereplő: Frank Sinatra („*From Here to Eternity*”)

Női főszereplő: Donna Reed („*From Here to Eternity*”)

Forgatókönyv (eredeti történet): „*Roman Holiday*”

Forgatókönyv (feldolgozás): „*From Here to Eternity*”

Eredeti forgatókönyv: „*Titanic*”

Kamera (fekete-fehér): „*From Here to Eternity*” (Burnett Guffey)

Kamera (színes): „*Shane*” (Loyal Griggs)

Kivitelezés (fekete-fehér): „*Julius Caesar*”

Kivitelezés (színes): „*The Robe*” (A palást)

Hang: „*From Here to Eternity*”

Zene (dal): „*Secret Love*” (Titkos szerelem)

Zene (dráma vagy komédia): „*Lili*”

Zene (musical): „*Call Me Madam*” (Engem hívjon, Madame)

Vágás: „*From Here to Eternity*” (William Lyon)

Kosztüm (fekete-fehér): „*Roman Holiday*”

Kosztüm (színes): *The Robe*

Különleges effektek: „*War of the Worlds*” (Világok háborúja)

Rövidfilmek (rajz): „*Toot, Whistle, Plunk and Boom*” (Visítás, füttyentés, pengés és dörgés)

Rövidfilmek (egy orsós): „*The Merry Wives of Windsor Overture*” (A windsori víg nők nyitánya)

Rövidfilmek (két orsós): „*Bear Country*” (Medveország)

Dokumentációs (rövid): „*The Alaskan Eskimo*” (Az alaskai eszkimó)

Dokumentációs (hosszú): „*The Living Desert*” (Az élő pusztaság)

AZ 50. OSCAR NYERTESEI – 1978

Legjobb film: „*The Deer Hunter*” (A szarvasvadász)

Rendező: Michael Cimino („*The Deer Hunter*”)

Férfi színész: Jon Voight („*Coming Home*” – Hazatérés)

Női színész: Jane Fonda („*Coming Home*”)

Férfi mellékszereplő: Christopher Walken („*The Deer Hunter*”)

Női mellékszereplő: Maggie Smith („*California Suite*” – Kaliforniai lakosztály)

Forgatókönyv (eredeti): „*Coming Home*”

Forgatókönyv (adaptáció): „*Midnight Express*” (Éjféle expressz)

Kamera: „*Days of Heaven*” (A mennyország napjai)

Kivitelezés: „*Heaven Can Wait*” (A mennyország várhat)

Hang: „*The Deer Hunter*”

Zene (eredeti dal): „*Last Dance*” (Utolsó tánc)

Zene (eredeti hangszerelés): „*Midnight Express*”

Zene (eredeti dal és hangszerelés): „*The Buddy Holly Story*”

Vágás: „*The Deer Hunter*” (Peter Zinner)

Kosztüm: „*Death on the Nile*” (Halál a Níluson)

Rövidfilmek (rajz): „*Special Delivery*” (Különleges szállítmány)

Rövidfilmek (akció): „*Teenage Father*” (A tizenéves apa)

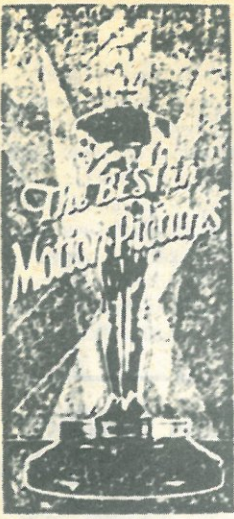
Dokumentációs (rövid): „*The Flight of the Gossamer Condor*” (A kondorkeselyű könnyed röpte)

Dokumentációs (hosszú): „*Scared Straight!*” (Tömény rémület!)

Idegen nyelvű film: „*Get Out Your Handkerchiefs*” (Kapd elő a zsebkendőd) – francia

TOP SECRET

Twelfth Annual ACADEMY AWARDS

OFFICIAL
Nomination Ballot

Award for the BEST PICTURE of the Year

VOTE FOR TEN PICTURES IN THE ORDER OF YOUR PREFERENCE that is put the title of the production which is your first choice in the first line your second choice on the second line and so on. Write titles only.

ACTING Awards. Vote for FIVE CHOICES in each classification, in the order of your preference. Refer to Reminder List before voting. Leads are eligible on for the general Best Performance Awards. Those marked in the Reminder List by check ✓ are considered Leads. If you wish, you can nominate any supporting player for both the Supporting Award and the general Best Performance Award.

ACTOR Nominations for the best performance by an actor

FIRST CHOICE Robert Donat in Goodbye Mr. Chips
SECOND CHOICE Henry Fonda in Young Mr. Lincoln
THIRD CHOICE Gene (Rock)hurst in Blackmail
FOURTH CHOICE James Stewart in Mr. Smith Goes to Washington
FIFTH CHOICE Charles Coburn in Made For Each Other

ACTRESS Nominations for the best performance by an actress

FIRST CHOICE Jane Bryan in We Are Not Alone
SECOND CHOICE Betty Field in Of Mice and Men
THIRD CHOICE Elza (Khan)cheter in The Beachcomber
FOURTH CHOICE Vivian Leigh in Gone With the Wind

Supporting Actor Nominations for the best performance by an actor in a supporting role

Gene (Rock)hurst in Blackmail
Charles Coburn in Made For Each Other
J. Edward Bromberg in Hollywood Cavalcade
Roman Bohren in Of Mice and Men

Supporting Actress Nominations for the best performance by an actress in a supporting role

Jane Bryan in We are Not Alone
Hattie McDaniel in Gone With the Wind
Betty Field in Of Mice and Men
Elza Khancheter in The Beachcomber

Turn Page for Your Ballot on Best Picture!

for Ballot of Your Own Branch!
Out and Return them Both Today
CLOSE WEDNESDAY, FEBRUARY 7

Íme a ritkaság: a tizenkettedik Oscar-díj kiosztásának - 1939 - egy hivatalos szavazólapja. Ma már nem tudhatjuk, hogy melyik akadémiai tag voksolt ezen a cédulán, néhány érdekesség azonban így is felfedezhető. A legjobb film kategóriájában tíz mű jelölésére volt mód, míg a színészek esetében ötre. Ez utóbbiakra adott szavazatoknál meg kellett jelölni a filmet is.

A legjobb mellékszereplőkre első ízben 1936-ban lehetett szavazni. Talán nem érdektelen

összehasonlítni a végeredményt az ismeretlen szavazó jelöltjeivel. Az akadémia díját 1939-ben a „Gone With the Wind” (Elfújta a szél) nyerte el - a mi lapunkon a mind a mai napig nagy sikerrel vetített mű hatodiknak lett sorolva.

A legjobb férfiszínész Robert Donat („Goodbye Mr. Chips”) - ez telitalálat.

A legjobb női alakításért Vivien Leigh („Gone With the Wind”) kapta az Oscart - nálunk ötödik.

A legjobb férfi mellékszereplő hivatalosan Thomas Mitchell („Stagecoach”) - nem kapott bizalmat.

A legjobb női mellékszereplő Hattie McDaniel („Gone With the Wind”) - második.

FÉNYLŐ KÉPERNYŐK,

FÉNYLŐ TEKINTETEK

Fotó:
Nagy Zoltán

● Ablak a nagyvilágra – a kábeltelevíziózás első lépései

Videóörjárat a Józsefvárosban

„Mindenki másképp csinálja” – mint a költő mondja. Nincs egyetemes recept. A videózásban sem. A nyilvánosság kiszélesedése, a reform felgyorsulása egyaránt közrejátszott abban, hogy – egy demokratizálódási folyamat eredményeként – sikerült szakítanunk a videózás sztálini örökségével. De az igazi átalakulásnak még csak a kezdetén vagyunk. Most merre tovább? Erre a kérdésre kerestem a választ, amikor elindultam, hogy főljárjam, hogyan videóznak az emberek a Józsefvárosban.

ITT NEM LESZ VISSZARENDEZŐDÉS!

Fazekas Arisztidné csak a harmadik csöngésre nyit ajtót. Kápkodva betessékel a szobába, helyet kínál, de közben nem veszi le a szemét a képernyőről. A Super Channelen éppen az Oklahoma Giants és a Cincinnati Hawks mérkőzése megy.

– Imádom az amerikai futballt! – mondja Fazekasné. – Meg a baseballt! Az ikrek ilyenkor olyan nyugodtan alszanak – mutat a széles ágyon békésen szuszogó apróságokra. Mellettük nyolc év körüli kislány, tizenéves kamaszlány és egy borostás, középkorú férfi. Mind alszanak.

– *Úgy látom a nagyobbak is.*

– Hát igen. A Józsika ma egy kicsit elaludt, nem is ment iskolába. Zsanett a vőlegényével pedig elég későn jött meg.

– *Úgy látom, maga nem videózik...*

– Jaj, dehogynem! Különösen most, hogy gyesen vagyok. Kell az a kis kultúra! Csak a sportot nézem a Sky meg a Super Channelen. Most is ott van négy-öt új kazetta, de nincs érkezőm megnézni őket. Egész nap csak mosok, főzök, rengeteg a gond a kicsikkel. Talán majd este vagy éjszaka...

– *És nem zavarja a kicsiket?*

– Hát először zavarta őket, mert akkor még az ágy végében volt a tévé meg a videó. Egyszer a videó beette a kakis pelenkát. De nem játszotta le! Akkor az ágyat áttoltuk oda, a szekrényt kivittük a konyhába, a videót pedig föltettük a polcra. Nem könnyű ezt megoldani egy szobakonyhás lakásban. Aztán, ahogy Zsanett egyre nagyobb lett, gondolni kellett arra is, hogy ugye hozzá néha feljárnak a fiúk. Akkor vittük a videót a folyosó végére, a végre, de a szomszédok ötpercenként kiugrasszítottak bennünket. Szóval a videót végül is visszahoztuk, a szekrényt eladtuk, a kicsik már nagyok voltak, kítettük a kiságyat. Józsika pedig a videó dobozában aludt.

– *Elégedett a hazai videópiaccal?*

– Alapjában véve igen. Horrort a Sanyitól kapunk, krimit a Gézától. A Kopasz a legjobb, mert az mindent meg tud szerezni, de az kicsit drágább.

– *És a szabályozás?*

– Egyre jobb. Mi sem értettünk egyet azzal, hogy az országgyűlés csak a tévét mentesítette az áfa alól, de az irány alapvetően helyes. Az például nagyon jó, hogy most már családonként egy pornókazettát be lehet hozni. Az persze nem helyes, hogy ezúttal sem gondoltak a nagycsaládosokra.

– *Mi a véleménye a férjének?*

– Azt talán ő sem tudja, mert nem hiszem, hogy a börtönben sokat videóznának. De hát két hónap múlva szabadul, és akkor majd be kell hoznia a négyéves lemaradást.

– *Nem lesz könnyű... Hatan egy szobában...*

– Heten.

– *Persze, a vőlegény...*

● Az örök emberi dilemma: mi lesz azokkal, akik nem nézhetik a Sky Channelt?

Hilda mama ajtót nyit egy párnak, majd betessékeli őket a cselédszobába. Csöndesen mosolyogva tér vissza.

– A kis unokahúgom. Okos, talpraesett lány. Hiába, az övék a jövő.

– *Apropó, jövő!* Azt mesélik, hogy Hilda mama volt a legjobb jósnő a városban.

– Túlzás. Én csak becsületesen végeztem a munkámat. Megkérdezték, mi lesz, én megmondtam.

– *És ez mindig bejött.*

– Nem jól mondja, kedveském. Nem „bejött”. Én láttam a jövőt. Meg hát látom én még most is. Ezért hordják ide azt a sok videókazettát.

– *De én nem látok itt a lakásban videólejátszót.*

– Nem is kell. A kazetta fölé tartom a kezem és megmondom, mi a film vége. De ezt tudom lézerlemezzel is. Bocsásson meg egy pillanatra!

Hilda mama fiatalosan felpattan és kedves mosollyal kísért az ajtóhoz egy fiatal párt, amely az imént bukkant elő a kamrából, majd visszaül a helyére.

– Egy kedves kis tanítványom. Nagyon érdeklődő. Különösen a zaccjólás érdekl. Planétásnő szeretne lenni.

– *De ha ilyen komoly igény van arra, amit csinálni tetszik, nem lehetne valahogy vállalkozásban?*

– Ugyan, aranyoskám! A kormány vállalkozásellenes. És azt se feledje, hogy én látom a jövőt! Tudja, kik járnak hozzám? Csak arra kérem, ezt ne írja meg! (Hilda néni kérésnek eleget téve, nem teszem közzé az illusztris

● Lehet-e a közösségi televízió a helyi nyilvánosság fóruma? (Képünk a kerekasztal-beszélgetésen készült.)

– Dehogy! A vőlegények csak egy-egy alkalommal ugranak fel. Az a helyzet . . . De ezt talán ne is írja meg, hadd legyen meglepetés a férjemenk . . . Babát várok.

– *És akkor átrendezik a lakást?*

– Szó se lehet róla! Eleget tologattam már a bútorokat. Itt nem lesz visszarendezés!

HILDA MAMA TUDJA A VÉGÉT

Özvegy Pörpelynét a környéken mindenki csak Hilda mamaként ismeri. Ha megkérdezik, mivel foglalkozik, szerényen csak annyit válaszol, „nyugdíjas”. De ez az egyszerű kisnyugdíjas, aki annak idején közismert jósnő volt, ma az itt lakók opinion leaderje, véleményirányítója a videóval kapcsolatos kérdésekben.

– Mit nem mond, aranyoskám?! – szabadkoczik Hilda mama. – Egyszerű nyugdíjas vagyok. Igaz, sokan szeretnek, sokan kérik ki a véleményemet, de az az idő elmúlt már, amikor . . .

Beszélgetésünket csöngetés zavarja meg.

● És lesznek-e a reformnak intézményes garanciái? – kérdik a környéken dolgozó nők.

névsort.) De én nem jószok szegényeknek. Nem lenne sportszerű. Én ugyanis pontosan tudom, mi lesz ennek a vége.

ÚJ KÖZMEGEGYEZÉS KELL

Márk Szaniszló szakaszvezető a környék közismert alakja. Munkája az utcához köti, de neki is van véleménye a videó elterjedéséről és e folyamat társadalmi kihatásairól.

– Nem vagyok a videó megszállottja, de azt el kell ismernem, hogy kedvező hatással van a körzet közrendjére. Aki videózik, az például nem jár ki az utcára késelni. De strichelni sem nagyon lehet videózás közben.

– És az emberi kapcsolatok? Nem vesznek el?

– Sőt! Tudja, hogy hívtak engem itt a környéken? De hagyjuk a múltat! Mióta az emberek videóznak, csöndes szeretettel csak Dirty Harrynek, Kóbrának vagy Zombinak szólítanak. Néha megkérnek, hogy ajánljak valami jó kazettát, de mivel nekem nincs videóm, én legfőleg az Ötvös Csöpöt, meg az Eősze őrnagyot ajánlom.

– Nem gondolja, hogy a filmekben látható deviáns viselkedési formák a nézőket hasonló aktusok elkövetésére inspirálják?

– Erre még nem gondoltam, de ami az aktusokat illeti, abban van valami igazság. Bár ezt már csinálták a videó feltalálása előtt is. Különösen itt. Most például ott, abban a kapualjban. Tet-szik látni?

– Igen. Hát ezek nem éppen videóznak...

– Nem lehet egész nap videózni. Néha dolgozni is kell.

– Ez magának munka?

– Nem is szórakozás. Tessék csak egyszer megpróbálni!

– Térjünk át a videózás egy másik aspektusára. Figyelembe véve a helyi sajátosságokat, joggal feltételezhető, hogy a kreatív videózásnak itt egészen más dimenziói bontakoztak ki.

– Tetszik parancsolni?

– Arra gondoltam, hogy ööö... az árut esetleg videókazettán mutatják meg az érdeklődőknek. Az izét...

– Nem, azt nem videón mutatják meg. Mert, ugye a videóba nem lehet betenni... mindenfajta kazettát...

– A kompatibilitás problémája.

– Így is mondhatjuk. De az biztos, hogy itt nem videón csinálják.

– Hogyan alakul a kínálat?

– Most egy kis túlkínálat van. Tudja, a lengyelek...

– Hamu és gyémánt?

– Szexmisszió. Sajnos, ebből sok probléma is fakad. Én a megoldást egy új közmegegyezésben látom.

– Miben látja a lényegét?

– Meg kellene egyezni abban, hogy a lengyelek ne menjenek a kocsisorra. Különben a régi lányok kikaparják a szemüket.

KSZDSZ

Napokig kerestem H. P.-nét, míg végre sikerült megszerveznünk a beszélgetést egy közeli presszóban. A csinos fiatalasszonyt hátul, egy sarokasztalnál találtam meg. Előtte az asztalon friss napilapok, a Magyar Közlöny néhány száma, zsebszámológép. Némán helyell kínál, s mielőtt felém fordulna, még bejegyez valamit egy táblázatba.

– Miért ragaszkodott hozzá, hogy ne írjam meg a nevét?

– A szakszervezet, amelynek létrehozásán már hónapok óta dolgozom, egyelőre még csak álom. S mivel itt az ügy a fontos, nem szeretném magam az előtérbe tolni.

– Nem is erről szeretném kérdezni. Engem most elsősorban az érdekel, hogyan változtatta meg az emberek életét a videó.

– Úgy érzem, rossz irányba. Ne higgye, hogy elvakult feminista vagyok, de szerintem a videó az itt élő asszonyoknak a rabság újabb formája.

– Kinder, Kirche, Küche?

– Részben. Itt is három K-ról van szó: a konyha, a munka és a képernyő rabságáról. Mélységesen fölhaborít a dolgozó nők ilyesfajta elnyomása.

– Ennyire gyűlölni a videót?

– Ugyan! Egy eszközt nem lehet gyűlölni, legfőleg azt, ahogyan visszaélnék vele. Nem mintha a televízióról jobb véleményem lenne. Elismerem, hogy az utóbbi időben egyre többet foglalkoznak velünk, de az a mód, ahogyan ezt teszik, enyhén szólva is egyoldalú. A tévénezők lassan már ismerik az összes itt dolgozó nő kezét, de szinte semmi egyebet. Akkor már inkább a filmek!

– Kikre gondol?

– Makk Károlyra, Sándor Pálra vagy például Bereményi Géza új filmjére. Igaz, ők egyfajta történelmi aspektusból szemlélik a mi problémáinkat. De, mondjuk, Szomjas György vagy az új filmjében Dobray már egy pozitív értelmű jelenidejűséget visznek be a filmjeikbe.

– És mi a véleménye a videó-feketepiacon forgó nyugati filmekről?

– Felháborítóan tartom őket. Ezekben a filmekben egyfajta macho-szemlélet uralkodik, hamis romantika. Nagy veszélyt látok bennük, ugyanis a nézőket eltávolítják az aktuális társadalmi valóságtól. És természetesen nem vetik föl a képviselőt kérdését. Azt pedig ne feledjük, hogy a mi országgyűlésünk nem az olasz parlament.

– A szavaiból úgy veszem ki, hogy ön látja a megoldást, a kivezető utat...

– Igen. A megoldás...

Kövérkés, kopaszodó úr lép az asztalunkhoz és régi ismerősként üdvözlöi H. P.-nét. Majd közelebb hajol hozzá.

– Wieviel?

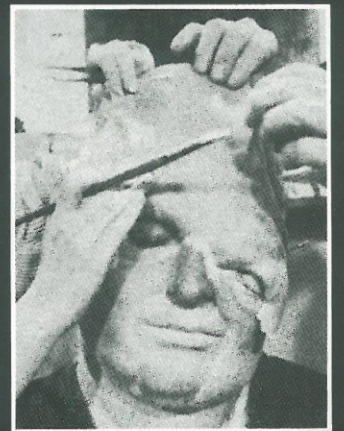
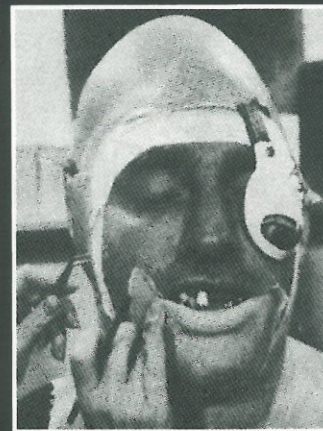
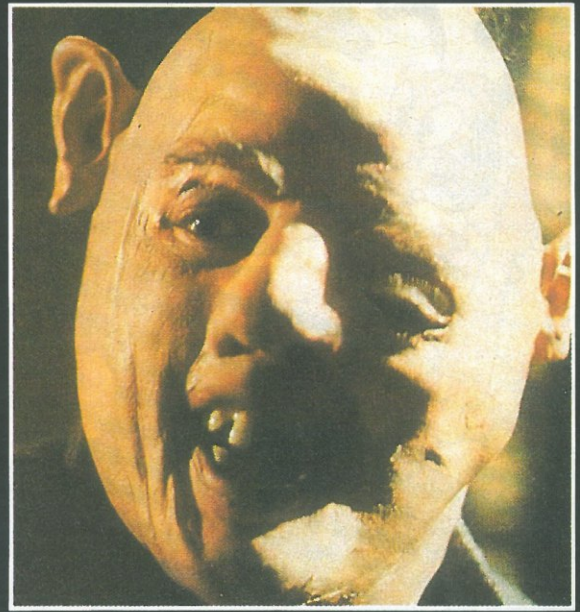
– Zweihundert Mark – közli tömören beszélgetőpartnerem.

A kövérkés úr beleegyezően bólint. H. P.-né összeszedi a papírjait, holmijait, s miközben hatalmas retiküljébe rakja őket, csöndesen magyarázza.

– Legközelebb majd befejezzük a beszélgetést. Most, látja, haszthatatlan munkám van. Dietrich nem is sejt, micsoda szerencséje van. Holnap ugyanis sztrájkolunk. Igaz, ez egyelőre még csak vadsztrájk, de ha minden jól alakul, az év közepére már meglesz a szakszervezetünk.

Bocsánatkérően biccent egyet, aztán eltűnik a német úr karján.

HORROR **K** OZMETIKA

KABOSTÓL JACKSONIG –

KIKI

Miközben Kikivel, az *Első Emelet* énekesével és újabban szerzőjével (de erről majd később...) be- szálltam a Vörösmarty téri palota páternosztérébe, utitársam arról panaszkodott, hogy az ORI-büfét, zenekara kedvéért, igazán berendezhették volna az első emeleten is. Beszélgetésünk leendő főtémájához kapcsolódva egy videókazettát szorongatott kezében, amelyről nem volt hajlandó megszabadulni.

– *Ha nem vagyok indiszkrét, mit tartalmaz a kazetta?* – szegsztem neki a kérdést.

– Igazán nem azért hoztam magammal, hogy bevágódjak a lapnál – felelte Kiki kissé szabódva. – *Bogdán Csabának* viszem, mert ő is imádja a régi *Kabos*-filmeket. Ami ezen van, az „*Ez a villa eladó*”, pedig különösen egyik kedvencünk.

– *Jó, hogy magaddal hoztad, így nem kellett azzal a snassz kérdéssel kezdenem, hogy van-e videó.*

– Természetesen van, sőt szinte csak az van.

– ???

– Moziba nincs időm eljárni, mivel sokat vagyok távol, a tévé műsorait is általában felvételtől nézem.

– *Most már világgá kúrtolted, hogy Kabos Gyula filmjeit szereted. Mit még?*

– Az olyan művészfilmeket szeretem, amelyek ironikusak, tele vannak kétértelmű kijelentésekkel. A kalandfilmeket is kedvelem, no és természetesen a sportot.

– *Ez utóbbit műveled is?*

– Hetente háromszor focizom a haverjaimmal, futok a Kamaraerdőben. Télen Újpesten a hokiürületemet is kitombolhatom.

– *A sportközvetítésekről mi a véleményed?*

– A szűkös lehetőségeikhez képest igazán kitűnő munkát végeznek a sportriporterek. Egyébként jóval több sportműsor közvetítésére lenne igény. Ez meggyőződésem! Órákat el tudok ücsörögni a videó előtt, ugyanis a barátnóm majd' mindennap hoz valamilyen kazettát a Videotékából. A zenekar kedvencei az „*Egészséges erotika*”, a „*Picasso kalandjai*” az *Eddy Murphy*-filmek és *Benny Hill*. Ezeket a műalkotásokat már vagy tizenötször láttam, de még mindig ugyanúgy röhögök a poénokon. Rájöttem, hogy egy poén finomabbá válik, ha az ember már rá tud készülni.

– *Műfajod képes eredményeit – gondolom – árgus szemekkel figyeled. Mi a véleményed a hazai és a külföldi klipekről?*

– A magyar videóklipok sajnos szegényesek, de ez nem azért van, mert ötletihányban szenvedünk, hanem mert nincs elég pénz az elképzelések megvalósítására. Nem igazi filmes körülmények között születnek meg a hazai produkciók. Nincs kialakított stáb, amelyben minden fogaskerékre szükség van, és mindenkinek testreszabott feladatát kell ellátnia. Égető gond a szakemberhiány.

– *A külföldi előadók közül kiknek a klipjei tetszetek?*

– Azt hiszem, *Madonna*, *Prince*, és *Michael Jackson* rövidfilmjei a leghatásosabbak. Jackson Bécsmeg is néztem, amikor ott koncertezett.

– *Ezek szerint ő a kedvenced vagy példaképed?*

– Nem, példaképem nincs, csupán elismerem a tudását, a profizmusát.

– *Szerinted mitől jó egy klip?*

– Az a véleményem, hogy mindenképpen valamilyen sztoriba kell foglalni az elképzeléseinket. Az *Emelet* legalábbis mindig ilyesmire törekedett.

– *Egyetértesz azzal, hogy egy ilyen klip idealizálja az előadókat, vagyis az exhibicionizmus kiélésére is szolgál?*

– Nekem nem voltak ilyen ambícióim. Valóban kicsit idealizál, hiszen minden olyan lazának tűnik egy ilyen jellegű filmen, de én kerülöm az effajta sztárolást. A „*Drakula táncol*” című mozinkban sem mi vagyunk *Drakula*, noha így vehettük volna „jópofára” a dolgot. Egy titkot most el is árulok: a zenekar egyetlen tagja sem sminkel a forgatások, sőt a koncertek idején sem. Tehát tényleg nem feltűnési viselkedés hozza létre az *Első Emelet* klipjeit.

– *Az utóbbi két lemezezen szerzőként is felbukkant a neved a lemezborítón...*

– A hőskorban, amikor még amatőr zenekarokban énekeltem, aktív szerepet vállaltam a dalok kialakításában. Az *Emelet*ben erre nem volt szükség, hiszen *Berkes Gábor* és *Bogdán Csaba* már kész, teljesen hangszerelt dalokat hozott le a próbára. Én *Michelle* dolgozom együtt, aki az alapokat őrző kazettát adja oda nekem, én pedig az énekszólómat csinálom meg rá.

– *Visszatérve a klipekhez, szerinted mi az oka, hogy szinte kivétel nélkül mindenki a Belvárosban hajlandó a nótáját képen is megörökíteni?*

– Talán mert ez a környék néz ki úgy, ahogy kelle-

ne. Meg a nóták témája is olyan, hogy itt a helyük. Ez majdnem mindenkire vonatkozik.

– *Ha valamikor egy mélabús számat fogtok írni elképzelted, hogy Csepelre mentek forgatni?*

– Elképzelted.

– *Kaptál már ajánlatot filmszerepre?*

– Nem kaptam, de nem is vállalnék ilyen szerepet, mert nem vagyok színész.

– *Néhány kollégád hangját játékfilmek sora őrzi...*

– Nem baj, én semmi pénzért nem vállalnám a közreműködést, mert egész egyszerűen nem értek hozzá.

– *Nyáron a televízió adásba tette a koncertfilmeket.*

– Olyan anyagot próbáltunk összehozni, amely hűen visszaadja az utazás és az öltöző világát, megszólalhatnak benne a rajongók, megörökítjük a dedikálás szépségeit és gondjait. Meg voltunk elégedve a produkcióval, de nem igazán tudtuk kikapcsolni a tudatunkból, hogy az öltözőben kamera dolgozik.

– *Évekkel ezelőtt a Dire Straits-szel készítettetek közös videóklipet. Hogyan emlékszel vissza a közös munkára?*

– Közös munka? Hol volt ott közös munka? *Knopfler*ekkel nem is találkoztunk, csupán a menedzser nézett meg engem és rábólintott a szereplésünkre. Ennyi volt az egész!

– *Pedig ez nagy népszerűséget hozhatott volna...*

– A népszerűség kényes fogalom. Általában pozitív reakciókról értesülök, mégsem szeretek végigmenni a Váci utcán, mert gyakran utánam szólnak, és ez nagyon zavar.

– *Pedig az a közvélemény álláspontja, hogy „Emeleték” igazán sütkérezhetnek.*

– Örülök is az érdeklődésnek és hogy sokak számára mi vagyunk a példaképek, de a magánéletéről nem szívesen tárunk fel titkokat. A népszerűség olyan, mint a mesében a tündér és a boszorkány.

– *Apropó, mit tartasz a mesefilmekről?*

– Októberben kint jártam az ASTA-kongresszuson. Ott láttam a Metro Goldwyn Mayer huszonöt perces élő Walt Disney-bemutatóját. Majd elájultam... Az összes állatfigura meglevénedett, és olyan pompás látványt kerekítettek, hogy tátva maradt a szám. A show után azt is elmondták, hogy a közeljövőben Amerikában lehetővé teszik, hogy jó pénzért az érdeklődők megtekinthessék a mesefilmek forgatását. A szívem is elfacsarodott...

– *Ahogy látom a háttérben ácsorgó csitriké is, akik fél órája rád várnak.*

– Igen? Észre sem vettem őket, annyira belemerülünk a „filmezésbe”.

– *Akkor talán szedelőzködünk. A kazettát itt ne hagy!*

– Isten ments! A *Bogdán* megöl, ha valami baja lesz.

A két tinédzser leányzó lelkesen bukkan fel a rejtekhelyéről: elment ez a hülye fickó, aki ennyi ideig feltartotta kedvencüket.

Greczy Zsolt

Videoparagrafus

A kérdésekre válaszol jogi tanácsadónk: dr. Strasser Tibor

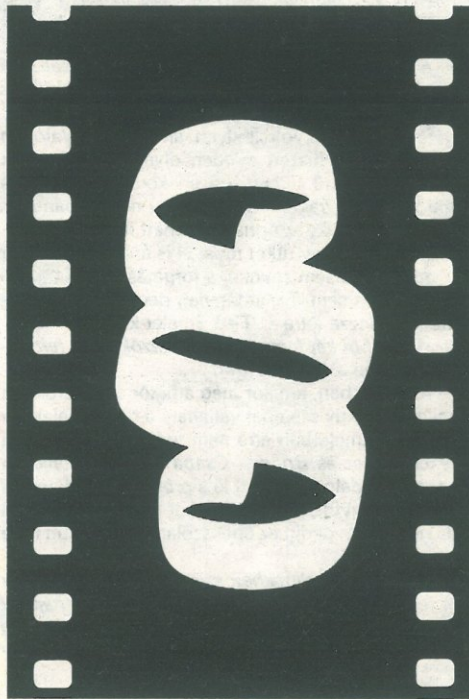
IN COGNITO. Jó nevű vállalat egyik vezetője vagyok. Folyamatos kapcsolatban állunk egy nyugati céggel, amelynek egy ott élő magyar a főnöke. Nemrégiben különösen nagy jelentőségű üzletet sikerült vele tető alá hoznunk. Ebből az alkalmából meghívta magyarországi barátait és üzletfeleit szállodai lakosztályába egy baráti összejövetelre. Ekkor videófelvételt is készült, s ebből egy-egy példányt külföldi üzletfelelünk eljuttatott mindenkinek, aki az esten részt vett. Meg kívánom jegyezni, hogy a társaságban országos, sőt nemzetközi hírű közéleti személyiségek is voltak. Legnagyobb meglepetésemre az egyik hetilapban csípős glosszát találtam, amely ennek az összejövetelnek az eseményeit részletezi. Neveket ugyan nem írnak, de könnyű felismerni, kiről is van szó. Ez nyilvánvalóan csak úgy történhetett, hogy valaki a saját kazettáját megmutatta az újságírónak. A gondom a következő. Egy ilyen összejövetelen, ugye, sok minden történik, sok mindent mond az ember, amit nem a nyilvánosságnak szán. Társaságunk egyik tagja – eléggé el nem ítélt módon – illetéktelennek mutatta meg a videófelvételt, s ezzel több tekintélyes embert hozott nehéz helyzetbe. Mit lehet ilyen esetben tenni?

Őn írja, hogy az összejövetelen videófelvétel is készült, tehát nem titokban vették fel azt, ami történt. De hogy mi is történt ott, arról nem ír, így csak feltételezem, hogy semmi olyan, ami nem kerülhetett volna napfényre – hiszen ez esetben biztos már az összejövetelen tiltakozott volna a videófelvétel miatt. Véleményem szerint a másolatok ajándékként történő megküldése nem minősül nyilvánosságra hozatalnak, ami által a személyhez fűződő jogát megsértették volna. Őn nyilván azt sérelmezi, hogy a csípős glosszában nem csak szépet és jót írtak, és név nélkül is rá lehetett ismerni a résztvevőkre, így Önre is. Ha tehát úgy érzi, hogy olyan módon írnak a glosszában Önről, hogy még név nélkül is mindenki felismeri, és amit írnak, az az Ön jó hírnevét sérti, kérheti mindezek megállapítását a bíróságtól, megfelelő elégtétel nyújtásával együtt. Én mégis azt tanácsolom, jól gondolja meg, a pereskedést választja-e, amit a hetilap kiadójával és az újságíróval szemben indíthat meg. Ha ugyanis a bíróság nem minősíti a glosszát, illetve az abban Önre vonatkozatható részletet sértőnek, akkor még a perköltségeket is Önnek kell viselnie.

SZÍVESSÉG. Rendszeresen kölcsön szoktam adni műsoros kazettákat a barátaimnak, mint ahogy én is kapok tőlük. A kölcsönzéseket egy füzetben vezetem, hogy mindig pontosan tudjam, melyik kazetta kinél van, s hogy én kinek melyik kazettával tartozom. Egyik barátom már lassan egy éve elvitt tőlem három kazettát. Rendszeresen hívogattam, hogy hozza már vissza, s most, legutóbb vissza is hozott kettőt. A harmadikat nem, mert mint mondta, azt valahogy elveszítette. Hozott helyette viszont egy ugyanolyan üres kazettát. Nem fogadtam el. Én ugyanis ritkaságokat gyűjtök, s az eltűnt kazettán is ilyen film volt. A barátom sajnálkozva közölte, hogy ő azt a filmet nem tudja megszerezni, mint ahogy már én sem. Nem akarok perre menni a barátommal, de úgy gondolom, az ő kötelessége lenne, hogy akár a föld alól is, de előkerítse a szóban forgó filmet. Vagy nem?

Hát valóban az lenne a megoldás, hogy a barátja próbáljon saját ismerősei között találni valakit, akinek szintén féltve őrzött kincse az a film, amely az elvesztett kazettán volt. De hát ez nem biztos, hogy sikerül,

ha a ritka kincs nem túl gyakori felvétel volt, akkor az a valószínűbb, hogy próbálkozása eredménytelen marad. Azt nem ajánlom, hogy azért perelje be, hogy a bíróság kötelezze őt olyan kazetta átadására, amelyre a ritkaság van felvéve. Ennek az ítéletnek ugyanis a végrehajtása, végrehajthatósága erősen megkérdőjelezhető. Azt is nehéz lenne megállapítani, hogy milyen értéket képviselt az elvesztett kazetta, hiszen minősíthetjük csupán egy használt kazettának is – és az még egy újnak az értékét sem éri el. Amennyit Önnek ért – tekintettel a rajta felvett ritkaságra –, azt a bíróság nem valószínű, hogy értékelni tudja, kivéve, ha eredeti műsoros kazetta volt. Ezért azt ajánlom, máskor jól gondolja meg, kölcsönözze-e féltett kincseit. Most pedig fogadja el az új,

üres kazettát, és a barátjának többé ne adjon kölcsön filmeket.

NON PROFESSIONAL. Szerződéses vállalkozásba vettem egy mozit. Van videóprojektorom is. Mivel sok éven át amatőrfilmes voltam, több órányi érdekes anyagom halmozódott fel Super 8-as filmen. Úgy gondoltam, hogy ezeket a filmeket átírtam videókazettára, és műsorra tűzöm őket a mozimban. Itt nincs jogdíjprobléma. Már arra is gondoltam, hogy veszek egy videokamerát, s a forgalmazóktól kölcsönzött filmek vetítése előtt videóval készített saját híradót mutatnék be. Mik ennek a törvényes feltételei?

Tudomásom szerint a jelenlegi szabályozás alapján még a saját felvételeinek a nyilvánosság számára, a bérelt filmszínházban történő vetítéséhez is a Filmfőigazgatóság engedélye szükséges. Jó ötletnek tűnik, hogy Ön saját híradót készítsen, hiszen a híradó lassan kiszorult a mozikból. A híradó készítésénél vigyázzon: nyilvános helyen történő felvételhez nem kell külön engedélyt kérnie azoktól, akik láthatók a

felvételen, egyébként igen. Bízom abban, hogy előbb-utóbb megszűnik a Filmfőigazgatóság egyedi engedélyezési tevékenysége, és ez esetben csak arra kell majd vigyázni, hogy a felvételek nyilvánosságra hozásával mások személyéhez fűződő jogait ne sértse meg, valamint jogdíjproblémát ne okozzon. Ötletének kivitelezéséhez sok sikert kívánok!

VÁGÁS. Vezető beosztású dolgozó vagyok. A Magyar Televízió dokumentumfilmet készített az ágazat problémáiról, s ennek keretei között engem is megkérdeztek. Húsz percig beszélgettünk. Megkértem a tévéeket, hadd nézzem vissza a fölvevett anyagot. Megmutatták, és én megkértem őket, hogy a beszélgetés elején lévő öt perc ne kerüljön adásba. Ezt írásba rögzítettük. Ezután már csak a kész műsort láttam a tévében. El kell ismernem, hogy a kifogásolt öt percből semmit nem használtak fel, de a többi tizenöt percből olyan módon vágtak össze kb. három percet, hogy az rám nézve a legmélyebben sértő. Kétségtelen, hogy ezek az én szavaim, de a prekonceptiózus szerkesztés következtében én személy szerint nagyon rossz megvilágításba kerültem. Mit tehetek?

Önnek nincs szerencséje! Nemcsak azt kellett volna kikötnie, hogy az első öt perc nem kerülhet felhasználásra, hanem azt is, hogy Ön az elkészített anyagot látni szeretné, és csak azt követően, ha megfélelőnek találja, ad engedélyt a nyilvánosságra hozatalhoz. Sajnos a nyilatkozók nem tudják, hogy felvétel esetén ehhez joguk van. Ennek ellenére, amennyiben vágással olyan helyzetet teremtettek, amellyel az Ön nyilatkozatának tartalmát meghamisították, sértő jellegűvé tették, úgy személyhez fűződő jogát megsértették. Kérheti tehát a jogsértés megállapítását és a megfelelő elégtétel adását.

HANDICAM. Tavasszal egy hónapig Nyugat-Európában utazgattam. Német barátaim elvittek egy társaságba, amely hazai mércével mérve kétségtelenül elég szabadon élt. Egy hetet töltöttem velük, mindenfelé jártunk, sok mindent csináltunk, s közben erről videófelvétel is készült. Mivel nagyon megkedveltek, amikor hazafelé indultam, kaptam tőlük egy videókazettát, amelyen rajta voltak ennek az öt napnak az eseményei. Mivel a kazetta nem gyári felvétel volt, s nem volt rajta az eredeti csomagolás sem, a határon természetesen megmutattam. A kazettát pedig elkobozták, úgymond annak pornográf tartalma miatt. Akkor még érvényben volt a pornófilmekre vonatkozó teljes tilalom, de megítélésem szerint egy ilyesfajta amatőr videófelvételt, amely bizonyos értelemben véve emlék, másként kellene megítélni, mint a pornográf játékkilmekeket. Vagy nem?

Nehéz helyzetben vagyok, mert másképp válaszoltam volna akkor, amikor még meg nem engedett volt Magyarországra pornográf jellegű felvétel behozatala, és másképp most, amikor már lehetséges. A lényeg azonban ugyanaz mindkét esetben: mennyiben lehet a használt videokazettákon lévő felvételt ellenőrizni? Szerintem talán szűrőpróbaszeríven vagy még úgy sem. Egy kazettán ma ilyen felvétel van, holnap már lehet, hogy mást vesz rá az ember. Ha itthon, Magyarországon vette volna fel szabados felvételeit, nyugodtan tarthatná otthon, nézhetné bármikor. Akkor mi akadály lehetne annak, hogy ilyen tartalmú, külföldön felvett felvételt hazahozzon? Ezért régebben is át kellett volna talán már engedni a felvételt a határon, és remélhetőleg ma már úgy engedik át, hogy meg sem nézik.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
1.																										
2.																										
3.																										
4.																										
5.																										
6.																										
7.																										
8.																										
9.																										
10.																										
11.																										
12.																										
13.																										
14.																										

Az olasz típusú keresztrejtvény 14 vízszintes és 26 függőleges sorból áll. A fekete kockák száma 75. A megfejtés Poul Anderson Ballada egy mesterséges bolygóról című versének két sora, ezek a vízszintes 1., illetve a vízszintes 14. sorban található.

Vízszintes

1. a megfejtés első része
2. villamos töltésű részecske – kalapos kisragadozó – brazil író – jobbjágy ingyermunkája
3. oszthatatlan! – A... hívójele (Dáné T.) – északi férfinév – néma terem! – idegen levegő
4. ifjúsági mozgalom nemzetközi bizottsága – szennyvízcsatorna – két-

- harmad ábrázat – muzsikusairól híres német város
5. íróegyesület névelővel – hegyes végű pálcá – bálna – kötőszó – lúdtoll
  6. Don Quijote útitársa – Homérosz műve – annyi, mint – palántázó
  7. tervszerű eljárás – izraeli gépkocsijelzés – Tokaj Kupa – orosz igen – újság – hord – angolul győzött
  8. LR – a téli Balatonon van – becézett férfinév – felügyelő – árszt
  9. kobalt – mezőgazdasági – versenylovas fele! – rövidhullám – mezopotámiai betegség-démon – állóvíz – névmás
  10. idegen kelet – igazgató – lengyel író – hónap egyharmada – operátornak kell
  11. kiejtett kettősbetű – kaspusbanat – a Voszto-4 pi-

- lótája – a nyomás jele – Egészségügyi Világszervezet
12. NDK hegység – ittriumsugár – fémmel bevon – az első űrkutya – erdei antilop
  13. Magyar Ifjúság – főníciai betű – szemmel való érzékelés – kérdőszó – őszes
  14. a megfejtés második része

Függőleges

1. oxigén – mexikói város – a jelen
2. Nagy Sándor hadvezére – meggyőződés
3. előjel – cserje szárított levele
4. térbeli kiterjedések – stroncium
5. vés – alumínium – melege van
6. hiányos pont! – végződés – oldat

7. brazil hírugynökség – AB-BA-keresztnev – ritka
8. Bubó bubó – a Carmina Burana szerzője
9. Stallone egyik filmszerepe – ... – Baker, Nobel-békedíjas angol politikus
10. német császár (933-999) – külföldi olaj
11. szélhordta téli csapadékból van
12. hatalmas – szekrényben is van!
13. zokog – képzelődés
14. valótlan újsághír – en passant – morzejel
15. hangos zörej – börtönőr
16. maffiatörvény – ilyen ember a yeti –
17. Néger-Amerikai Munkástanács – római 1006 – jutalom
18. Jó utat – jelzőszóval – fohász – palamentes üveg!
19. japán társasjáték – borralvaló – Capablanca munkája
20. hiányos hármas! – Krisztus születése előtt – ezüst – számár mondja
21. STS – lásd
22. német tábornok (1891-1944) – macskamedve
23. üvegbetét – ENT – Szakkarában van a sírja – sen a váltópénze
24. Newmanné
25. Építéstudományi Intézet – napisten – svéd sziget
26. rubidium – locsoló – Amerikai Államok Szervezete

Megfejtés a következő számban.

(Megfejtés az előző számból: Én is nyomtatott áramkörökkel működöm, mint minden becsületes szerkezet, csak hogy én nem nyugszom bele.)

A) Alexander M. Poniatoff mutatott be először a világon videófelvételt. Készülékének neve őrizi a saját nevét is. Mi volt tehát az őskészülék neve?

1. PAM   2. AMPEX   X. PONI

B) Melyik évben történt a fenti korszakalkotó esemény?

1. 1956-ban   2. 1959-ben   X. 1963-ban

C) A világ televíziós műsorai közül leghosszabb ideje az amerikai NBC „Meet the press” (Találkozás az újságírókkal) című műsora fut, heti rendszerességgel.

Mikor sugározták az első adást?

1. 1947. november 6-án   2. 1953. március 20-án   X. 1958. február 19-én

D) Próbálja megtippelni, hogy egy átlagos amerikai fiatal hány gyilkosságot lát a tévé képernyőjén 18. születésnapjáig!

1. Háromezer   2. Ötezer   X. Tizenötezer

(A megfejtéseket 1989. április 30-ig lehet beküldeni a VHS Magazin szerkesztősége címére, nyílt levelezőlapon. Kérjük, hogy a lapra ragasszák fel az oldal sarkáról levágott nyereményszelvényt. A helyes megfejtést beküldők között 1-1 darab üres videókazettát sorsolunk ki. Júliusi számunkban közöljük a megfejtéseket, és a nyertesek nevét. A nyereményt postán küldjük el.)

VHS TOTÓ
1989/2

VIDEÓKULTÚRA FELSŐFOKON

A VÁROSKAPU
ÁRUHÁZBAN
IX., KÁLVIN TÉR 7.

COMPUTER
IBM, Commodore
Gépek, alkatrészek
Szoftverek
Nyomtatók
Adás-vétel

ELEKTRONIKAI CENTRUM

Hifi- és
videóberendezések
Autórádiók
Videószalagok,
magnószalagok
Részletfizetési
lehetőség

A piciny belvárosi sörözőben nagy a láрма. A csapos időnként hatalmas konyhakéssel rést vág a cigarettafüstön, és kiad néhány korsó vizezett sört. Az egyik pultnál jól öltözött, negyvenes, csontkeretes szemüvegű, kiköpött értelmiségi. Vele szemben ugyancsak negyvenes, farmeros melós de gazdag, mert maszeknak dolgozik. A sör és a videó eltünteti a osztályellentéteket.

– A haverom, aki Bécsben dolgozik – kezdi a farmeros –, mesélte a következő esetet. Ömlenek be a magyarok. Ez itt kérem Pal/Secam vagy csak fekete fehér? Nem, ez mikrohullámú sütő. Nem baj, mondja a magyar, akkor is megveszem.

– Ma már bárki hozzájuthat videóhoz, nem nagy dolog. De kulturáltan használni a masinát, ahhoz még évek kellenek.

– Most mondd, mit nézhetnek az ilyenek?

– Biztos pornót.

– Pffuj!

– Vagy amit kapnak a szomszédától. Rossz másolatban.

– Szegények. Kidobott pénz. Apropos, visszahoztad a filmeket, amiket a múlt héten kértél kölcsön?

– Itt vannak a szatyorban. Te, az a kutyás nagyon vacak volt.

– Melyik, ahol leharapják a nőnek a fejét?

– Milyen nőnek?

– Hát annak, aki félmeztelenül táncolt a katonák előtt a tank tetején.

– Ilyen film nem volt nálam!

– Na ne viccelj, azon a fekete dobozos kazettán van.

– Két fekete dobozos kazettát adtál, most melyikre gondolsz?

– Mindegy. És a többiek hogy tetszettek?

– Az egyikben játszik az a színész, na, hogy is hívják? Olyan tejszínes képe van, és az egyik válla szélesebb, mint a másik.

– Azt nem ismerem.

– Ugyan, menj már! Világhíres. Kicsit ferde a szája és olyan bugyborékolva beszél.

– Arra a német színészre gondolsz, aki SS-tiszteket szokott alakítani?

– Nem tudom, hogy német-e, mindenesetre világhírű.

– Gondolom, kiről van szó. Mit is akartál mondani vele kapcsolatban?

– Na, az a film, amelyikben ő játszik, irtó jó. Főleg, mikor lezuhan a géppel és félig kilóg a bele, és az őrmester odamegy és belerúg. Ahogy szenved, az olyan színészi alakítás, amilyent ritkán látni.

– Lehet, hogy nagy színészi alakítás, de az őrmester nem rúg bele!

– Drága barátom, a két szememmel láttam, hogy belerúg. Még ki is merevítettem.

– A pacákat?

– Nem, a videót.

– Jó, ne vitatkozzunk! Lehet, hogy siettem, mert hajnali négy volt már, és gyors előrében játszottam le a felét.

– Na, látod! Én mindenre pontosan emlékszem. Van egy listám odahaza, amire minden film címét, felírom, amit láttam. Kétezerhat-százhuszonhatnál tartok.

– És mindegyikre emlékszel?

– Mint a nap, olyan memóriám van, hogy nem is hinnéd. Eddig csak három esetben fordult velem elő, hogy kétszer néztem végig ugyanazt a filmet, tévedésből.

– Ez hogyan derült ki?

– Amikor fel akartam írni a címét, az ábécé-rendes katalógusban már ott volt.

– Te, ez egy jó módszer, én is ezt fogom követni. Velem sokszor előfordul, hogy ötször-hatszor megnézek egy filmet, és csak a végén derül ki, hogy már láttam.

– Na, jó, ne dumáljunk annyit, mert mennem kell haza a gyereket etetni. Most elviszem azt a hat filmet, amit hoztál, és a jövő héten megint cserélünk.

Kihörpintik poharaikat, a farmeros egy tele szatyor kazettával, a csontkeretes egy tele akatátska kazettával el. Még integetnek egymásnak. A füst lassan ellepi az egész belvárost.

Barcs Endre

SEMMI
KITEKERT PÓZ

Beta kamerával
az aktus körül

AMIT TUDNI AKARSZ A SZEXRŐL – MEGVEHETED

Tudunk még meglepődni? Van új a nap alatt? A kirakatokban, az újságos standokon egy ideje olyan színes forgatagot szemlélhetünk, hogy abban szinte lüktetnek a szőke, barna, vörös, fekete nők vonzó lemaradást igyekeznének pótolni.

Az a sok kétes kacér mosoly, kihívó pillantás! Az újságpapír zúdíjtja a kamaszálomokat borzogató kihívásokat, de mit tudunk mindezzel kezdeni? Szabadabb, egészségesebb lett-e a szexuális kultúránk a „Tanuljunk könnyen, gyorsan orgazmust!” – jellegű kiadványoktól, kellemesebb-e a munkásosztály közérzete, hogy a sofőrökabinok, szerelőműhelyek falára fölragasztják a szexuális gomból kivágott színes papírképeket?

Mielőtt a társadalmi értékviságokat statisztikailag igen karakteresen jellemző családi, válási, gyereknevelési, ifjúságvédelmi gondok zápora alá tartanánk gazdasági, politikai problémáktól elgyötört fejünket, lássuk be, nem az a megfelelő reagálás, ha homlokánciolásos erkölcsi „fölnyibe” burkolózva megpróbáljuk olyan magasra tartani tekintetünket, hogy a téma mindenképpen szemhatárunk alatt maradjon. Ez úgysem megy. Jobb, ha szembenézünk a tényekkel.

Be kell bújni a sárkány bőrébe? Igen, végül is a hazai sajtóban a szexualitás témája sosem öncélúan jelenik meg, mindig van egy felvilágosító, ismeretterjesztő, egészségügyi tanácsadási vonulata, amely egyben a „szalonképesség” garanciajegye. (Noha ez a gyakorlatban már – olykor – szinte egészen elhalványodó ürügyecske.) Nem tagadhatjuk az üzleti szempontokat sem: nem is tiltakoznak az őszintébbek, hogy e témában nehéz úgy melléfogni, hogy anyagi összeomlás fenyegeessen.

*

A sztár-médiium, a videó, már megszületése legelső idejében tartós frygre rendezkedett be a szexszel, s úgy tűnik, ez a liaison nagyobb hűséget mutat, mint azok, akik nézik.

Magyarországon hivatalosan nem készül pornókazetta, de készült „Szex ABC”. A mindenki által megvásárolható videóprodukción Szege Mihály, a Magyar Televízió szórakoztató fősztályának könnyűzenei főgyártásvezetője, és – három év óta – rendezője készítette.

– *Hogyan fogant az ötlet?*

– A Média kissovetkezet könyvkiadással foglalkozik, művészi alkotásokat is adnak ki, amire nagy a kereslet. Így jött a szövetkezet vezetőinek gondolata, s megkerestek, hogy elvállalnám-e a rendezést.

– *S a megvalósítás? Kiktől kellett engedélyt kérni?*

– A Filmfőigazgatóságtól kellett előzetes engedélyt kérni, majd később itt mutattuk be a mesterkópiát. A forgatókönyvet pedig az Országos Egészségvédelmi Intézet vizsgálta, ellenőrizte, vagy mondjuk úgy: cenzúrázta...

Hozzá kell fűznöm, hogy semmiféle ellenállást, értetlenséget nem tapasztaltunk, a hivatali menetben szokásos várakozási idő után megkaptuk az engedélyt.

– *Kikkel írták a forgatókönyvet?*

– *Halász Zoltán pszichológussal, dr. Pordán Éva*

bőrgyógyász szakorvossal: a szakanyagokat ők készítették.

– *Egyes híresztelésekkel szemben, ez nem szórakoztató film, hanem felvilágosító...*

– Nos, lehetséges olyan néző, aki csak a konkrét szexuális jelenetekhez pörgeti kazettáját, de a mi célunk az ismeretterjesztés volt. Magyarországon egyáltalán nem főleg a szexuális kultúrát gazdagító vagy – mondjuk ki – egyáltalán alapvető szintre emelő munkát kifejtjen, amibe beletartozik a fogamzásgátlás témája, a különböző korosztályok szexuális viselkedése, a bőr- és nemibetegségek, a higiéniáról szóló részek.

– *Tehát semmi pornográfia. A feladat mégis kényes volt, hogyan sikerült szereplőket találni hozzá?*

– A felvételeket az évek óta szokásos stábommal készítettük, a szereplők kiválasztásában nagy segítséget jelentett a kitűnő statisztá-szervező, *Gáspár Erzsébet* közreműködése, akinek révén végül több mint egy tucat párral elkezdtük a munkát. Mindjárt az elején elmondtam, miről lenne szó, hogy látszani fog az arcuk, s a kazettát után át is terjesztik majd. Voltak, akik ekkor visszaléptek, a többiekkel pedig nagyon tapintatosan megkezdődött a további kiválasztás sora. Hét pár maradt, akikkel leforgattuk a jeleneteket.

– *Nem volt feszélyező, hiszen azért ez mégis két ember legszemélyesebb magánügye?*

– Maximálisan törekedtünk arra, hogy szinte laboratóriumi körülményeket teremtsünk, azonkívül a stáb a leghalványabb tréfálkozástól, beszólásoktól is tartózkodott, ami egyéb forgatásokon előfordulhat. Végül is jó hangulatban, igen fegyelmezetten zajlott minden. Természetesen a szereplőkben, még ha szerettek is korábban statisztá gyakorlatot, volt druk. A kazettára egyébként aztán két pár került.

– *Azok akik nem látták a kazettát, esetleg vadul fantáziálnak, hogy mi minden történik ott.*

– Semmi misztikum, bűvészkedés, kitekert póz nincsen. A mi szándékunk egy egészséges szexuális kultúrát propagáló film elkészítése volt, izlésesen.

– *És kiknek készült, kikre számítanak a nézők között?*

– Azt gondolom, szinte minden korosztálynak ajánlható, és ezen belül a középiskoláknak különösen hasznos lenne, hiszen korrekt felvilágosítást ad,

s ugyanakkor a tanárokat részint mentesítene a „kényelmetlenség” alól, hogy nekik keljen erről beszélni.

– *Sokan viszont aggódnak, hogy ez esetleg csak rontaná az amúgy is feszlő erkölcsöket, netán nemi szabadosságra ösztönöz...*

– Meggyőződésem, hogy filmünk jó ügyet, jól képvisel, s éppen szakszerűségével segít abban, hogy a fiatalok szembenézzenek a szexualitás problémáival, a lehetséges gondokkal. Ma, amikor tizenöt éves lányok abortuszra mennek, gimnazista fiúk szülei tartásdíjat fizetnek, azt hiszem, álszemérem lenne hallgatni erről. Természetesen nincsenek illúzióim afelől, hogy ezt a kazettát is lehet úgy nézni, mint pornófilmet, esetleg kimásolva a nemi aktus részleteit, de ez nem lehet kifogás az egész ellen.

– *Hogy indult a forgalmazás?*

– Az AGROMIX nevű cég elsőként szállt be az ügybe, pénzzel támogatva azt, s négyezer kazettát rendelt a Médiaától. További állami és magáncégek nyolcezer darabot vásároltak, s másfél héttel a megjelenés után már öt-hatezer között volt az eladási példányszám, ami a hazai gyakorlatot tekintve óriási szám a műsoros kazetták területén. Az AIDS-veszély realitása is, azt hiszem, kihatott az érdeklődésre, filmünkben hangsúlyos szerepet kapott az óvszerek használatának propagálása. Azonkívül folynak a kazetta német és orosz nyelvű szinkronmunkálatai, ami fölveti annak lehetőségét, hogy külföldi, elsősorban szocialista országokba exportálhatjuk is.

– *Videóval dolgozni, milyen technikai problémákat jelentett?*

– Sony Beta kamerával készült a felvétel, majd az utómunkák során VHS-re lett átírva, s úgy kellett előmontírozni, lényegében vágni. Átírva olcsóbb, praktikusabb VHS-magnón dolgozni. Majd végül ismét a drága Beta kamerára másolás jött.

– *Összefoglalva hogyan ítéli meg a „Szex ABC-t”?*

– Feltétlenül szeretném kiemelni az Egészségnevelési Intézet főigazgatójának, *dr. Botta Ádámnak* a nyilatkozatát, aki egyébként a kazetta létrehozásában is közreműködött. Ő mondja az előszóban, hogy Magyarországon nagyon sok elmaradottsággal, sötét-séggel kell felvenni a harcot, s ebben ez a munka mindenképpen pozitívum.

Szerényi Gábor

Nagy Zoltán illusztrációja

POPSTI

– Itt szakadjon rám a mennyezet! – esküdözött Mahorka, a DURCHMARS kisvállalkozás második embere, de közben aggódva figyelte a födémeket. Részint azért, mert a házban, ahol a földszintet a Kishuncut eszpresszó foglalta el, az öt éve megtartott födémvizsgálat nem hozott egyértelmű eredményt, részint pedig azért, hogy ne kelljen Katika, a pultoslány szemébe néznie. Nem is kellett. Katika így is tisztában volt vele, hogy a kisvállalkozás és annak mindkét tagja a végső legatyásodás stádiumába került.

Katika, aki időközönként korlátozott hitelbanki funkciókat is betöltött a ciklikusan haladó vállalkozás mellett, most megmakacsolta magát.

– Figyelj ide, Mahorka! – rántott elő Katika egy kis noteszt köténye zsebéből. – Lógtok nekem százharminckét konyakkal, négyszázhárom kávéval, tizenhét adag szódabikarbónával és van háromszáz forint saratok a vécésnéinél.

– Ne bonyolítsuk a hitelkonstrukciót – szólt közbe a cég szellemi atyja, Nadály. – Malvin nénivel majd külön rendezzük a számlát.

– Tájékoztatom közlöm, hogy Malvinka felhatalmazott ügyei bonyolításával . . .

– Ezen most nem vesszünk össze – próbálta szelídíteni a kibontakozóban lévő konfliktust Nadály. – Azt viszont igazán nem várhatod tőlem, hogy kifizessem a tartozásodat! – fordult cégtársához, Mahorkához.

– Még hogy az én tartozásomat?!!

A helyzet most már a lokális válságok valamennyi tünetét mutatta, talán csak a nacionalizmust leszámítva, ugyanis a vitatkozó felek a lehető legnagyobb zavarban lettek volna, ha meg kell határozniuk eredetüket. Katika a cégtársakat gondolatban egy különös – egyszerre smuciáner és herdáló – törzstől eredeztette, amely megérdemelten halt ki a népvándorlás egy relatíve kedvező esztendejében.

Nadálynak és Mahorkának az eredetkutatás meg sem fordult a fejében, ugyanis az említett fejek csordultig voltak ragyogó ötletekkel, melyek közül – sajnálatos módon – egyik sem volt alkalmas a kialakult válság menedzselésére.

– Fizettek vagy távoztok? – sarkította a helyzetet Katika. És Mahorka már pattant is fel, mivel sokkal könnyebben viselte volna a kidobással együtt járó kudarcot és megaláztatást, mint ha ki kellett volna fizetnie az elmúlt hónapok során felhalmozódott tartozásukat.

Ámbátor ez utóbbi alternatíva fel sem merülhetett: a cég kasszája kimerült, ugyanis Haspók és Kisangyalom utolsónak jött be. A DURCHMARS kisvállalkozást nem halmazták el megrendelésekkel. A cégtársakat még az sem lelkesítette, hogy sohasem volt jövedelmek után nem kell adót fizetni. Mert ha egyszer a képviselők mégis megszavazzák . . .

– Most?! Éppen most?! – nézett szemrehányóan Nadály Katikára.

– Miért? Mi van most?

– Most készítjük elő az évszázad üzletét!

Mahorka értetlenül bámult Nadályra, aki képes volt arra, hogy – ördögi titoktartással – még cégtársát se avassa be a fantasztikus vállalkozásba.

– Ne szédíts, Nadály! Holnap nincs is lóverseny!

– Lóverseny?! Ki beszél itt lóversenyről? Az különben is csak méltatlan cégtársam dzsentrí-allűrjeinek kiélési terepe . . .

– Anyád . . . – sziszegte Mahorka.

– Bizniszről van szó! – fúrta tekintetét Nadály Katika dült szemébe. –

Egy kis benzinpénz kellene csak . . .

– Hadd halljam, mi az az üzlet! – gyanakodott a pultoslány.

– Kíváncsi vagyok, kitalálod-e.

– Mikroelektronika! – vágta rá lelkesen Mahorka.

– Ne tessék tréfálni! – Nadály neheztelően nézett Mahorkára, mert ugyan fogalma sem volt még róla, mi lesz az a hihetetlen, fantasztikus és felülmúlhatatlan vállalkozás, amelyre hitelt vehetnek fel Katikától, de valami azt súgta neki, hogy az elkövetkező napokban a Kishuncut preszszót azért nem alakítják át Szilfium-völggyé.

– Divatcikk? – faggatózott Katika, közelebb tolva gömbölyű csípőjét és miegyebét.

– Hideg! – vágta rá Nadály.

– Szex? – érdeklődött reménykedve Mahorka.

– Langyos – közölte Nadály, mert emlékeiből feltolult egy sikeres pornófilm-vállalkozás.

– Disznók! – szögezte le tömören Katika. – Ne is várjátok, hogy a mocskos ügyeitekhez akár csak egy fillért is adjak! De mondd csak, Nadály, mit akartok csinálni szex-ügyben? Pornómozit?

Nadály érezte, hogy a beszélgetés végre jó irányba halad. Ettől kicsit megnyugodtak elgyötört agytekervényei, s e nyugalom egy pillanatában beugrott az Ötlet.

– A pornómozit a múlté. Nyugaton sorra zárnak be a pornómozik.

– De itt még ki sem nyitottak – akadékoskodott Mahorka.

– Nem is fognak, Mahorka! Minden porcikám tiltakozik az ellen, hogy visszaéljünk a nemileg hátrányos helyzetűek kiszolgáltatottságával. Mi pipsót fogunk csinálni.

– Arra gondolsz, ahol egy szobában hogymondjákolnak és ablakokon keresztül kukkolják őket?

– Ennek egy korszerűbb változatára. Kitaláltam a drive-in peepshow-t. – Fordítsd le, Nadály! – dörent rá Katika. – Nem veszem be a halandzsádat!

– Figyeljetek! Magyarországon egyelőre még nincs pornómozit, és az ördög a megmondhatója, mikor lesz. Talán ezek az új pártok . . .

– Üzletről volt szó és nem politikáról!

– Jó, jó! Mondom. Szóval kereslet az lenne, de ugye a piac . . . egyelőre . . . A lényeg az, hogy a piaci lyukakat be kell tölteni.

– Nem vagyok kíváncsi a nőügyeire, Nadály – csapott az asztalra Katika.

– Képzeljetek el egy mozgó kukkoldát! Az öreg verda oldalába lyukakat fúrunk – Nadály a cég kizárólagos tőkétjét képező rozzant VW mikrobuszra céltolt –, bent menne a műsor, és mondjuk, egy huszasért öt percig lehetne mereszteni.

– Milyen műsor? – érdeklődött Katika, aki azért nem volt minden üzleti érzék híján.

– Hát az izé . . .

– Hát nyomnák bent! – zárta rövidre a gondolatmenetet Mahorka.

– Én meg vihetném nektek a sittre a szódabikarbónát.

– Nem eszik azt olyan forrón, Mahorka! – Mert ki nyomná . . . ki hozná létre neked a produkciót a mikrobuszban? És mennyiért? Hoppá!

– Akkor meg vagyunk löve.

– Csak lennétek nélkülem – düllesztette ki mellét Nadály. – Én ugyanis tudom a megoldást: drive-in video peepshow . . .

Kobida József
rajza

- Már megint kezded . . .
- A „drive-in” azt jelenti, hogy beautóznunk egy érdeklődő faluba. A „video” azt, hogy a mikrobuszba beteszünk egy pár monitort meg egy videót, a „peepshow” meg azt, hogy a lyukakon keresztül kukkolhatják a népek azt, ami a képernyőn van. A cuccot bérbe vesszük az Ácstól – bagóért, meg a benzinköltség, a rezsi . . . Öt rongy! Katikám! Adsz most öt rongyot, jövő hónap elején visszakapsz huszat.
- Te még csak ne kalkulálj az én pénzemre! Mi lesz, ha jönnek a rendőrök? Tüntetőnek álcázzátok magatokat?
- Semmi álca! Aki bent van a buszban, lecsapja belülről a kukkolólyukak fedelét. A buszban meg már azt csinálunk, amit akarunk. És az egész vacak ötezer . . .
- De ez az utolsó . . .
- Istenem! Végre egy felvilágosult üzletasszony! – csókolt kezét Nadály Katikának.
- Egy kikötésem van: veletek megyek én is.
- Megőrültél?! – rezzent meg Mahorka. – Mit értesz te a lo . . . a pipsóhoz?
- Nem fogtok átverni! Kiveszek egy hét szabadságot és együtt csináljuk meg a bulit. Majd én szedem a pénzt.
- Talán jobb lenne, ha te nyitnád-zárnád a kukkolólyukakat . . . Bár az elég fárasztó. Egész nap bent, a buszban.
- Ti csak ne féltsetek engem.

M

ahorka még egyszer rátenyerelt a csengőre, és nyomta kitaratóan. Végre megjelent az ajtóban Ács. Egész öltözéke egy pillangómintás női pulóverre korlátozódott, igaz, ezt ágyékára szorítva viselte. Résnyire nyitotta csak ki az előszobaajtót, s így Nadály – ami biztos, az biztos – lábával kiékelte az ajtót.

- Szia, Ács! Nem zavarunk?
- Gondoltuk, akkor jövünk, amikor a család nincs itthon, hogy ne zavarjunk . . . De ha gondolod, már megyünk is, majd este jövünk. És csókoltatjuk a feleségedet, elnézést kérünk tőle is az alkalmatlankodásért, és este majd személyesen is megkövetjük . . .
- Mocskok! – hörögte Ács. – Mit akartok? Nincs egy fillérem sem.
- Kellene a videócucc, meg egy pár pornókazetta!
- Vigyétek! – Ács hátat fordított, ily módon kivillantva testének azt a tájkát is, amelyet a pillangómintás (50% gyapjú, 50% műszál) pulóver nem volt képes befedni. Ácsot ez már különösebben nem zavarta, szaporán léptekkel igyekezett vissza a hálószobába. Nadály utánaszólt.
- És hol van?
- A videó a helyén.
- És a pornókazetták?

– A polcon. Olyan címekeket keressetek, hogy „Mesefilm”, „Ismeretterjesztő film”, „Oktatófilm” . . .

– Olyan nincs, hogy „Mit csinál az Ács, amíg a felesége dolgozik?”

– Szemetek! – szögezte le Ács és eltűnt a hálószobában, ahonnan fülledt lányvihogás lebegett ki az előszobába.

A

z elaggott mikrobusz zihálva vette az emelkedőt. Egyébként is nehezen viselte Nadály vezetési stílusát. Mahorkával még csak elpöfögött valahogy, de ebben a mérsékelt élvezetben nem lehetett része, ugyanis Nadály és Katika hátraparancsolta Mahorkát, hogy testével védje a videót az utazás várható viszontagságaitól. Mahorka, a videót magához szorítva, békésen hortyogott. A busz pedig feltartóztathatatlanul nyomult előre, hogy egy ország jobb sorsra érdemes népe megtudja végre, hogy mi is az a reves DRÁJVIN VIDEÓ PIPSÓ, amelyet olyan lelkesen propagált a busz oldalára pingált felirat.

A kanyarban feltűnt egy hidroglobusz, majd egy templomtorony és egy részeg kerékpáros: minden apró jel arra utalt, hogy hamarosan egy faluba érnek. Katika, aki addig elmélyülten lakkozta körmeit, felhagyott a művellettel. A lakkozás a legkevésbé sem felelt meg az útviszonyoknak – vagy viszont.

– Mondd, Nadály, nem vezethetnél egy kicsit kíméletesebben?

– Először is: bevonulásunk legyen méltó küldetésünkhöz. Másodszor pedig: valahogy föl kell ébreszteni ezt a hülye Mahorkát, különben egész nap itt hortyog a buszban. Kelj fel, Mahorka! Nem csendestársnak vetünk be a buliba!

– Ez itt jó helynek látszik – mutatott ki az ablakon Katika.

– Pártház elé elvből nem állok – közölte Nadály.

– Menjünk a kocsmához! – szolt közbe álomittas hangon Mahorka.

– Az én pénzemet nem fogjátok elinni! – indult fel Katika.

– Egyetlen mókusmadaram! – magyarázta tapintatosan Nadály. – Cégtársam javaslata pusztán arra vonatkozott, hogy minél közelebb kell vinnünk a szolgáltatást a potenciális fogyasztóhoz.

– Aki potenciális, az nem néz ilyen gusztagustalanságokat! – állapította meg a vállalkozás hölgytagja. – És egyáltalán milyen filmeket hoztatok?

– Fogalmam sincs. Összeszedtünk vagy tízet. Csak nem képzeled, hogy én pornót nézek?! Hol van nekem arra időm? Meg videóm?

– Hogy csináljuk? – érdeklődött hátulról Mahorka.

– Megérkezés, beszerelés, áram vételezése a helyi lakosságtól, majd rövid sajtótájékoztató az italtól valamennyi termékben. Katika kezeli a kukkoló-lyukakat, te, Mahorka, szeded a pénzt!

– És te?

– Én biztosítom az infrastrukturális hátteret, továbbá public relation tevékenységet folytatok. A nyereségen egyharmad-egyharmad arányban osztozunk. – Ezzel nagyjából meg is győzte üzlettársait.

B

atika és Mahorka szerelt, kábelezett, Nadály pedig – az előzetes tervvel összhangban – áramot vételezett. A kocsmá melletti ház tulajdonosával öt perc alatt megállapodott, hogy a villanyóra állásának megfelelően egyenlíti majd ki a számlát. Nadályt még az sem izgatta különösebben, hogy a tulaj ezek után elrohant, hogy bekapcsolja a szivattyút, a kukoricadarálót és a mélyhűtőt. Aztán a busz mellé kikerült a kézzel festett tábla: DRÁJVIN VIDEÓ PIPSÓ – 5 perc 20 Ft. Katika bebújt a buszba, Mahorka pedig izgatottan várta, hogyan végződik Nadály propaganda-hadjárata a kocsmában.

Őrök rejtély maradt számukra, mit művelt Nadály az italtól, de az biztos, hogy egy negyedóra múlva lassan kezdtek szállingózni a férfiak, söröskorsóval, borospohárral a kezükben. Mögöttük megjelent Nadály és fénylő arccal intett, hogy kezdődhet a munka.

A potenciális nézők előbb óvatosan körüljárták a buszt, s alaposan megszemléltek az oldalára – a lyukak köré – festett szemeket, majd egy

tekintélyesebb, sáros tornacipőt viselő helybéli úr Mahorkához fordult: – No, adjon egy jegyet!

Most már a többiek is felbátorodtak, s hamarosan mind a nyolc lyuk betelt. Kiülepeseget nadrágok meredtek kelet és nyugat felé. Egy perc múltán nyugtalanság hullámzott végig a nézőkön.

– Ez meg mi a rossebb?! – emelkedett fel a lyuktól egy pamacsbajszú.

– Tudják, kivel szórakozzanak?! – horgadt föl egy sebhelyes arcú.

– Vissza a pénzemet, vagy szétverem ezt a buszt! – szögezte le ellilult fejével egy böllérekülső.

Nadály egyre sápadtabb lett. Ököbe szorult kezek, gyanúsan emelkedő söröskriglik. Nadály tisztában volt vele, hogy az igazán újat, a reformot nem könnyű megemészteni, de saját vértanúságának gondolatától mégis megroggyant a térde. Már csak két férfi tartott ki a kukkolónyílások mellett, Nadály pedig azt mérlegelte, hogy a posta vagy a gázcseretelep felé meneküljön, ha arra kerül a sor. Ekkor azonban csoda történt. Az egyik kukkoló felkiáltott:

– Az anyja szentségit! Ezt nézd má'!

A nézők visszahömpölyögtek a helyükre, a lyukakra tapasztották a szemüket.

– A rohadt életbe!

– Odanézz, mit csinál!

– Gyűjön csak ide, adjon nekem még egy jegyet!

Nadály kifújta magából a levegőt, amelyet már legalább egy perce tartogatott magában. Úgy érezte, hogy most valami alapvető dolog történt, döntő fordulat, valami olyasmi, amit még évek múlva is emlegetni fognak.

– Lehet, lehet, van továbbmenet! – üvöltötte lelkesen.

A drávin videó pipsó beindult. Két óra elteltével már a falu túlsó végéről is érkeztek a kuncsaftok: volt, aki biciklin, volt, aki csak öt percre állította meg a mikrobusz mellett a kukoricakombájt. Idősebb urak is érkeztek, lassú, komótos léptekkel, hónuk alatt szorongatva a fejőszéket: öreg láb már nem bírja annyira az állást.

Mahorka zsebét már több kiló fémhuzas húzta le, Nadálynak pedig berekedt a torka a gyerekekkel való üvöltözéstől, akik az ifjúsági mozibérletüket próbálták érvényesíteni erre a látványosságra. Lassan esteledett, egyre kevesebben jöttek már a buszhoz.

– Uraim, ez az utolsó menet! – közölte Nadály a még éppen kukkoló vendégekkel, amikor egy középkorú, viharkabátos férfi lépett hozzá.

– Kívánok! Lenne itt egy ügy . . .

– Nagyon sajnálom, de zárunk!

– Megfizetném . . .

– Az egészen más!

– A fiának ma van a legénybúcsúja. Nem jönnének házhoz? Áram van. Ital is lesz . . . Beállnak a busszal az udvarba . . .

B

atika lakásában ültek. Mellettük a videó, a kazetták, elöttük a kis dohányzóasztalon rengeteg pénz. A bevétel minden várakozást felülmúlt. Katika elvonult zuhanyozni. Érthetetlen módon nagyon kimerítette a nap. Nadály és Mahorka kényelmesen elterült a kényelmetlen fotelokban és békésen szopogatták sörüket.

– Te, Nadály! Legalább belenézhetnénk ezekbe a filmekbe!

– Dobj fel egyet!

Összeállították a videócuccot és Mahorka betolt egy kazettát, amelynek gerincén szemérmes felirat hirdette, hogy ezen egy mesefilmnek kell lennie. A kép villogott, aztán üvöltött egyet Metro, Goldwyn és Mayer orozslánja. Az egérek vidám táncba kezdtek, és akkor belépett a nyuszizenekar.

– Üristen, belekeveredett egy mesefilm is! Tegyé fel egy másikat. A következő kazettán Tom kergette Jerryt és viszont, a harmadikon Snoopy játszott a gyerekekkel, a negyediken hupikék törpikék táncikáltak, az ötödiken . . . Mahorka sápadtan vette ki az utolsó kazettát is a gépből és a nem kevésbé döbbsent Nadályra nézett.

– Itt valami nem stimmel, Mahorka . . . – hebegte Nadály.

– A kazettákat te gyűjtötted össze! – ment át támadásba Mahorka.

Katika, aki eddigre végzett a tisztálkodással, fürdőköpenyben kilibeggett a fürdőszobából. A két férfiú rámeredt.

– Mit mutattál te az embereknek?

Katika kéjesen nyújtózva elnyúlt a heverőn, aztán felült:

– Ami az üzletet illeti . . . Azt hiszem, nekem legalább ötven százalék járna a bevételből.

Réz András

T

találta ki Rambót? Nem fogják elhinni: a film-vásznon és videokazettán egyaránt elsöpörő sikert arató, rettenthetetlen és legyőzhetetlen hős „teremtője” egy Arthur Rimbaud költészetébe szerelmes regényíró, David Morrell!

A Téli-rama című francia lapnak adott interjújában Morrell így emlékezik a világhírűvé vált figura születéséről.

„Nevet kerestem új regényem főszereplőjének. Egy délután Rimbaud-t olvasgat-

tam, az »Une saison en enfer« (Egy évad a pokolban). Rimbaud neve zsongott a fejemben, mikor a feleségem belépett a szobába, kezében egy különös almafajtával, melynek a neve RAMBO! E furcsa egybeesés következménye hősöm neve, a Ram-

Amikor 1972-ben megjelent a „First Blood” (Első vér). David Morrell első regénye, a vivid Morrell veteránfilmek még nem árasztották el a mozi-vásznakat.

Morrell ekkor az Iowa Egyetemen ifjú tanársegéd, amerikai irodalmat tanít. Nem hisz igazán a siker lehetőségében, mikor egy irodalmi ügynökségnek benyújtja John Barth-ról szóló tanulmányát és egy kis kalandregényt. Ez utóbbit elfogadják...

„Hollywood azonnal megvásárolta a könyvet, a film-stúdiók azonban tíz éven keresztül visszautasították.” A forgatókönyv 18 változatban készült el. Rendezők sora tervezték, hogy vászonra viszi a filmet, a főszerepet vagy tíz élővonalbeli sztárnak is följánlották, míg végül 1982-ben a kanadai Ted Kotcheff leforgatta a „First Bloodot”, Stallonéval a főszerepben. Minthogy Rambo a „First

Blood” végén meghal, az író nem látta értelmét, hogy írója irodalmi jogainak megőrzését biztosítsa a maga számára, jó szímatú ügyvédje azonban rábeszélte erre a ké-sőbb busás hasznot hozó lépésre.

Mert íme, Hollywood úgy döntött, hogy Rambo ne haljon meg – és máris készül a második rész.

David Morrell, mint az irodalmi jogtulajdonos, ajánlatot kap a film (azaz a „First Blood” II. részének) „megregényesítésére” vagyis a forgatókönyvből készített regényt. Mivel szívesen ír krimi, elfogadja a felkérést. Az ő Ramboja azonban erőszakellenes, olyan ember, aki csak akkor fog fegyvert, ha az valóban elkerülhetetlen. A Rambo-regényeknek van politikai dimenziójuk, filozófiájuk, és bírálják a társadalmat. A főhős ellenségének tekintti a hadsereget, amely elárulta őt, szembehelezkedik a kor-mánnyal, a hivatalnokokkal.

Morrell könyveiben korrigálja a hollywoodi forgatókönyvírók és Stallone által megrajzolt személy figuráját. A „Rambo II.-ben” például Reagan a hazafiság dicsőítését látta filmvászonra komponálva, miközben a forgatókönyvből írt regényben

Rambo bírálja hazája vietnami politikáját...

A „Rambo III.-hoz” Morrell által írt forgatókönyvet Hollywood nem fogadta el: ebben az események színtere Nicaragua, és a hős ismét szembe száll az Egyesült Államok külpolitikájával. A film ezzel szemben Afganisztánba helyezte a történetet, Stallone nagy ovációval fogadott ötletet alapján...

Az amerikai baloldali értelmiség – Morrell barátai – nem fogadják el a hollywoodi modellt.

Morrell 16 évi dicséretes szolgálatot követően 1986 végén megvált az egyetemről, ma a tollából él. Tucatznyi regényét az egész világon olvassák.

„Igazán bizarr dolog, de olvasóim nem sejtik, hogy én vagyok Rambo anyja. Ugyanakkor Rambo híveinek népes tábora szintén nincs annak tudatában, hogy a szerző mellesleg regényíró.”

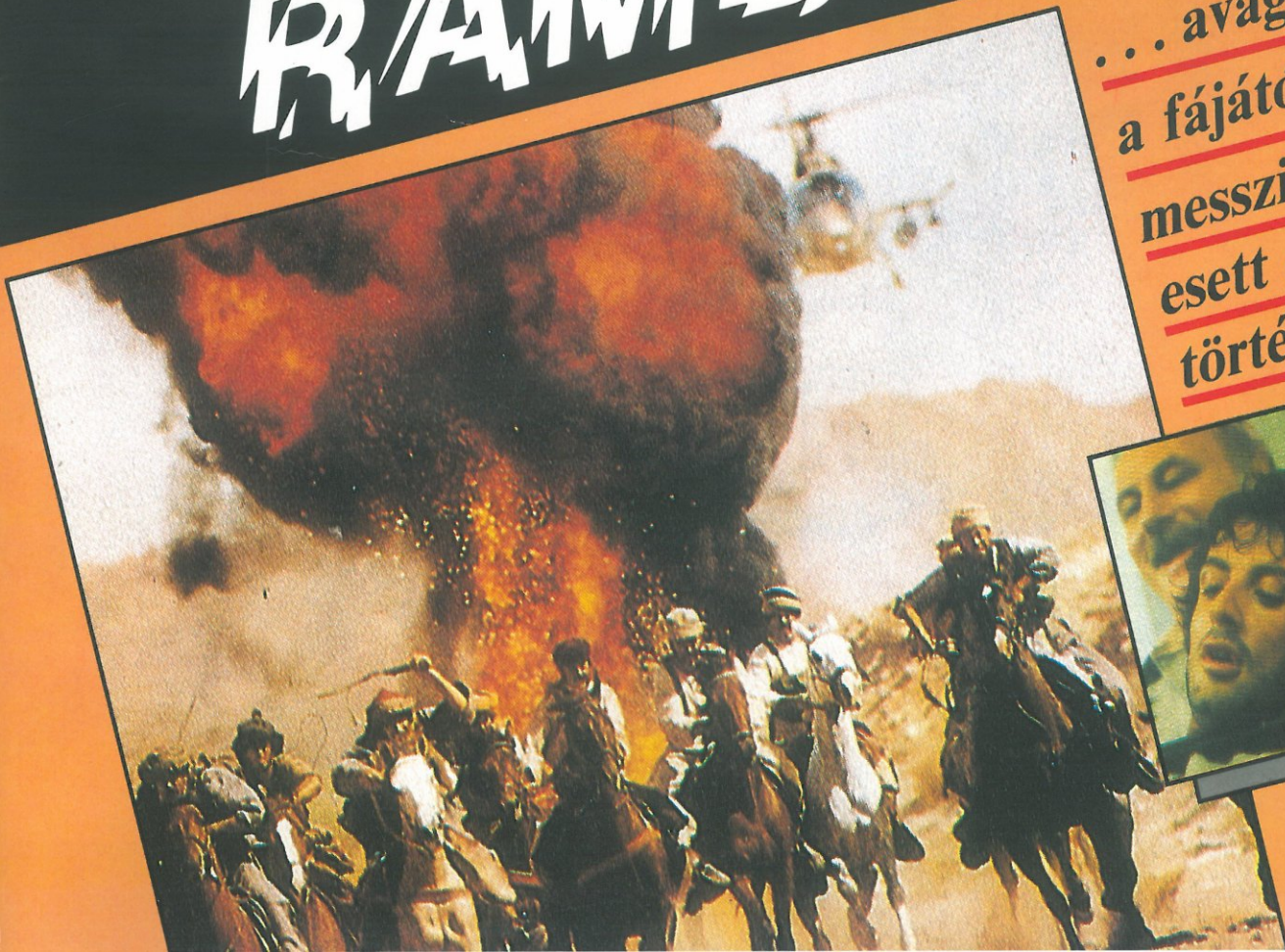
Legújabb könyvében Morrell 15 évesen rákban elhunyt fiáról ír.

Szigeti Zsuzsa

Rimbaud-tól-

RAMBOING

... avagy a fájától messzire esett alma története

Ára: 49 Ft